

ความตกลงและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา
เขตการศึกษา 11

ปรินตานินพนธ์
ของ
พงศ์เพชร สังข์ถักดา

25 ส.ย. 2523

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตูลุมวิท ๑๑ พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร ๖๑๒1676, ๖๑16063

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริวรรตการศึกษาหาบัณฑิต

ตุลาคม 2522

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา
เขตการศึกษา 11

บทคัดย่อ
ของ
พงศ์เพชร สังข์ศักดิ์กา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคาบหลักสูตร
ปริญญามหาบัณฑิต
ตุลาคม ๒๕๒๒

การศึกษานี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น ม.ศ. 5 หรือเทียบเท่า และการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 11 ว่ามีลักษณะอย่างไร มีความสอดคล้องกันเพียงใด ข้อมูลกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกจากนักเรียนชั้น ม.ศ. 5 หรือเทียบเท่า ปีการศึกษา 2521 จำนวน 1,023 คน ข้อมูลกลุ่มที่ 2 เป็นประชากรนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2521 จำนวน 3,456 คน โดยใช้แบบสอบถาม 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ใช้วิธีหาค่าร้อยละและเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ $Z - test$ ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ส่วนในเรื่องการได้โอกาสศึกษา ใช้วิธีการหาค่าร้อยละ

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน นักเรียนที่มีสถานภาพต่อไปนี้ มีความต้องการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ
ก) นักเรียนที่เรียนหลักสูตร ม.ศ. 5 กับนักเรียนที่เรียนหลักสูตร ป.กศ.
นักเรียนที่เรียนหลักสูตร ม.ศ. 5 กับนักเรียนที่เรียนหลักสูตร ป.วช. ข) นักเรียนที่มีบิดาและมารดามีอาชีพเจ้าของหรือประกอบกิจส่วนตัวกับนักเรียนที่มีบิดาและมารดามีอาชีพเกษตรกร กสิกร ประมง นักเรียนที่มีบิดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียนที่มีบิดามีอาชีพเกษตรกร กสิกร ประมง และนักเรียนที่มีมารดามีอาชีพเจ้าของหรือประกอบกิจส่วนตัวกับนักเรียนที่มีมารดามีอาชีพทำงานบ้าน ค) นักเรียนที่มีบิดาและมารดามีรายได้สูงกับนักเรียนที่มีบิดาและมารดามีรายได้ต่ำ ง) นักเรียนที่มีบิดาและมารดามีการศึกษาสูงกับนักเรียนที่มีบิดาและมารดามีการศึกษาต่ำ
2. การได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา นักเรียนที่มีสถานภาพต่อไปนี้ ได้โอกาสศึกษามากกว่าสถานภาพอื่น ๆ คือ ก) เพศชาย ข) นักศึกษาที่จบหลักสูตร

ป.วช. ก) นักศึกษาที่มีบิดาและมารดามีอาชีพ เกษตรกร กสิกร ประมง ง) นักศึกษาที่มีบิดาและมารดามีระดับรายได้และระดับการศึกษาสูง

3. การเปรียบเทียบความต้องการศึกษาและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา นั้นพบว่า ก) นักเรียนที่ต้องการศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิง ข) นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ม.ศ.5 มีความต้องการศึกษามากแต่ได้โอกาสศึกษาน้อยและ ค) นักเรียนที่ต้องการศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในแต่ละประเภทของอาชีพ ระดับรายได้ และระดับการศึกษาของบิดาและมารดา

4. สาขาวิชาที่ต้องการศึกษามากที่สุดคือแพทยศาสตร์ รองลงมาคือสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ตามลำดับ สาขาวิชาที่ต้องการศึกษาน้อยที่สุดคือมนุษยศาสตร์ ส่วนสาขาวิชาที่ได้โอกาสศึกษามากที่สุดคือการศึกษา รองลงมาคือ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ตามลำดับ ส่วนสาขาวิชาที่ได้โอกาสศึกษาน้อยที่สุด คือแพทยศาสตร์ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาและการได้โอกาสศึกษามากที่สุดได้แก่ โอกาสในการหางาน

THE DEMAND FOR AND THE ACCESS TO HIGHER EDUCATION
IN EDUCATIONAL REGION 11

AN ABSTRACT

BY

PHONGPHET SUNGSAKDA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
October 1979

The purpose of this study to compare the demand for and the access to higher education of the M.S.5 or equivalent pupils and the first-year college students, with respect to their personal status distribution, in the Educational Region 11. The attempt was made to find out how much the demand and the access were met. The sample used for securing data on the demand for higher education comprised 1,023 pupils of M.S.5 or its equivalent for the academic year B.E.2521. The population used for securing data on the access to higher education comprised 3,456 first year college students of the same academic year. Data were obtained through two questionnaires on the demand for and on the access to higher education respectively. In addition, details on personal status and area of study were also secured. Percentage calculation and Z - test were manipulated on the collected data. Significance tests of the difference were made at .05 level

Major finding were as follows:

1. The demand for higher education among the following groups of pupils was significantly different, namely a) pupils participated in the M.S.5 curriculum and pupils engaged in the teacher training curriculum; pupils participated in the M.S.5 and those engaged in the vocational curriculum, b) pupils whose parents were owners or runners of private business and whose parents were farmers or fishermen; pupils whose fathers were state - enterprise workers and whose fathers were farmers or fishermen; pupils whose mothers were owners

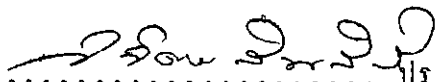
or runners of private business and whose mothers were housewives. c)pupils whose parents had high incomes and whose parents had low incomes and d)pupils whose parents were less educated and whose parents were well educated. The difference of sexes showed no evidence of difference in demand for higher education.

2. According to the access to higher education, the following groups of students were more likely to access higher education: a)male students, b)students who graduated from vocational schools, c)students whose parents were farmers and fishermen and d)students whose parents had low or medium level of income and educational status.

3. In considering the demand for and the access to higher education together, the following conclusions were found: a)the amount of students of both groups were almost equal for both sexes, b)students who graduated from M.S.5 showed greater demand for but less accessibility to higher education and c)the amount of students in both groups were almost equal with regard to the differences of their parents' occupations, income and level of educational status.

4. Students preferred medical sciences, social sciences and sciences, while humanity was the least demanded for. The fields which provided more accessibility were education, engineering, agriculture, sciences, while the least was medical sciences. The opportunity employment was found to be the most important factor in influencing the selection of academic fields in higher education.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

.....ประธาน

.....รองประธาน
.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสิริ และ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้แนวคิดในการวิจัยตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินส่วนหนึ่งจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและยังได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ วงศ์โสธร ดร.เจอราลด์ ทราย เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณอาจารย์บุญเยี่ยม หุ่นสะกี คุณไพฑูรย์ กฤษณ์เพชร คุณเคชา ศรีพิพัฒน์กุล และคุณสายาวุธ บุญคง ที่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์สมุท สิริบุรีและเพื่อนๆทุกคนที่ให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่ง และขอขอบคุณคุณคุณวิจิตรา สังข์กักคา ที่ได้ให้ทุนทรัพย์และเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนกระทั่งสำเร็จ

พงศ์เพชร สังข์กักคา

สารบาณ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการกนกว่า	5
ความสำคัญของการศึกษาคนกว่า	6
ขอบเขตของการศึกษาคนกว่า	7
ข้อคกกลงเบื้องต้น	8
ก่าจำกัดความศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	12
เอกสารและงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับความต้งการศึกษา	12
เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ	
ความต้งการศึกษา	14
เอกสารและงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการได้โอกาสศึกษา	16
เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ	
การได้โอกาสศึกษา	19
3 สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา เขตการศึกษา 11	20
4 วิธีค่านึนการศึกษาคนกว่า	31
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	35
วิธีค่านึนการรวบรวมข้อมูล	37
วิธีจักกระทำกับข้อมูล	37
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40

ผลการทบทวน	40
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องความต้องการศึกษา	
ในระดับอุดมศึกษา	40
1 ลักษณะสถานภาพของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า	
ที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา	40
2 เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษาในระดับ	
อุดมศึกษา ของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า ตามสถานภาพ	49
3 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชา	
ที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา	62
4 สาขาวิชาที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา	63
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการได้โอกาสศึกษา	
ในระดับอุดมศึกษา	64
1 ลักษณะสถานภาพของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้โอกาสศึกษา	
ในระดับอุดมศึกษา	64
2 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่กำลัง	
ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา	72
3 สาขาวิชาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา	72
4 เปรียบเทียบการร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับ	
อุดมศึกษากับการร้อยละของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
ตามสถานภาพ	74
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษาในระดับ	
อุดมศึกษากับการร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับ	
อุดมศึกษา ตามสถานภาพ	86

บทที่	หน้า
6 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	107
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	107
กลุ่มตัวอย่าง	107
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	107
การวิเคราะห์ข้อมูล	108
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
อภิปรายผล	122
ข้อเสนอแนะ	136
บรรณานุกรม	141
ภาคผนวก	147

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงรายชื่อสถานศึกษาและจำนวนนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อ ศึกษาความถ่วงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา	33
2	แสดงรายชื่อสถานศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อ ศึกษาการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา	34
3	แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามเพศ	40
4	แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามประเภทของหลักสูตร	41
5	แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา	42
6	แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา	43
7	แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามรายได้ของบิดา	44
8	แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามรายได้ของมารดา	45
9	แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	46
10	แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	48
11	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามเพศ	49

12 .	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามประเภทของหลักสูตร	50
13	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา	51
14	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา	53
15	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามรายได้ของบิดา	55
16	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามรายได้ของมารดา	57
17	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	59
18	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	61
19	แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษา	62
20	แสดงสาขาวิชาที่นักเรียนต้องการศึกษา	63
21	แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามเพศ	64
22	แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามประเภทของหลักสูตรที่จบการศึกษา	65
23	แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา	66
24	แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา	67

ตาราง	หน้า
25 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของบิดา	68
26 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของมารดา	69
27 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	70
28 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	71
29 แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่กำลังศึกษา .	72
30 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ	73
31 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามเพศ	74
32 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากรชาย ที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไปจำแนก ตามอาชีพของบิดากับอาชีพของประชากรเพศชาย	75
33 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากรหญิง ที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไปจำแนก ตามอาชีพของมารดากับอาชีพของประชากรเพศหญิง	78
34 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามรายได้ของบิดาและ มารดากับรายได้ครอบครัวเรือน	80
35 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษาของ บิดากับระดับการศึกษาของประชากรเพศชายที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป	82

36	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษาของ มารดา กับระดับการศึกษาของประชากรเพศหญิงที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป ..	84
37	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต่องการศึกษา กับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามเพศ	86
38	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต่องการศึกษา กับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามประเภท ของหลักสูตร	88
39	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต่องการศึกษา กับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตาม อาชีพของบิดา	89
40	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต่องการศึกษา กับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตาม อาชีพของมารดา	91
41	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต่องการศึกษา กับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตาม รายได้ของบิดา	93
42	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต่องการศึกษา กับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตาม รายได้ของมารดา	95
43	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต่องการศึกษา กับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตาม ระดับการศึกษาของบิดา	97

44	แสดงการเปรียบเทียบ จำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา กับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตาม ระดับการศึกษาของมารดา	99
45	แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความถ่วงการศึกษาและ การได้โอกาสศึกษา	101
46	แสดงการเปรียบเทียบสาขาวิชาที่ถ่วงการศึกษากับสาขาวิชาที่ได้ โอกาสศึกษา	103

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ :	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามเพศ	75
2 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามอาชีพของบิดา	77
3 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามอาชีพของมารดา	79
4 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษากับจำนวนร้อยละ ของประชากร จำแนกตามรายได้ของบิดาและมารดา	81
5 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษากับจำนวนร้อยละ ของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	83
6 , แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษากับจำนวนร้อยละ ของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	84
7 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา กับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามเพศ	87
8 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับ จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามประเภท ของหลักสูตร	88
9 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับ จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพ ของบิดา	90
10 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับ จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพ ของมารดา	92

11	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับ จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ ของบิดา	94
12	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับ จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ ของมารดา	96
13	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับ จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับ การศึกษาของบิดา	98
14	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับ จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับ การศึกษาของมารดา	100
15	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับ จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามปัจจัย ที่มีอิทธิพล	102
16	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับ จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ต้องการศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา ..	104

ภูมิหลัง

หน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐต่อประชาชนในประเทศนั้นมีมากมายและกว้างขวาง จนมีอาจากลาวไคละเอียดยกหมด บริการที่รัฐจัดดำเนินการก็ครอบคลุมไปหมดทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น กำนันเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและด้านอื่น ๆ ในบรรดาภารกิจรวมเพื่อ การบริการเหล่านี้/ การศึกษาจัดได้ว่าเป็นการบริการที่สำคัญอย่างยิ่ง การศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็น มากสำหรับชีวิตมนุษย์ ดังที่ สนิท สนิทศักดิ์ กล่าวว่า "การศึกษาช่วยให้มนุษย์รู้จักสร้าง ปัจจัยอันเป็นองค์ประกอบของสังคม ให้มีสภาพคงที่และเจริญขึ้นอย่างไม่หยุดยั้งและมีใช้เป็นไป ตามยถากรรม นอกจากนี้การศึกษายังช่วยให้มนุษย์รู้จักปรับปรุงตัวเอง กรอบครัว สังคม ให้มีความมั่นคงตลอดไปโดยไม่วันสิ้นสุด ประเทศที่เจริญหรือประเทศพหุอำนาจนั้นก็ให้ความสำคัญ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในอันที่จะสร้างผลิตผลหรือความผาสุกให้แก่ประชาคม (สนิท สนิทศักดิ์ 2516 : 35)

การจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องใช้ทรัพยากรด้านการเงินและด้านอื่น ๆ อย่างมหาศาล เนื่องจากการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญดังกล่าวแล้ว รัฐจึงได้สนับสนุนด้านการศึกษา มาตลอดทุกยุคทุกสมัย ดังเช่นในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ได้ระบุว่า "รัฐพึงสนับสนุน และบำรุงการศึกษา โดยถือว่าการศึกษามีความสำคัญอันดับแรกแห่งกิจการของรัฐ" (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2517 : 1)

การศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นว่าเป็นระดับการศึกษาที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยใน การพัฒนาประเทศและพัฒนากำลังคนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งรัฐได้ให้การสนับสนุนตลอดมา ดังที่ได้กำหนดไว้ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) นั้น

ได้ดำเนินการตามนโยบายในการผลิตกำลังคนในระดับสูง ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ โดยมุ่งเน้นหนักในการปรับปรุงส่งเสริมและเร่งรัดการผลิตบัณฑิตในสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ได้กำหนดความต้องการกำลังคนในสาขาวิชาที่มีความต้องการสูงไว้ 4 สาขา คือ วิทยาศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานและความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2520 : 1)

เนื่องจากการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความสำคัญดังกล่าวแล้ว รัฐจึงได้พัฒนาการศึกษา ในระดับนี้ตลอดมาตามลำดับ เช่นตั้งแต่ปี 2493 เป็นต้นมาจนถึงปี 2503 ได้มีการดำเนินงานเพื่อประสานงานมหาวิทยาลัยและจัดทำแผนการขยายการอุดมศึกษาออกไปยังส่วนภูมิภาค สถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่สร้างขึ้นในขณะนั้น เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ ต่อมาความต้องการด้านอุดมศึกษามีมากขึ้น จึงมีการจัดตั้งวิทยาลัยเอกชนในปี 2512 ในปัจจุบัน มีวิทยาลัยเอกชน 12 แห่ง อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการขยายด้านอุดมศึกษา แต่จำนวนที่นั่งเรียน ก็ยังมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่ง เป็นมหาวิทยาลัยเปิดในการรับนักศึกษาเข้าเรียนขึ้นในปี 2515 และได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช เป็นมหาวิทยาลัยเปิดขึ้นอีกในปี 2522 นอกจากมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเอกชน ที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยแล้ว ในปัจจุบันยังมีวิทยาลัยของรัฐในสังกัดกระทรวงอื่น ๆ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น วิทยาลัยเหล่านี้จัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกฝนวิชาชีพ เฉพาะแก่นักศึกษา เช่น สาขาเกษตรกรรม ฝึกหัดครู และพยาบาล (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ 2522 : 2)

ถึงแม้ว่าจะมีการขยายการรับนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีปัญหาหลายประการ ที่สำคัญอาทิเช่น จำนวนสถานศึกษา และจำนวนที่จะรับ นักศึกษาเข้าศึกษา ไม่มีเพียงพอกับความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี โดยเฉพาะในสถาบัน อุดมศึกษาที่ไม่ใช่ระบบเปิด ดังเช่น จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยและ จำนวนผู้ที่สอบได้มีสัดส่วนที่แตกต่างกันมาก ซึ่งพิจารณาได้จากข้อมูลต่อไปนี้

ปี	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517	2518
ผู้สมัครที่สอบคัดเลือกใคร่จะได้	42.8	38.1	38.7	38.4	33.5	29.6	25.4	27.2
ผู้สมัครที่ไม่สามารถสอบเข้าได้								
ร้อยละ	75.2	61.9	61.3	61.6	60.5	70.4	74.6	72.8

- ที่มา : 1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รายงานการสอบรวมเข้าศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษา 2511 - 2512 จนถึง 2515 - 2516 กรุงเทพฯ
2. ทบวงมหาวิทยาลัย รายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2516 - 2517 และ 2517 - 2518 กรุงเทพฯ

จากข้อมูลนี้แสดงว่าจำนวนผู้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ต่อจำนวนผู้สมัครสอบ ปรากฏว่า มีสัดส่วนลดลงในปี 2512 ผู้สมัครที่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มีร้อยละ 38 ในปี 2516 ตัวเลขลดลงเหลือร้อยละ 30 ในปีต่อมา มีเพียงร้อยละ 25 ส่วนในปี 2518 ผู้สอบคัดเลือก ได้มีเพียงร้อยละ 27 จากตัวเลขเหล่านี้แสดงว่าความต้องการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษามีมาก แต่โอกาสที่จะได้เข้าเรียนนั้นมีน้อย ทำให้การศึกษาในระดับนี้ไม่สามารถสนองความต้องการ ของผู้อยากเข้าศึกษาได้ทั่วถึง จึงเป็นการจำกัดโอกาสในการเข้าศึกษาอีกด้วย (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 118)

เพื่อเป็นการสนองความต้องการในด้านการศึกษาของประชาชนให้เพียงพอ รัฐจึงได้ แก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ ได้วางแนวทางการพัฒนาการศึกษาในระดับของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 เน้นหนักไปในด้านการสร้างโอกาสแก่ประชาชนให้มีการศึกษาสูงมากขึ้น ขยายการศึกษามหาวิทยาลัยให้เพียงพอ กับความต้องการของเด็กนักเรียนในวัยเรียนที่มีจำนวนเพิ่ม มากขึ้นทุกปี ตลอดจนปรับปรุงและขยายการศึกษาในส่วนภูมิภาคให้สอดคล้องกันด้วย แต่ปัญหา ความไม่เป็นธรรมในด้านการศึกษาของเด็กในวัยเรียนมีอยู่หลายประการ เช่น ในปัจจุบันเด็ก ที่มีอายุ 7 ปีขึ้นไป ในภาคกลางมีอัตราการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้นสูงกว่าภาคอื่น ๆ โอกาสในการเข้าเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไปก็ยังคงมีความแตกต่างกัน ส่วนในระดับ มัธยมศึกษา นั้นแม้ว่าอัตราส่วนการเข้าเรียนจะเพิ่มขึ้นก็ตาม ยังปรากฏว่าคนในชนบทมีโอกาสจะ

เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่นักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีและอยู่ในตัวเมือง ผู้ที่อยู่ในส่วนกลางมีโอกาสดำเนินการศึกษามากที่สุด กล่าวคือ มีจำนวนร้อยละ 5.11 ของประชากร นอกจากนี้ในระดับอุดมศึกษา จากการสำรวจในปี 2515 ปรากฏว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวชาวไร่ชาวนา มีเพียงร้อยละ 2 เท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าโอกาสในการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาทุกระดับยังมีความแตกต่างกันมาก ระหว่างผู้ที่มีฐานะดีกับผู้ที่มีฐานะยากจน ผู้ที่อยู่ในชนบทกับตัวเมือง และผู้ที่อยู่ในต่างจังหวัดกับผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร (ทบวงมหาวิทยาลัย 2520 : 1 - 2)

ในเขตการศึกษา 11 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 5 จังหวัดคือ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์ เป็นเขตการศึกษาที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นภาคที่มีประชากรในปี 2519 เท่ากับร้อยละ 34.2 ของประชากรทั้งประเทศ แต่มีรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ คือเพียง 3,141 บาท ต่อปี ซึ่งนับว่าเป็นรายได้ที่ต่ำที่สุด ในขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลทั้งประเทศ 7,568 บาท ต่อปี (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ 2521 : 5) จากรายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2517 - 2518 ปรากฏว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา ร้อยละ 19.99 มีผู้สอบคัดเลือกได้ร้อยละ 7.30 เปรียบเทียบกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประชากรเพียงร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ มีผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา ร้อยละ 40.50 แต่มีผู้สอบคัดเลือกได้ถึงร้อยละ 47.73 ของผู้สอบได้ จากข้อมูลนี้แสดงว่ามีความไม่เป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร (ทบวงมหาวิทยาลัย 2519 : 8 - 9) ถ้าพิจารณาเฉพาะเขตการศึกษา 11 มีประชากรจำนวน 5,530,238 คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่ากรุงเทพมหานครที่มีจำนวนประชากรจำนวน 4,742,774 คน (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ 2521 : 3) แต่มีสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพียง 17 แห่ง เปรียบเทียบกับกรุงเทพมหานครซึ่งมี 72 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 284) จึงกล่าวได้ว่าสถานศึกษาไม่กระจายอยู่ทั่วประเทศในสัดส่วนที่เหมาะสม ซึ่งจะมีผลต่อการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอีกด้วย

จากสภาพการทางเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษาดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในเขตการศึกษา 11 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้เกิดความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

ความมุ่งหมายทั่วไป เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะของความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่าและนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับอุดมศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ว่ามีลักษณะอย่างไรและมีความสอดคล้องต้องกันเพียงใด

ความมุ่งหมายเฉพาะ การศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะสภาพของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า ในเขตการศึกษา 11 ที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่าในเขตการศึกษา 11 ตามลักษณะสภาพที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า ในเขตการศึกษา 11

การศึกษาเรื่อง การได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการกระจายลักษณะสภาพของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้โอกาสศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตการศึกษา 11
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้โอกาสศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตการศึกษา 11

ความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยเรื่องความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 11 แสดงให้เห็นภาพรวมทั้งความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษาใช้เป็นดัชนีประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย วางแผนและจัดการศึกษา ให้สภาพการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประชากรกลุ่มต่าง ๆ สอดคล้องกับความต้องการและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เช่น การกำหนดนโยบายการรับเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา การกระจายสถาบันอุดมศึกษา การเพิ่มหรือลดสาขาวิชาในสถาบันอุดมศึกษา การจัดสรรทุนการศึกษา การกำหนดจำนวนเพื่อรับเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาและสาขาวิชาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังใช้ประกอบการแนะแนวศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษานี้กระทำกับกลุ่มประชากรในเขตการศึกษา 11 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัด นครราชสีมา ขัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์ ซึ่งได้แก่

1. ประชากร เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ

1.1. นักเรียนซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้น ม.ศ.5 ปีการศึกษา 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 11

1.2 นักเรียนซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้น ป.วช. ปีการศึกษา 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 11

1.3 นักเรียนซึ่งกำลังเรียนในชั้น ป.กศ.ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2521 ในวิทยาลัยครู ในเขตการศึกษา 11

2. ประชากร เพื่อศึกษาการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ

2.1 นักศึกษาซึ่งกำลังเรียนในชั้น ป.กศ.สูงปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 ในวิทยาลัยครู และวิทยาลัยพลศึกษา ในเขตการศึกษา 11

2.2 นักศึกษาซึ่งกำลังเรียนในชั้น ป.วส.ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 11

2.3 นักศึกษาซึ่งกำลังเรียนในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 ในวิทยาลัยพยาบาล ในเขตการศึกษา 11

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาความต้องการการศึกษานี้เป็นนักเรียนที่ปัญญาลำเนาในเขตการศึกษา 11 เป็นส่วนหนึ่ง ส่วนกลุ่มประชากรที่ศึกษาการได้โอกาสศึกษาเป็นนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตการศึกษา 11 ซึ่งอาจปัญญาลำเนาในเขตการศึกษาอื่น

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ไ้ศึกษาเรื่องความต้องการการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. ตัวแปรต้น

- 1.1 เพศ
- 1.2 ประเภทของหลักสูตร
- 1.3 อาชีพของบิดาและมารดา
- 1.4 รายได้ของบิดาและมารดา
- 1.5 ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา
- 1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษา

2. ตัวแปรตาม

2.1 ความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
ตัวแปรที่ไ้ศึกษาเรื่องการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. เพศ
2. ประเภทของหลักสูตรที่จบการศึกษา
3. อาชีพของบิดาและมารดา
4. รายได้ของบิดาและมารดา
5. ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา
6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการได้โอกาสศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น ม.ศ.5. หรือเทียบเท่าใน ปีการศึกษา 2521 มีสัดส่วนการกระจายตามลักษณะสถานภาพคล้ายคลึงกับในปีการศึกษา 2520
2. สัดส่วนของประชากรตามลักษณะสถานภาพในปี 2521 มีลักษณะคล้ายคลึงกับ สัดส่วนของประชากรที่ปรากฏจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการศึกษา หมายถึง ความประสงค์ที่จะเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า ในเขตการศึกษา 11 พิจารณาจากจำนวนผู้ตอบ ในเรื่องความต้องการศึกษาจากแบบสอบถามความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
2. การได้โอกาสศึกษา หมายถึง การได้ศึกษาชั้นปีที่ 1 ในระดับอุดมศึกษาของ สถานศึกษาในเขตการศึกษา 11 โดยพิจารณาจากจำนวนผู้ตอบในเรื่องการได้โอกาสศึกษาจาก แบบสอบถามการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา
3. นักเรียน หมายถึง บุคคลที่กำลังเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่าของสถานศึกษา ในเขตการศึกษา 11
4. นักศึกษา หมายถึง บุคคลที่กำลังเรียนชั้นปีที่ 1 ในระดับอุดมศึกษาของสถานศึกษา ในเขตการศึกษา 11
5. ม.ศ.5 หมายถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ
6. ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า หมายถึง ชั้นสูงสุดของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาได้แก่ ม.ศ.5 ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ป.กศ.ปีที่ 2 ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ป.วช. ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
7. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ป.วช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.)

8. ปัจจัยที่มีอิทธิพล หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา อันได้แก่ บิดามารดา เพื่อนฝูง ครู อาจารย์ ความมีเป้าหมายทางอาชีพ ความยากง่ายในการเรียน จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น โอกาสในการหางาน

9. ระดับอุดมศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่จัดตั้งจากชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า

10. สถาบันอุดมศึกษาในเขตการศึกษา 11 หมายถึง สถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 11 ได้แก่

10.1 วิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู คือ

10.1.1 วิทยาลัยครูนครราชสีมา

10.1.2 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

10.1.3 วิทยาลัยครูสุรินทร์

10.2 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา คือ

10.2.1 วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาเขต 1

10.2.2 วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาเขต 2

10.2.3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาบุรีรัมย์ วิทยาเขต 1

10.2.4 วิทยาลัยอาชีวศึกษาศรีสะเกษ วิทยาเขต 1

10.2.5 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ วิทยาเขต 1

10.2.6 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ วิทยาเขต 2

10.3 วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ คือ

10.3.1 วิทยาลัยเกษตรกรรมสุรินทร์

10.3.2 วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

10.4 วิทยาลัยพลศึกษา สังกัดกรมพลศึกษา คือ

10.4.1 วิทยาลัยพลศึกษาศรีสะเกษ

10.5 วิทยาลัยเกษตรกรรมสังกัดกรมอาชีวศึกษา คือ

10.5.1 วิทยาลัยเกษตรกรรมนครราชสีมา

10.5.2 วิทยาลัยเกษตรกรรมชัยภูมิ

10.5.3 วิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์

10.5.4 วิทยาลัยเกษตรกรรมศรีสะเกษ

10.6 วิทยาลัยพยาบาล คือ วิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา

11. ชั้นปีที่ 1 ในสถานอุดมศึกษา หมายถึง ชั้นต้นสุดของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
ในเขตการศึกษา 11 ได้แก่

11.1 ชั้น ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 1 ของวิทยาลัยครู

11.2 ชั้น ป.วส.ปีที่ 1 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีและ
อาชีวศึกษา

11.3 ชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยพยาบาล

12. เขตการศึกษา 11 ได้แก่จังหวัด ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ
และสุรินทร์

13. สถานการณ์ หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ติดตัวมาและที่ได้
จากภาวะแวดล้อมทางกายรอบครัว สังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ ประเภทของ
หลักสูตรที่จบการศึกษา อาชีพของบิดาและมารดา รายได้ของบิดาและมารดาและระดับการศึกษา
ของบิดาและมารดา

14. อาชีพของบิดาและมารดา หมายถึง ลักษณะการประกอบอาชีพของบิดาและมารดา
โดยแบ่งออกเป็น

14.1 รับราชการ

14.2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ

14.3 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน

14.4 เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว

14.5 เกษตรกร กสิกร ประมง

14.6 ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน

15. รายได้ของบิดาและมารดา หมายถึง รายได้ต่อเดือนของบิดาและรายได้ต่อเดือนของมารดา โดยแบ่งออกได้ดังนี้

- 15.1 ไม่มีรายได้
- 15.2 รายได้ต่ำกว่า 500 บาท
- 15.3 รายได้ระหว่าง 500 – 1,000 บาท
- 15.4 รายได้ระหว่าง 1,001 – 2,000 บาท
- 15.5 รายได้ระหว่าง 2,001 – 3,000 บาท
- 15.6 รายได้ระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท
- 15.7 รายได้ระหว่าง 5,001 – 7,000 บาท
- 15.8 รายได้มากกว่า 7,000 บาท

16. ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาและมารดา โดยแบ่งออกเป็น

- 16.1 ต่ำกว่า ป.4
- 16.2 ป.4
- 16.3 ป.7 หรือ ม.3 เดิม
- 16.4 ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม
- 16.5 ม.ศ.5 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า
- 16.6 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
- 16.7 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- 16.8 สูงกว่าปริญญาตรี

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เกี่ยวกับการต้องการและการได้โอกาสศึกษา ได้มีผู้รวบรวมไว้มากทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสามารถนำมาประกอบการพิจารณาในการศึกษาเรื่องนี้ได้ดังนี้

๘ เอกสารและงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการต้องการศึกษา

X เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ ได้ทำการสำรวจความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปี 2500 จากการสำรวจพบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ อยู่ในวงจำกัด นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการมีอาชีพแพทย์มากที่สุดและอิทธิพลที่โน้มน้าวความสนใจของนักเรียน ให้เห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพและเกิดความสนใจที่จะศึกษาเล่าเรียนแล้วออกไปประกอบอาชีพนั้น ๆ คือความคิดเห็นและความสนใจด้านอาชีพของบิดามารดา (เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ 2500 : 57 - 58)

วารุณี อัสธีรวัฒน์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเหนือจำนวน 505 คน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถทางการเรียนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ นักเรียนที่สอบได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปจะเลือกอาชีพแพทย์ วิศวกรและเภสัชกร นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 70 จะเลือกอาชีพเหล่านั้นบ้างเล็กน้อย นอกจากนั้นจะเลือกอาชีพครู นักบัญชี นักสังคมสงเคราะห์และนักธุรกิจ (วารุณี อัสธีรวัฒน์ 2512 : 120)

พรณราย นิมขุนทด ได้ศึกษาความมีนัยสำคัญของบุคลิกภาพในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดราชบุรี ในปีการศึกษา 2513 พบว่า นักเรียนชายสนใจเกี่ยวกับอาชีพเหล่านั้นตามลำดับ มากที่สุดคือ วิศวกร ช่างเทคนิคและช่างอุตสาหกรรมต่าง ๆ รองลงมาได้แก่อาชีพทหาร ตำรวจ ข้าราชการและนักบัญชี อาชีพที่นักเรียนชาย

สนใจน้อยไต่แก เกษตรกรรม ข้างสำรวจ เหมืองแร่ ประมงและอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจซึ่ง
ไต่แก ทั่วแพนและนายหนา ผู้จัดการร้านค้า นักเรียนหญิงสนใจอาชีพเกี่ยวกับการให้บริการ
ไต่แก อาชีพนักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล สถาปนิกและนักเขียน อาชีพที่นักเรียนหญิงไม่
สนใจเลยไต่แก อาชีพเกี่ยวกับช่างเทคนิคและช่างอุตสาหกรรมต่าง ๆ เกษตรกรรม เหมืองแร่
และอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจต่าง ๆ (พรรณราย นิมขุนทด 2513 : 68 - 70)

ชวลิต บางณรงค์ ได้ศึกษาเรื่องการเลือกเข้าศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ปีการศึกษา 2514 พบว่านักเรียนที่เลือกเรียน
ครูส่วนมากให้ความสำคัญเรื่องความมีเกียรติ รองลงมาจากความสามารถทางการเรียน ขณะที่
นักเรียนที่เลือกเรียนเกษตร สถาปนิก ให้ความสำคัญด้านความสามารถทางการเรียนเป็น
สำคัญหนึ่ง นักเรียนต้องการเรียนครูปริญญามากที่สุด รองลงไปไต่แก วิศวกร พยาบาลปริญญา
นายรอยตำรวจ จาทหาร นายรอยทหารบก ช่างไฟฟ้าและงานธุรกิจตามลำดับ (ชวลิต
บางณรงค์ 2515 : 36 - 37)

สมุท นุชนารถ ได้ศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏว่า นักเรียนเลือกเรียนวิชาที่ประชาชนนิยม เป็นวิชาที่
เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับเกียรติยศ ชื่อเสียงและความร่ำรวย ตลอดจนความก้าวหน้าใน
วิชาชีพ โดยมีค่าหนึ่งถึงความสามารถหรือความสนใจ นอกจากนี้ยังพบว่า

1. นักเรียนชายเลือกเรียนวิชา รัฐศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์
มากที่สุด ส่วนนักเรียนหญิงเลือกเรียนวิชาพยาบาล รัฐศาสตร์และการศึกษามากที่สุด
2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่านิยมสูงสุดต่อวิชาแพทยศาสตร์
วิศวกรรมศาสตร์และรัฐศาสตร์ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำและปานกลางมีค่านิยม
ต่อวิชาไม่แตกต่างกัน คือมีค่านิยมสูงสุดในวิชาวิทยาศาสตร์ นิติศาสตร์ และเกษตรศาสตร์
ตามลำดับ

3. ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน
ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01

4. คำนิยมทางการศึกษาของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 (สมุทร นุชนารถ 2514 : 108 – 114)

ทัศนีย์ บุศราทิจ ได้ศึกษาถึงค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเหนือของประเทศไทย ปรากฏว่านักเรียนทั้งชายและหญิงเลือกเรียนรัฐศาสตร์เป็นลำดับหนึ่ง ที่เลือกกรองลงไปตามลำดับได้แก่ นิติศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ นักเรียนชายเลือกเรียน รัฐศาสตร์ เป็นลำดับหนึ่ง ที่เลือกกรองลงไปได้แก่ นิติศาสตร์ เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ เทคนิค สถาปัตยกรรมศาสตร์ ส่วนนักเรียนหญิงเลือกเรียนวิชา การศึกษาเป็นลำดับหนึ่ง สาขาวิชาที่เลือกกรองลงไปได้แก่ พยาบาล พาณิชยศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เลือกเรียนสาขาวิชาแพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ เลือกเรียนมากที่สุดคือวิชา รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ (ทัศนีย์ บุศราทิจ 2514 : 31)

ธนอม อินทรกำเนิด ได้วิจัยเรื่องค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใน 14 จังหวัดภาคใต้ ผลปรากฏว่า นักเรียนเลือกเรียนรัฐศาสตร์เป็นลำดับหนึ่ง ลำดับรองลงไปได้คือ นิติศาสตร์ เกษตรศาสตร์ การศึกษา สาขาที่นักเรียนเลือกเรียนน้อยที่สุดคือ ศิลปศาสตร์ เมื่อจำแนกเป็นชายและหญิง นักเรียนชายเลือกเรียนสาขาเกษตรศาสตร์ เป็นลำดับหนึ่ง สาขาที่เลือกกรองลงไปได้คือ รัฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ นิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ส่วนนักเรียนหญิงเลือกสาขาวิชาการศึกษาเป็นลำดับหนึ่ง รองลงไปได้คือ พยาบาล ศิลปศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ (ธนอม อินทรกำเนิด 2514 : 32, 40 และ 41)

✕ เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความต่องการึกษา

✕ เอ็ดแมน ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเลือก ศึกษาของนักเรียน พบว่าแนวโน้มของการเลือกอาชีพนั้นมีความแตกต่างกันไปตามความแตกต่างของสติปัญญา โดยได้ศึกษาจากนักเรียนวัยรุ่นที่เรียนซ้ำ ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนซ้ำนี้ส่วนมาก

รู้จักตนเองว่าเป็นอย่างไร ดังนั้นนักเรียนพวกนี้จึงพยายามเลือกเรียนวิชาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ยังพบอีกว่าอิทธิพลที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนพวกนี้ ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากที่บ้านและชุมชนที่อาศัยอยู่ มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ได้รับจากโรงเรียน (Erdman. 1957 : 2497)

มอสเซอร์ ได้ศึกษาเรื่องการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยได้ศึกษาจากนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่นั้นมีชมกีกษาคอนปลายจำนวน 550 คน ในรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่านักเรียนเลือกอาชีพที่เขาชอบมากที่สุด 3 อาชีพ จากที่เสนอให้ทั้งหมด 100 อาชีพ ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีสติปัญญาสูง มักจะเลือกเรียนอาชีพขั้นสูงที่ต้องการฝึกฝนในระดับสูง ส่วนนักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำจะเลือกเรียนอาชีพที่ต้องการฝึกฝนทางความรู้วิชาการเพียงเล็กน้อยหรือไม่ต้องการใช้วิชาการเลย (Moser. 1965 : 460 - 461)

กริบบอนส์ และ โลเนส ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางอาชีพ พบว่าในช่วงระยะเวลา 5 ปี ของนักเรียนชายและหญิง เปลี่ยนค่านิยมทางอาชีพตลอดระยะเวลา 5 ปี เด็กหญิงสนใจค่านิยมเกี่ยวกับการติดต่อกับคนและบริการทางสังคม ส่วนรายได้ ความมีเกียรติ และสิ่งเร้าภายนอกไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน (Gribbons and Lohnes. 1965 : 248 - 252)

✓ แชนเนย์ ได้วิจัยถึงเหตุผลในการเลือกวิชาชีพของนักเรียน พบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จะพิจารณาค่านการเงิน การควบคุมงาน เกียรติยศ สูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี นอกจากนี้ยังพบว่าความต้องการด้านอาชีพของนักเรียนหญิงต่างจากนักเรียนชาย เพราะแนวทางไปสู่ความเป็นใหญ่ต่างกัน และจุดเด่นในความสำเร็จต่างกัน (Channay. 1969. 2957 - 2959)

✓ โคคราน ได้วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความเข้าใจตนเองกับแรงจูงใจทางการเรียนและระดับความปรารถนาทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นปีที่ 9 และ 12 ผลปรากฏว่าแรงจูงใจทางการเรียนและระดับความปรารถนาทางอาชีพไม่มีความสัมพันธ์อย่างเห็นได้ชัด แรงจูงใจทางการเรียนและระดับความปรารถนาทางอาชีพของนักเรียนที่เตรียมตัวจะเรียนสายอาชีพและสายสามัญไม่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด (Cochran. 1969 : 2958)

แมกนีส ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือก 9 ประการ คือ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ความพึงพอใจในรายวิชาที่มหาวิทยาลัยจัดให้เรียน บรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยอบอุ่นเป็นกันเอง มหาวิทยาลัยมีรากฐานทางวิชาการสูง ปริญาของมหาวิทยาลัยมีชื่อเสียง มีโครงการเด่น ๆ ในคณะวิชาต่าง ๆ และการได้มีโอกาสเยี่ยมเยือนมหาวิทยาลัยแห่งนี้ (McNeese. 1968 : 1048)

✓ แบลกเบอร์น ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของระดับความปรารถนาทางอาชีพ ความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพ ความปรารถนาทางการศึกษาและความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษา โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีสุดท้ายของนักเรียน 6 โรงเรียนรัฐเท็กซัส จำนวน 428 คน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพสูงและมีความปรารถนาในอาชีพสูง (Blackburn. 1975 : 4152)

ชอง ได้ศึกษาการเลือกอาชีพและระบบค่านิยม พบว่าค่านิยมในการเลือกอาชีพตามลำดับดังนี้ ความปลอดภัยในครอบครัว การยอมรับตัวเอง ความมีอิสระ ค่านิยมที่มีความสำคัญน้อยลงได้แก่ ความปลอดภัยของชาติ เงินเดือนและการยอมรับทางสังคม การเลือกค่านิยมทั่วไป กลุ่มตัวอย่างได้เลือกว่า ความซื่อสัตย์สำคัญที่สุด ถัดไปได้แก่ความรับผิดชอบ ใจกว้าง ความสะอาด จินตนาการและความเชื่อฟังตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับ การเลือกอาชีพ 6 อาชีพ พบว่าสิ่งแวดล้อมของอาชีพมีผลต่อการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ (Chong. 1977 : 4128)

เอกสารและงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการได้โอกาสศึกษา ✕

จากรายงานการวิจัยนักเรียนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในชั้นอุดมศึกษา พ.ศ. 2505 - 2509 ของคณะกรรมการวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียน 800 คน เป็นแผนกวิทยาศาสตร์ 570 คน ศิลป 151 คน และอื่น ๆ อีก 79 คน

ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับคะแนนสอบคัดเลือก
 ในวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ได้ค่า .71, .71 และ .85 ตามลำดับ
 ถ้าแยกเป็นรายวิชาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายวิชาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับคะแนน
 สอบคัดเลือกของนักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์ในระดับปานกลางขึ้นไป (ค่า r เท่ากับ .55 –
 .81) ส่วนแผนกศิลปศาสตรบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน (ค่า r เท่ากับ .65 – .69)
 ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับโอกาสในการศึกษาต่อ
 ในระดับสูงขึ้นไป แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการได้โอกาสศึกษาต่อ
 ของนักเรียน (คณะกรรมการวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2510 : 3 – 4) ซึ่ง
 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ เลื่อน ลัทธินันท์ และคณะกรรมการการวิจัยทางการศึกษา
 สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คะแนน
 สอบคัดเลือก กับคะแนนผลการศึกษาระดับที่ 1 ของนักศึกษาด้านอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2510
 และ 2511 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ
 ผลการเรียนชั้นปีที่ 1 สูงกว่าคะแนนสอบคัดเลือกร้อยละ 57.28 จึงเชื่อได้ว่าคะแนนรายวิชา
 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ผลการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยปีที่ 1
 ได้ดีกว่าคะแนนสอบคัดเลือกทั้งคะแนนรวมและคะแนนรายวิชา หรืออาจกล่าวได้ว่าผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับการได้โอกาสในการศึกษาต่อและสามารถทำนายความสำเร็จใน
 การเรียนระดับสูง ได้ถูกต้องกว่าคะแนนสอบคัดเลือก (สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ 2516 :
 28 – 37)

จากผลการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2512 – 2513
 โดยสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้พบสภาพภาพของผู้สอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
 คือ จำนวนผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาในแต่ละปีนั้น มาจากกลุ่มบิดามารดาที่มีอาชีพค้าขายและมีภูมิลำเนา
 อยู่ในภาคกลางมากที่สุด กลุ่มที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพทางการเกษตรและมีภูมิลำเนาอยู่ใน
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโอกาสเข้าศึกษาน้อยที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 2513 : 16, 2513 – 2514 : 11, 2514 – 2515 : 11) ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้อง
 กับผลการวิจัยของ อุดม เกิดพิบูลย์ ที่ได้ศึกษาผลการเรียนของนิสิตที่มาจากครอบครัวกลุ่ม

อาชีพต่าง ๆ จากกรณีตัวอย่างในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวน 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่จะสำเร็จในปีการศึกษา 2513 และกลุ่มที่จะสำเร็จในปีการศึกษา 2514 ผลปรากฏว่า นิสิตส่วนใหญ่มาจากครอบครัวนายจ้างและเจ้าของกิจการ รองลงมาคือครอบครัวข้าราชการและที่มีจำนวนน้อยที่สุดมาจากครอบครัววิศวกรและลูกจ้าง (อุดม เกิดพิบูลย์ 2516 : 77 - 78)

จากการวิจัยเรื่องระบบอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้รายงานผลการวิจัยเรื่องโอกาสในการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2517 - 2518 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ได้โอกาส พอสรุปได้ดังนี้

1. เพศ พบว่าผู้หญิงมีโอกาสดำเนินการศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกับผู้ชาย กล่าวคือ มีนักศึกษาหญิงจำนวนร้อยละ 42 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดและเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละสาขาวิชาพบว่า สาขาการศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และแพทยศาสตร์ มีนักศึกษาประมาณครึ่งหนึ่ง สาขาวิชาที่มีจำนวนนักศึกษาหญิงมากที่สุดได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์ มีร้อยละ 80 สาขาวิชาที่มีนักศึกษาหญิงน้อยที่สุดคือ วิศวกรรมศาสตร์ มีร้อยละ 2

2. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่าผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีกิจการส่วนตัว สอบเข้าได้มากที่สุด คือมีจำนวนร้อยละ 53 ของผู้สมัครทั้งหมด รองลงมาได้แก่ผู้มาจากครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการ สอบเข้าได้ร้อยละ 21 ผู้มาจากครอบครัวรับจ้างสอบเข้าได้ร้อยละ 13 และผู้มาจากครอบครัวอาชีพเกษตรกรรมสอบเข้าได้น้อยที่สุดคือร้อยละ 6

3. ภูมิลำเนาของบิดามารดาของผู้สอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้พบว่า ร้อยละ 48 บิดามารดามีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 13 บิดามารดามีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ ร้อยละ 11 บิดามารดามีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ ร้อยละ 8 บิดามารดามีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก ส่วนที่บิดามารดามีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) สอบได้ร้อยละ 6 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป : 14)

นอกจากนี้ยังประกอบทางค่านิยมอื่น ๆ ที่มีผลต่อการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ คุณภาพของโรงเรียนและหลักสูตรที่มีความแตกต่างกัน ดังจากรายงานผลการสอบคัดเลือก

เข้าสถาบันอุดมศึกษา ปี 2517 - 2518 พบว่า ผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียน
ราษฎร์มีโอกาสดำเนินการศึกษาน้อยกว่าโรงเรียนรัฐบาล คือผู้จบจากโรงเรียนราษฎร์มีโอกาสดำเนินการ
ศึกษาร้อยละ 25 ผู้จบจากโรงเรียนรัฐบาลมีโอกาสดำเนินการร้อยละ 64 ผู้ที่มีวุฒิเทียบเท่า
มัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการสมัครสอบมีโอกาสดำเนินการร้อยละ 9 ผู้ที่จบจากโรงเรียน
อาชีวศึกษามีโอกาสดำเนินการร้อยละ 2 (ทบทวนมหาวิทยาลัยของรัฐ 2519 : 14)

วรวิทย์ วสันตสารกร ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพและประเภทของโรงเรียนที่มี
ผลการได้โอกาสศึกษาว่า

1. โรงเรียนราษฎร์มีการเรียกเก็บเงินเกินเป้า จ่ายเงินเกินกว่าที่ควร
ทำให้โรงเรียนราษฎร์ฐานะและคุณภาพที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีฐานะยากจนไม่มีโอกาสดำเนินการ
โรงเรียนที่มีคุณภาพดี

2. ปัญหาเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกจะสอบเฉพาะวิชาสามัญ ทำให้ผู้สอบส่วนใหญ่
มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีเท่านั้นที่สอบได้ เพราะมีโอกาสศึกษาและได้รับประสบการณ์มาก
กว่าเด็กที่มาจากครอบครัวยากจน เด็กยากจนต้องเข้าโรงเรียนราษฎร์ ทำให้ไม่ได้รับ
ความเป็นธรรม เพราะเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีมีโอกาสเข้าโรงเรียนรัฐบาล ซึ่ง
ค่าเล่าเรียนถูกกว่าและมีคุณภาพดีกว่าโรงเรียนราษฎร์

3. ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนที่ตั้งมานานย่อม
มีชื่อเสียงและคุณภาพดีกว่าโรงเรียนที่เพิ่งใหม่ โรงเรียนในส่วนกลางส่วนมากมีคุณภาพดีกว่า
ในส่วนภูมิภาค โรงเรียนในเมืองมีคุณภาพดีกว่าโรงเรียนในชนบท (วรวิทย์ วสันตสารกร
2519 : 252)

๘ เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการได้โอกาสศึกษา

จากการสำรวจของยูเนสโก ได้สำรวจสถานภาพของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษา
ในเมืองหลวงมักจะมีคุณภาพดีกว่าสถานศึกษาในเมืองอื่น ๆ และชนบท สถานศึกษาในชนบทจะ
ขาดครูที่มีคุณวุฒิสูงและมีความถนัดทางการสอนวิชาต่าง ๆ ขาดวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ขาด

การบริหารที่ด้อยและได้รับการสนับสนุนทางค่านงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนในหัวเมือง ซึ่งมีผลต่อการได้โอกาสศึกษาของนักเรียนด้อย นอกจากนี้ยังพบว่าความแตกต่างระหว่างเพศเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการได้โอกาสศึกษา กล่าวคือ เพศหญิงมีโอกาสเข้าศึกษาน้อยกว่าเพศชาย ยกเว้นประเทศกรีซกาและเกาหลี ที่เด็กชายและเด็กหญิงมีโอกาสเข้าศึกษาเท่ากัน แต่ในประเทศอินเดีย อิหร่าน และปากีสถาน จำนวนนักเรียนหญิงไม่ถึงครึ่งของนักเรียนชาย (UNESCO 1961 : 5)

เวอร์ท ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบโอกาสเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของ เพศชายและเพศหญิง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นนักศึกษาปีที่ 1 จำนวน 127,125 คน (ชาย 76,015 คน หญิง 51,110 คน) โดยแยกตามอาชีพของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ในพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนชายมีจำนวนมากกว่านักเรียนหญิง แต่พวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนักเรียนชายและหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน
2. นักเรียนชายและหญิงที่มีบิดามารดาจบการศึกษาในระดับเดียวกัน มีจำนวนใกล้เคียงกัน
3. ในพวกที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จำนวนนักเรียนชายและหญิงมีจำนวนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกรด บี จะมีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ส่วนพวกที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนชายและหญิงไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกรด เอ นักเรียนหญิงจะมีอัตราต่ำกว่านักเรียนชาย (Wert. 1968 : 41)

โวลเฟิล ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างเพศในการศึกษาระยะก่อนและหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ว่าสัดส่วนของนักเรียนที่จบจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย (เป็นสัดส่วน หญิง : ชาย 55 : 45) แต่สัดส่วนที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยปรากฏว่านักเรียนชายกลับสูงกว่านักเรียนหญิง (Wolfe. 1969 : 234)

ครอส ได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกับกลุ่มคนที่มีฐานะปานกลาง พบว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มคนที่มีฐานะปานกลางมีแนวโน้มจะศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งมีจำนวนผู้ที่ไม่ต้องการศึกษาต่อสูง (Drause. 1964 : 868) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฮาร์บิสัน และ ไมเออร์ ที่พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี จากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะมีโอกาสได้ศึกษาต่อโดยไม่หยุดชะงัก นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาต่อ เพราะต้องออกจากโรงเรียนมาทำงานเพื่อหารายได้ (Harblson and Myer. 1964 : 11)

เอลเดอร์ ได้ศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการได้โอกาสศึกษาของบุตร กล่าวคือ บิดามารดาที่ได้รับการศึกษาในระดับสูง บุตรก็มักจะได้รับการศึกษาในระดับสูงด้วย (Elder. 1965 : 85) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อะคัมส์ ที่พบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาสูง บุตรก็จะได้รับการศึกษาในระดับสูงด้วย ส่วนบิดามารดาที่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำ จะมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาน้อย (Adams. 1967 : 364 - 367)

การริสัน และคณะ ได้ศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนเรียนได้ดีหรือไม่ โดยพบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมค่อย ย่อมขาดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยในการเรียนรู้ ผลการวิจัยนี้แสดงว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Garrison and Other. 1969 : 514) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคอปซ์และบราวน์ ที่พบว่า การเป็นสมาชิกของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ เป็นเครื่องชี้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสติปัญญาที่ต่ำเหมือนกัน (Deutsch and Brown. 1964 : 24 - 35)

เอคมิสตัน และ โรดส์ ได้วิจัยพบว่า ควรใช้ตัวแปรปลายชนิดพยากรณ์ผลการเรียนในมหาวิทยาลัย ได้ดีกว่าการใช้คะแนนจากโรงเรียนมัธยมเพียงอย่างเดียว ผลการศึกษานี้ได้จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์คาลิฟอร์เนีย (California Achievement Test) ของนิสิตมหาวิทยาลัยคาลิฟอร์เนียชั้นปีที่ 1 จำนวน 94 คน ได้ค่าสหสัมพันธ์

(r) .66 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างคะแนนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับ
ตัวแปร 4 ชนิด คือ คะแนนทดสอบระดับสติปัญญาตามภาษา คะแนนทดสอบวิธีการศึกษาคะแนน
ทดสอบสังคมมิติ คะแนนทดสอบความตั้งใจและคะแนนอัตราส่วนความสำเร็จ ซึ่งเป็นอัตราส่วน
ระหว่างคะแนน ที่ ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์คาลิฟอร์เนีย (California Achievement
Test T - scores) และคะแนน ที่ ของแบบทดสอบวุฒิภาวะทางสติปัญญา ซึ่งเป็นแบบ
ทดสอบคาลิฟอร์เนีย (California Test of Mental Maturity T - scores)
ได้ค่า R เท่ากับ .83

ชไนเดอร์ ได้ศึกษาเรื่องความแตกต่างระหว่างนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและนักเรียน
โรงเรียนราษฎร์ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่จบจากโรงเรียนรัฐบาล 111 คน และ
จบจากโรงเรียนราษฎร์ 103 คนด้วยการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนที่จบ
ไฮสกูล พบว่า นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนโรงเรียนราษฎร์อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ (Schneider อ้างจาก มนเพียร วุฒิกุล 2518 : 8) ซึ่งการศึกษานี้
สอดคล้องกับการศึกษาของ แครฟท์ ที่ได้ศึกษาจากความสามารถทางการ เรียนของนิสิตสาขา
วิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ปรากฏว่า นิสิตที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาจาก
โรงเรียนรัฐบาล เรียงหนังสือได้คะแนนสูงกว่านิสิตที่จบมาจากโรงเรียนราษฎร์ (Craft.
2511 : 66)

เจนส์ ได้ทำการศึกษาพบว่า ผู้ที่ได้ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมดี จะมี
โอกาสเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยมากกว่าผู้ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมด้อยกว่าในชนบท
และผู้ที่ได้โอกาสศึกษาในวิทยาลัยที่ดี ก็มีโอกาสดูเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปอีก มากกว่าผู้ที่ได้
เข้าศึกษาในวิทยาลัยที่มีคุณภาพด้อยกว่า (Jencks. 1971 : 71)

สภาพเศรษฐกิจสังคมและการศึกษา เขตการศึกษา 11

เขตการศึกษา 11 เป็นเขตการศึกษาที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากสภาพทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาของเขตนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับเขตอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นจึงกล่าวถึงลักษณะทางด้านต่าง ๆ นี้โดยส่วนรวมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อปี 2520 โดยกองนโยบายการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ ได้สรุปภาวะเศรษฐกิจและสังคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังนี้

1. ข้อมูลทั่ว ๆ ไปของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1 จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทั้งหมด 16 จังหวัด คือ นครราชสีมา อุรธานี นครพนม หนองคาย กาฬสินธุ์ ขอนแก่น บุรีรัมย์ สุรินทร์ เลย สกลนคร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ชัยภูมิ อุดรราชธานี ศรีสะเกษ และยโสธร

1.2 สภาพทางภูมิศาสตร์ เนื้อที่ทั้งหมดของภาคนี้มีประมาณ 170,218 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับ 106.4 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 33.12 ของเนื้อที่ของประเทศ เป็นภาคที่มีเนื้อที่กว้างขวางที่สุดในประเทศไทย ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบกว้างใหญ่ เรียกว่า "ที่ราบสูงโคราช" ซึ่งสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 100 - 200 เมตร ล้อมรอบด้วยเทือกเขาเพชรบูรณ์ เทือกเขาหงษ์เขาเย็น เทือกเขาพนมดงรัก และอีกด้านหนึ่งจรดริมฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เนื้อที่ภายในภาคประมาณ 2 ใน 3 อยู่ในเขตลุ่มแม่น้ำมูลและแม่น้ำชี ซึ่งเป็นแม่น้ำสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีต้นน้ำอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมาและชัยภูมิ และไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่จังหวัดอุดรราชธานี ส่วนพื้นที่อีก 1 ใน 3 ซึ่งอยู่ในตอนเหนือของภาคมีเทือกเขาภูพานเป็นสันปันน้ำกันเป็นแนวยาว จากจังหวัดเลยจนถึงจังหวัดนครพนม ซึ่งแบ่งออกเป็นอีกส่วนหนึ่งจากเขตพื้นที่ลุ่มน้ำดังกล่าวและลาดเอียงลงสู่แม่น้ำโขงเช่นเดียวกัน

ลักษณะของดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นดินปนหินทรายและดินแดง ซึ่งเก็บความชุ่มชื้นได้น้อย มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านอาหารพืชต่ำและบางแห่งก็มีเกลือปนอยู่ นอกจากนี้ในแต่ละปีฝนก็ยังตกไม่แน่นอนและตกหนักในช่วงระยะเวลาสั้น ทำให้ภาคนี้ประสบภาวะแห้งแล้งอยู่เสมอ

ดินฟ้าอากาศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยทั่วไป อากาศจะร้อนจัดในฤดูร้อนและหนาวจัดในฤดูหนาว สำหรับฤดูกาลแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม

1.3 ประชากร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประชากรในปี พ.ศ. 2519 รวมทั้งสิ้น 14,792,973 คน ซึ่งเท่ากับร้อยละ 34.2 ของประเทศ ความหนาแน่นของประชากร 87 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด จำนวน 1,778,547 คน และจังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีประชากรน้อยที่สุด จำนวน 404,045 คน

1.4 ทรัพยากรธรรมชาติ ที่สำคัญได้แก่ ป่าไม้ ซึ่งมีไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจหลายชนิด เช่น ไม้ตะเคียน ไม้มะค่า ไม้ยาง ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้เต็งรัง เป็นต้น ส่วนผลผลิตจากป่าได้แก่ ฟืน ถ่าน น้ำผึ้ง สมุนไพร สัตว์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีแร่ธาตุต่าง ๆ ที่มีค่าอีกหลายชนิด เช่น เหล็กสินแร่ แบริท แมงกานีส โพแทช เป็นต้น

1.5 การคมนาคม การคมนาคมระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภาคอื่น ๆ ของประเทศไทยและระหว่างจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือสะดวกมาก ทั้งทางบกและทางอากาศ ส่วนทางน้ำมีบ้างเล็กน้อย

ทางบก มีทางหลวงแผ่นดินติดต่อทั่วถึงกันทุกจังหวัด แต่ที่สำคัญคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 หรือที่เรียกว่าถนนมิตรภาพ เป็นทางหลวงแผ่นดินที่ผ่านพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี ไปสิ้นสุดที่หนองคาย สำหรับทางรถไฟแบ่งเป็นสองสาย สายหนึ่งตัดตรงไปทางทิศตะวันออกผ่านจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

ปลายทางอุบลราชธานี ส่วนอีกสายหนึ่งตั้งต้นจากสถานีชุมทางถนนจิระ ตรงไปยังทิศตะวันออก
เฉียงเหนือ ผ่านจังหวัด ขอนแก่น อุบลราชธานี ไปสิ้นสุดที่จังหวัดหนองคาย

ทางอากาศ มีสนามบินพาณิชย์ที่สำคัญรวม 5 แห่ง คือ สนามบินจังหวัดอุบลราชธานี
อุบลราชธานี ขอนแก่น เลย และนครพนม

ทางน้ำ การคมนาคมทางน้ำระหว่างจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่กอบมี
เนื่องจากภาคนี้มีแม่น้ำลำคองน้อยมากและส่วนมากน้ำจะแห้งในฤดูแล้ง การคมนาคมทางน้ำ
มักเป็นเส้นทางระยะสั้น โดยเฉพาะในคอนเทรน่าน้ำเท่านั้น

1.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจาก
ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ดังนั้นเศรษฐกิจ
ของประชาชนในภาคนี้จึงขึ้นอยู่กับพืชสำคัญที่ปลูกได้ในภาคนี้เพียงไม่กี่ชนิด ได้แก่ ข้าว ปอ
มันสำปะหลัง ข้าวโพด เป็นต้น ซึ่งเป็นสินค้าออกที่ทำรายได้ให้แก่ภาคนี้และแก่ประเทศ
เป็นจำนวนไม่น้อยและประจำทุกปี

จากรายงานของกองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ เกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของประชากรในภาคต่าง ๆ ปรากฏว่า
ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ
ของประเทศ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2519 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ยต่อบุคคล
3,141 บาท เปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของทั้งประเทศ 7,568 บาท จะเห็นได้ว่า
รายได้ของประชาชนในภาคนี้ต่ำมาก

สำหรับสภาพทางสังคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนในภาคนี้มีชนบทชนบทนิยม
ประเพณี และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์โดยเฉพาะ กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ
พูดภาษาไทยอีสาน มีความซื่อสัตย์สุจริตและมานะอดทนในการทำงาน เคารพและเชื่อฟังบิดา
มารดาอย่างเคร่งครัด ในด้านความเป็นอยู่มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ประชาชนส่วนใหญ่
บริโภคข้าวเหนียวเป็นอาหารหลัก สำหรับโบราณวัตถุของภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งแสดงถึง
วัฒนธรรมและความเจริญในสมัยโบราณ มีหลายแห่งที่สำคัญได้แก่ พระธาตุพนม จังหวัด
นครพนม ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ปราสาทเขาพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์

พระธาตุเชิงชุม จังหวัดสกลนคร เป็นต้น นอกจากนี้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีศิลปและประเพณีซึ่งแตกต่างไปจากภาคอื่น ๆ ได้แก่ การรำเง็ง การแสดงหมอลำ การเป่าแคน และประเพณีการทำบุญของไฟ เป็นต้น

1.7 สินค้าเข้าและสินค้าออกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่สามารถผลิตสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพได้ทุกชนิด จึงจำเป็นต้องสั่งสินค้าต่าง ๆ เข้ามาเพื่อใช้อุปโภคและบริโภค สินค้าดังกล่าวได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง วัสดุก่อสร้าง ยารักษาโรค อุปกรณ์ไฟฟ้า เสื้อผ้า ยานพาหนะ อุปกรณ์การศึกษา อาหารทะเล อาหารกระป๋องและเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับสินค้าที่ผลิตได้ในภาคนี้ส่งไปจำหน่ายยังภาคอื่น ๆ ของประเทศ มีทั้งสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรกรรม สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญได้แก่ กระสอบป่าน น้ำตาลทรายขาว ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ผ้าไหม และเครื่องปั้นดินเผา ส่วนสินค้าเกษตรกรรมที่ผลิตได้คือ ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า มันสำปะหลัง ปอ ข้าวโพด ใบยาสูบ ฝ้าย แดงโม ถั่วลิสง มะขามเปียก นุ่น พริกแห้ง ครั่ง เปลือกขบง พักทอง งา ลูกเดือย เส้นไหม ฯลฯ นอกจากนี้จะมีการค้าติดต่อระหว่างจังหวัดและระหว่างภาคต่าง ๆ แล้ว ก็ยังมีการค้าติดต่อระหว่างประเทศชายแดนอีกด้วย

2. โครงสร้างทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เศรษฐกิจภาคการเกษตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สัดส่วนของเศรษฐกิจภาคการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 45 ของการผลิตและรายได้ทั้งสิ้นของภาค ในปี 2518 การค้าและการบริการมีสัดส่วนเป็นอันดับสอง ประมาณร้อยละ 22.8 และเป็นสาขาที่มีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูงในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เป็นผลมาจากกิจกรรมเกี่ยวกับทหารสหรัฐฯ ในหลายจังหวัดของภาคนี้ สาขาอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 10.3 ของรายได้และการผลิตของภาคนี้ มีการขยายตัวที่ค่อนข้างต่ำในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนสาขาอื่น ๆ เช่น การไฟฟ้า การคมนาคมและขนส่ง ฯลฯ มีสัดส่วนต่อผลผลิตและรายได้ของภาคน้อยจนไม่ถือว่าสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ได้กำหนดแนวทางการกระจายรายได้และการพัฒนาภาคและท้องถิ่นอย่างเป็นระบบขึ้นครั้งแรก เนื่องจากการสำรวจโครงสร้างทางเศรษฐกิจของภาคต่าง ๆ และการกระจายรายได้ในระยะที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างภาคต่าง ๆ และระหว่างกลุ่มชนในชาติได้ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ จึงต้องพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว และจากการสำรวจพบว่า ความแตกต่างของฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างภาคได้ทวีขึ้น แนวโน้มของการผลิตในภาคกลางไต่ขยายสัดส่วนต่อการผลิตส่วนรวมของประเทศ เพิ่มจากร้อยละ 57.2 ขึ้นมาเป็นร้อยละ 59.8 ในช่วงปี 2514 ถึงปีสุดท้ายของแผนฯ ฉบับที่ 3 คือปี 2519 โดยเฉลี่ยเศรษฐกิจของภาคกลางขยายตัวในอัตรา 7.1 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของทั้งประเทศ ซึ่งโดยเฉลี่ยขยายได้เพียงร้อยละ 6.2 ต่อปี ในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนภาคอื่น ๆ นั้น ปรากฏว่าอัตราการขยายตัวของการผลิตต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยทั้งประเทศ คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือขยายได้ร้อยละ 5.4 เป็นต้น เหตุที่ความแตกต่างของฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างภาคได้ทวีมากขึ้น เพราะเนื่องมาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ภาคกลางมีโครงสร้างการผลิตที่กระจายมากกว่าภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะการกระจายการผลิตไปสู่สาขาอุตสาหกรรม ส่วนภาคอื่น ๆ การผลิตและรายได้ส่วนใหญ่ยังคงขึ้นอยู่กับ การเกษตรในสัดส่วนสูงมาก และเป็นโครงสร้างการเกษตรที่ผลิตพืชผลไม่กี่ชนิด โดยเฉพาะภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีการกระจายการผลิตที่ต่ำมาก และการขยายการผลิตเป็นผลมาจากการขยายเนื้อที่เพาะปลูกทั้งสิ้น ในปี 2516 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีกลุ่มผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่า 6,000 บาท ต่อปีมากที่สุด คือร้อยละ 41.1 ของจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้นภายในภาคเทียบกับระดับประเทศ มีเฉลี่ยร้อยละ 22.2 จึงกล่าวได้ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีกลุ่มผู้มีรายได้น้อยหรือผู้ยากจนมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2520 : 98 - 102)

เขตการศึกษา 11 ประกอบด้วยจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์ มีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในเขตการศึกษานี้มีประชากรรวมทั้งสิ้น 5,530,236 คน (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ 2521 : 3) ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน จากการสำรวจเกี่ยวกับรายได้บุคคล ปรากฏว่าจังหวัดที่มีฐานะยากจนมี 10 จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และในจำนวนนี้อยู่ในเขตการศึกษา 11 คือ ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ และชัยภูมิ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อคนปีละ 1,892 บาท, 2,555 บาท, 2,956 บาท และ 3,341 บาท ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2521 : 19)

สภาพทางด้านการศึกษาของเขตการศึกษา 11 จากสถิติการศึกษาปี 2520 โดยฝ่ายสำรวจข้อมูลและประมวลผลกองสถิติและวิเคราะห์การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปข้อมูลจำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายทุกสังกัด	629,619 คน	ร้อยละ 86.20
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทุกสังกัด	72,083 คน	ร้อยละ 9.86
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกสังกัด	13,421 คน	ร้อยละ 1.83
อาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและ ป.วช.	6,858 คน	ร้อยละ 0.93
อาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.วส.)	678 คน	ร้อยละ 0.09
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.)	5,030 คน	ร้อยละ 0.68
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง)	2,616 คน	ร้อยละ 0.35
ระดับปริญญาตรี (ค.บ.)	74 คน	ร้อยละ 0.01
รวมทั้งสิ้น	730,379 คน	ร้อยละ 100.00

ที่มาของข้อมูล :

1. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ฝ่ายสถิติและประเมินผลกองแผนงาน
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แผนสถิติ ฝ่ายแผนงาน
3. กองการศึกษาประชาบาล กระทรวงมหาดไทย
4. กรมการฝึกหัดครู กองแผนงาน
5. กรมอาชีวศึกษา กองแผนงาน

การเพิ่มของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการเพิ่มสูงเช่นเดียวกับภาคอื่น ๆ เป็นผลให้จำนวนประชากรในวัยเรียนเพิ่มขึ้นด้วย ในปี 2518 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากร 14.79 ล้านคน และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 18.29 ล้านคน ในปี 2528 หรือเพิ่มประมาณร้อยละ 1.8 ต่อปี เป็นประชากรในวัยเรียนประมาณร้อยละ 48.41 ส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ร้อยละ 96.29 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและหน่วยงานอื่น ๆ 2520 : 160 - 163) เมื่อพิจารณาทางด้านโอกาสทางการศึกษาแล้ว ปรากฏว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประชาชนมีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปอย่างมาก ซึ่งแตกต่างจากภาคอื่น ๆ มาก โดยเฉพาะในเขตการศึกษา 11 แตกต่างมากที่สุด คือนักเรียนชั้นประถมศึกษา 100 คน มีโอกาสขึ้นถึงชั้น ม.ศ.5 เพียง 0.43 คน จะเห็นว่ามีโอกาสไม่เสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาอย่างมาก (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ 2519 : 13)

จากการสำรวจในปี 2518 พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรร้อยละ 14.3 และจากการวิจัยร่วมกันระหว่างกรมสามัญศึกษา กองการศึกษา ประชาบาล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า ความสามารถในการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะได้คะแนนต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ 2520 : 167)

เมื่อพิจารณาเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งอยู่ในเขตการศึกษา 11 มีสภาพทางด้านการศึกษาคือ โดยเฉลี่ยแล้วอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียนในระดับประถมศึกษา ประมาณห้องละ 33 คน โรงเรียนในเขตเทศบาลห้องละ 40 คน ซึ่งมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดหน่วยงานอื่น ๆ และสัดส่วนครูต่อนักเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เท่ากับ 1 ต่อ 38 คน ในปี 2518 ซึ่งยังสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1 ต่อ 35 อัตราการสอบไล่ตกของจังหวัดนครราชสีมา ร้อยละ 11.47 ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 4.75 และมีผู้เรียนต่อในชั้น ป.4 ต่อ ป.5 ประมาณร้อยละ 43.7 อัตราการเรียนต่อในชั้น ป.7 ต่อ ม.ศ.3 ประมาณร้อยละ 87.2 และอัตราการเรียนต่อในชั้น ม.ศ.3 ต่อ ม.ศ.5 ประมาณร้อยละ 31.33 ทางด้านการศึกษานอกโรงเรียน ปรากฏว่า มีจำนวนเด็กในวัยเรียนจำนวน

มากที่ไม่ได้เข้าศึกษาในโรงเรียน กล่าวคือ เด็กที่มีอายุ 4 – 24 ปี ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ร้อยละ 28.55 โดยแบ่งเป็นในเขตเทศบาล ประมาณร้อยละ 39.6 นอกเขตเทศบาลประมาณร้อยละ 62.4 โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนั้นพบว่าสาเหตุที่เด็กไม่ได้เข้าเรียนเนื่องจาก

- ก. ขาดแคลนทุนทรัพย์ ประมาณร้อยละ 52.97
- ข. ไม่มีความสนใจจะศึกษาต่อ ร้อยละ 6.44
- ค. ไม่มีความสามารถศึกษาต่อตามความถนัดได้ ร้อยละ 1.75
- ง. ต้องทำงานประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว ร้อยละ 1.63
- จ. อื่น ๆ เช่น อายุต่ำกว่า 7 ปี บ้านอยู่ไกลโรงเรียน ร้อยละ 26.71

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ 2520 : 167)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่องความต้องการการศึกษาและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขต
การศึกษา 11 มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง ✓

1. กลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถามความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัย
ได้สุ่มตัวอย่างจากประชากรนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่าที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนและ
วิทยาลัยต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2521 ซึ่งมีประชากรจำนวน 11,672 คน
สุ่มมาได้ 1,023 คน มีข้อผิดพลาดประมาณ ± 3 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม
(Multistage Sampling) ดำเนินการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified
Sampling) และสุ่มจำนวนนักเรียนด้วยวิธีสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random Sampling)
ตามลำดับดังนี้

1.1 รวบรวมรายชื่อโรงเรียนและวิทยาลัยที่เปิดสอนระดับ ม.ศ.5 หรือ
เทียบเท่าทั้งหมดในเขตการศึกษา 11 พร้อมทั้งจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน

1.2 จัดประเภทโรงเรียนและวิทยาลัยโดยยึดหลักสูตรที่เปิดสอน ม.ศ.5 หรือ
เทียบเท่าที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเป็นพวกเดียวกัน

1.3 จัดเรียงลำดับโรงเรียนและวิทยาลัยแต่ละประเภทตามลำดับจำนวน
นักเรียน ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า จากมากไปหาน้อย เพื่อให้การสุ่มได้โรงเรียนที่มีขนาดและ
คุณภาพต่าง ๆ กัน

1.4 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนหรือวิทยาลัยแต่ละประเภทด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย โดย
ใช้ตารางสุ่ม (Random Number) ให้ใคร่อยละ 20 ของจำนวนโรงเรียนหรือวิทยาลัย
แต่ละประเภท

1.5 ในแต่ละโรงเรียนหรือวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มห้องเรียนให้ได้จำนวนนักเรียนรวมกันเท่ากับจำนวนที่ต้องการในโรงเรียนหรือวิทยาลัยนั้น

1.6 ในโรงเรียนหรือวิทยาลัยแต่ละประเภท สุ่มจำนวนนักเรียนให้ได้จำนวนแต่ละประเภทตามที่ต้องการ ซึ่งรวมทุกประเภทแล้วได้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 1,023 คน แยกเป็นรายละเอียดได้แก่

1.6.1 ชั้น ม.ศ.5 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา มีนักเรียนประมาณ 4,348 คน สุ่มมาได้ 372 คน

1.6.2 ชั้น ม.ศ.5 ของโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีนักเรียนประมาณ 2,166 คน สุ่มมาได้ 202 คน

1.6.3 ชั้น ป.กศ.ปีที่ 2 ของวิทยาลัยในสังกัดกรมการฝึกหัดครู มีนักเรียนประมาณ 2,321 คน สุ่มมาได้ 187 คน

1.6.4 ชั้น ป.วช. ของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาและสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีนักเรียนประมาณ 2,460 คน สุ่มมาได้ 227 คน

1.6.5 ชั้น ป.วช. ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีนักเรียนประมาณ 377 คน สุ่มมาได้ 35 คน

รายชื่อสถานศึกษาและจำนวนนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ได้สรุปแสดงไว้ในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงรายชื่อสถานศึกษาและจำนวนนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาความ
ต้องการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

ประเภทของ หลักสูตร	สังกัด	สถานศึกษา	จำนวนนักเรียนที่ใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ม.ศ. 5	กรมสามัญศึกษา	1. โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย 2. โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม 3. โรงเรียนรัตนบุรี 4. โรงเรียนกำแพง	163 99 56 54
ม.ศ. 5	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	1. โรงเรียนกิริยวิทยาการ ส่วนหมอน 2. โรงเรียนสุรินทร์ศึกษา 3. โรงเรียนมัธยมศรีธรรม วิทยา	119 66 17
ป.กศ. ป.วช.	กรมการฝึกหัดครู กรมอาชีวศึกษาและ วิทยาลัยเทคโนโลยีและ อาชีวศึกษา	1. วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ 1. วิทยาลัยอาชีวศึกษา นครราชสีมา วิทยาเขต 2 2. วิทยาลัยอาชีวศึกษา บุรีรัมย์ 3. วิทยาลัยเกษตรกรรม ศรีสะเกษ	187 117 75 35
ป.วช.	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	1. โรงเรียนช่างกลพาณิชย์การ นครราชสีมา	35
รวม			1,023

2. ผู้ตอบแบบสอบถามการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ ประชากรนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 ของสถานศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ปการศึกษา 2521 ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 3,456 คน คิดเป็นร้อยละ 83 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ดังสรุปไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงรายชื่อสถานศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ประเภทสถาบัน	สถานศึกษา	จำนวน
วิทยาลัยครู	1. วิทยาลัยครูนครราชสีมา	648
	2. วิทยาลัยครูบุรีรัมย์	546
	3. วิทยาลัยครูสุรินทร์	162
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	1. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษานครราชสีมา	812
	2. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา สุรินทร์	140
วิทยาลัยอาชีวศึกษา	1. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาเขต 1	62
	2. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาเขต 2	102
	3. วิทยาลัยอาชีวศึกษา บุรีรัมย์	52
	4. วิทยาลัยอาชีวศึกษา ศรีสะเกษ	113
	5. วิทยาลัยอาชีวศึกษา สุรินทร์ วิทยาเขต 1	28
	6. วิทยาลัยอาชีวศึกษา สุรินทร์ วิทยาเขต 2	39
	7. วิทยาลัยอาชีวศึกษา สุรินทร์ วิทยาเขต 3	21
วิทยาลัยเกษตรกรรม	1. วิทยาลัยเกษตรกรรมชัยภูมิ	59
	2. วิทยาลัยเกษตรกรรมนครราชสีมา	44
	3. วิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์	62
	4. วิทยาลัยเกษตรกรรมศรีสะเกษ	42

ประเภทสถาบัน	สถานศึกษา	จำนวน
วิทยาลัยพลศึกษา	1. วิทยาลัยพลศึกษาศรีสะเกษ	102
วิทยาลัยพยาบาล	1. วิทยาลัยพยาบาลสมเด็จพรสาร	136
รวม		3,456

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีวิธีการสร้างตามลำดับดังนี้

1.1 คณะกรรมการโครงการวิจัยประสิทธิภาพการจัดการอุดมศึกษา ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ ดร.ลีปนันท เกตุทัต เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทองอินทร์ วงศ์โสธร แผนกวิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร. เจอราลด์ ฟราย ผู้เชี่ยวชาญมูลนิธิฟอร์ด ดร. วราภรณ์ บวรภิรี นักวิชาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และนายเคชา ทรัพย์พัฒนกุล นักวิชาการศึกษา กองการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการฯ ดังกล่าวได้พิจารณา โครงร่างแบบสอบถามของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทองอินทร์ วงศ์โสธร เพื่อใช้เป็นหลัก ในการพิจารณา

1.2 คณะผู้วิจัยประกอบด้วยนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คือ นายนิวัฒน์ กัลยพฤษช์ นายประจักษ์ บุญอารีย์ นายประทีป เล้ารัตนอารีย์ นายประธาน จินตสกุล นางประนอม สัมฤทธิ์สุวรรณ นายประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ นายพงศ์โพธิ์ สังข์ศักดิ์ นางเพ็ญศรี โชติพันธ์ นายวิโรจน์ เอ็งสุโสม นางสมจิต ทวีทิพย์ และนายสมหมาย ปันพุทธศิลป์ และคณะกรรมการโครงการ วิจัยประสิทธิภาพการจัดการอุดมศึกษา ได้ประชุมพิจารณาแบบสอบถาม และได้แยกเป็น 2 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1.3 คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ไปทำการทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง โดยนำแบบสอบถามความถี่ของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้น ม.ศ.5 โรงเรียนเทพศิลาและโรงเรียนครูณพิทยา สำหรับแบบสอบถามการได้โอกาสศึกษาในระดับ อุดมศึกษา ได้ทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ นักศึกษาชั้น ป.วส.ปีที่ 1 วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน พร้อมได้บันทึกข้อสงสัยของนักเรียนนักศึกษา ในขณะที่ตอบแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามฉบับทดลองมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามฉบับใหม่และนำไปใช้เป็นที่เครื่องมือในการเก็บข้อมูลจริง

2. แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถามความถี่ของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

2.1.1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

2.1.2 เกี่ยวกับความถี่ของการศึกษา

2.2 แบบสอบถามการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

2.2.1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

2.2.2 เกี่ยวกับสาขาวิชาที่ศึกษาและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

3. ลักษณะของแบบสอบถามมี 2 ลักษณะคือ

3.1 แบบเลือกตอบ จะมีคำตอบให้เลือกโดยใช้ตัวเลขหน้าข้อนั้นกรอกลงในช่องสี่เหลี่ยมทางขวามือ

ตัวอย่าง : เพศ 1) ชาย 2) หญิง ☐

ถ้าเป็นเพศชาย ใช้ตัวเลข 1 กรอกลงในช่องดังนี้ ☒

3.2 แบบเติมข้อความ

ตัวอย่าง : ท่านจบ ม.ศ.3

จากโรงเรียน

จังหวัด

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลสำหรับศึกษาความถี่ของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาแต่ละแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ให้นักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่าที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2521 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ข้อมูลสำหรับการศึกษาการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปให้หัวหน้าสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อให้ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับอุดมศึกษาทุกคนที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2521 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ไปรับและตรวจสอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความถี่ของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. ตรวจสอบและแจกแจงความถี่จากแบบสอบถาม
2. เปลี่ยนความถี่เป็นอัตราส่วนร้อยละโดยใช้เครื่องหมายพิวเคอร์
3. ทดสอบนัยสำคัญของสัดส่วน โดยใช้สูตร

$$Z = \frac{(p_1 - p_2) - 0}{\sqrt{\frac{p_1 q_1}{n_1} + \frac{p_2 q_2}{n_2}}} \quad (\text{วนันท์ ศิริโสภา 2521 : 209})$$

เมื่อ	Z	คือ	ถ้านัยสำคัญของสัดส่วน
	p_1	คือ	สัดส่วนของกลุ่มที่ 1
	p_2	คือ	สัดส่วนของกลุ่มที่ 2

q_1 คือ $1 - p_1$

q_2 คือ $1 - p_2$

n_1 คือ จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษากลุ่มที่ 1

n_2 คือ จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษากลุ่มที่ 2

$$\text{สัดส่วนของกลุ่มใดๆ หรือ } p \text{ ของกลุ่มใดๆ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการศึกษาในกลุ่มนั้น}}{\text{จำนวนทั้งหมดในกลุ่มนั้น}}$$

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. ตรวจสอบและแจกแจงความถี่จากแบบสอบถาม

2. เปลี่ยนความถี่เป็นอัตราส่วนร้อยละโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

3. นำการร้อยละที่จำแนกตามสถานภาพของยูได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

มาเปรียบเทียบการร้อยละของประชากรตามสถานภาพ เพื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นนัยของการได้โอกาสศึกษา

นำการร้อยละของความถี่ของการศึกษาและการได้โอกาสศึกษาที่จำแนกตามสถานภาพมาเปรียบเทียบกัน เพื่อพิจารณาความแตกต่างของความถี่ของการศึกษาและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องความต้องการในระดับอุดมศึกษา

1. ลักษณะสถานภาพของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่าที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
2. เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า ตามสถานภาพหรือตัวแปร
3. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า
4. สาขาวิชาที่ต้องการศึกษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. ลักษณะสถานภาพของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ
2. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
3. สาขาวิชาที่ได้โอกาสศึกษา
4. เปรียบเทียบการร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

กับการร้อยละของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามสถานภาพ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษากับการร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตามสถานภาพหรือตัวแปร

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

Z	=	ค่าความมีนัยสำคัญของสัดส่วน
n	=	จำนวนนักเรียนที่ตอบการศึกษา
N	=	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
P	=	ค่าสัดส่วน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า จำนวน 1,023 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ต้องการศึกษาจำนวน 696 คน (ซึ่งได้แก่นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามในข้อ 19 (1, 2) ข้อ 20 (1, 2) ข้อ 21 (1, 3) และข้อ 29 (1) และต้องตอบในข้อดังกล่าวแล้วทุกข้อ จึงเป็นนักเรียนผู้ที่ต้องการศึกษาอย่างแท้จริง)

1. ลักษณะสถานภาพของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่าที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละมีรายละเอียดดังนี้

1.1 จำนวนนักเรียนจำแนกตามเพศ

ตาราง 3 แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของสัดส่วน
ชาย	536	370	69.0
หญิง	487	310	63.6
รวม	1,023	680	66.5

หมายเหตุ จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา ที่ไม่ระบุเพศ 16 คน

จากตาราง 3 ปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศ เพศชาย มีร้อยละ 69.0 เพศหญิงมีร้อยละ 63.6 แสดงว่ามีความต้องการศึกษาใกล้เคียงกัน

1.2 จำนวนนักเรียน จำแนกตามหลักสูตรที่กำลังศึกษา

ตาราง 4 แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามประเภทของหลักสูตร

ประเภทของหลักสูตร	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของสัดส่วน
ม.ศ.5	574	440	76.6
ป.กศ.	188	92	48.9
ป.วช.	261	148	56.7
รวม	1,023	680	66.5

หมายเหตุ จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่ไม่ระบุหลักสูตร 16 คน

จากตาราง 4 ปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามประเภทของหลักสูตร นักเรียนที่เรียนอยู่ในหลักสูตร ม.ศ.5 มีความต้องการศึกษาสูงสุด ร้อยละ 76.6 รองลงมาคือ นักเรียนที่เรียนอยู่ในหลักสูตร ป.วช. มีร้อยละ 56.7 และนักเรียนที่เรียนอยู่ในหลักสูตร ป.กศ. มีร้อยละ 48.9 ตามลำดับ

1.3 จำนวนนักเรียน จำแนกตามอาชีพของบิดา

ตาราง 5 แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา

ประเภทของอาชีพ	จำนวนนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนที่ ต้องการศึกษา	ร้อยละของสัดส่วน
รับราชการ	265	192	72.4
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	17	14	82.3
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน	35	21	60.0
เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว	150	110	73.3
เกษตรกร กสิกร ประมง	517	321	62.0
ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน	10	5	50.0
รวม	994	663	66.7

หมายเหตุ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ประกอบอาชีพของบิดา 29 คน จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา ที่ไม่ประกอบอาชีพของบิดา 33 คน

จากตาราง 5 ปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามอาชีพของบิดา นักเรียนที่มีบิดามีอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการศึกษาสูงสุกร้อยละ 82.3 รองลงมาคือ เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว ร้อยละ 73.3 รับราชการ ร้อยละ 72.4 เกษตรกร กสิกร ประมง ร้อยละ 62.0 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน ร้อยละ 60.0 และผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน ร้อยละ 50.0 ตามลำดับ

1.4 จำนวนนักเรียน จำแนกตามอาชีพของมารดา

ตาราง 6 แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต่อการศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา

ประเภทของอาชีพ	จำนวนนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนที่ ต่อการศึกษา	ร้อยละของสัดส่วน
รับราชการ	62	48	77.4
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	15	9	60.0
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน	7	6	85.7
เจ้าของหรือผู้ประกอบการอิสระ	162	121	74.6
เกษตรกร กสิกร ประมง	512	321	62.6
ผู้ไม่ประกอบอาชีพ หรือทำงานบ้าน	257	169	65.7
รวม	1,015	674	66.4

หมายเหตุ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ประกอบอาชีพของมารดา 8 คน จำนวนนักเรียนที่ต่อการศึกษาที่ไม่ประกอบอาชีพของมารดา 88 คน

จากตาราง 6 ปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่ต่อการศึกษา เมื่อจำแนกตามอาชีพของมารดา นักเรียนที่มีมารดาเป็นพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน มีความต้องการศึกษาสูงสุด ร้อยละ 85 รองลงมาคือ รับราชการ ร้อยละ 77.4 เจ้าของหรือผู้ประกอบการอิสระ ร้อยละ 74.6 ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน ร้อยละ 65.7 เกษตรกร กสิกร ประมง ร้อยละ 62.6 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 60.0 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพ

ของบิดาแล้ว ปรากฏว่า นักเรียนที่มีบิดาและนักเรียนที่มีมารดาเป็นอาชีพ เกษตรกร กลีกร
ประมง เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว และรับราชการ มีความต้องการศึกษาจำนวนที่
ใกล้เคียงกัน

1.5 จำนวนนักเรียน จำแนกตามรายได้ของบิดา

ตาราง 7 แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามรายได้
ของบิดา

ระดับรายได้ต่อเดือน (บาท)	จำนวนนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนที่ ต้องการศึกษา	ร้อยละของสัดส่วน
ไม่มีรายได้	160	104	65.0
ต่ำกว่า 500	238	134	56.3
500 — 1,000	205	137	66.8
1,001 — 2,000	169	120	71.0
2,001 — 3,000	141	103	73.0
3,001 — 5,000	53	46	86.7
5,001 — 7,000	13	11	84.6
มากกว่า 7,000			
รวม	990	660	66.6

หมายเหตุ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ระบุรายได้ของบิดา 33 คน

จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่ไม่ระบุรายได้ของบิดา 36 คน

จากตาราง 7 ปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามรายได้ของบิดา นักเรียนที่มีบิดามีรายได้ตั้งแต่ 3,001 – 5,000 บาท มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 86.7 รองลงมาคือ ตั้งแต่ 5,001 – 7,000 บาท ร้อยละ 84.6 ตั้งแต่ 2,001 – 3,000 บาท ร้อยละ 73.0 ตั้งแต่ 1,001 – 2,000 บาท ร้อยละ 71.0 ตั้งแต่ 500 – 1,000 บาท ร้อยละ 66.8 ไม่มีรายได้ ร้อยละ 65.0 ต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 56.3 และมากกว่า 7,000 บาท ร้อยละ 45.4 ตามลำดับ แสดงว่า นักเรียนที่มีบิดามีระดับรายได้สูง มีแนวโน้มที่ต้องการศึกษามากขึ้นตามลำดับ ยกเว้นในระดับรายได้มากกว่า 7,000 บาท มีความต้องการศึกษาน้อย (เนื่องจากข้อมูลมีน้อย ทำให้ไม่สามารถระบุให้แน่ชัดลงไปได้)

1.6 จำนวนนักเรียน จำแนกตามรายได้ของมารดา

ตาราง 8 แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามรายได้ของมารดา

ระดับรายได้ต่อเดือน (บาท)	จำนวนนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนที่ ต้องการศึกษา	ร้อยละของสัดส่วน
ไม่มีรายได้	370	235	63.5
ต่ำกว่า 500	277	176	67.5
500 – 1,000	189	125	66.1
1,001 – 2,000	87	71	81.6
2,001 – 3,000	60	42	70.0
3,001 – 5,000	9	7	77.7
5,001 – 7,000	8	6	75.0
มากกว่า 7,000	8	4	50.0
รวม	1,008	666	66.0

หมายเหตุ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ระบุรายได้ของมารดา 15 คน

จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา ที่ไม่ระบุรายได้ของมารดา 300 คน

จากตาราง 8 ปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามรายได้ของมารดา นักเรียนที่มีมารดาที่มีรายได้ตั้งแต่ 1,001 - 2,000 บาท มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 81.6 รองลงมาคือ ตั้งแต่ 3,001 - 5,000 บาท ร้อยละ 77.7 ตั้งแต่ 5,001 - 7,000 บาท ร้อยละ 75.0 ตั้งแต่ 2,001 - 3,000 บาท ร้อยละ 70.0 ตั้งแต่ 500 - 1,000 บาท ร้อยละ 66.1 ไม่มีรายได้และต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 63.5, 67.5 มากกว่า 7,000 บาท ร้อยละ 50.0 ตามลำดับ แสดงว่า นักเรียนที่มีมารดาที่มีระดับรายได้สูงมีแนวโน้มที่ต้องการศึกษามากขึ้นตามลำดับเช่นเดียวกับระดับรายได้ของบิดา ยกเว้นในระดับรายได้ 1,001 - 2,000 บาท มีความต้องการศึกษามากที่สุด และระดับรายได้มากกว่า 7,000 บาท มีความต้องการศึกษาน้อยที่สุด

1.7 จำนวนนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ตาราง 9 แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของสัดส่วน
ต่ำกว่า ป.4	57	31	54.3
ป.4	522	339	64.9
ป.7 หรือ ม.3 เดิม	98	67	68.3
ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม	187	143	76.4
ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม			
หรือเทียบเท่า	58	33	56.8
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	33	23	69.6

ตาราง 9 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนที่ ต้องการศึกษา	ร้อยละของสัดส่วน
ปริญญาตรี	33	24	72.7
สูงกว่าปริญญาตรี	16	9	56.6
รวม	1,004	669	66.6

หมายเหตุ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ระบุระดับการศึกษาของบิดา 19 คน

จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา ที่ไม่ระบุระดับการศึกษาของบิดา 27 คน

จากตาราง 9 ปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา นักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาต่ำมีความต้องการศึกษาน้อย นักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาสูงขึ้น มีแนวโน้มที่มีความต้องการศึกษามากขึ้นตามลำดับ ตั้งแต่ระดับการศึกษาต่ำกว่า ป.4, ป.4, ป.7 หรือ ม.3 เดิม ม.5.3 หรือ ม.6 เดิม มีความต้องการศึกษาร้อยละ 54.3, 64.9 68.3 และ 76.4 ตามลำดับ ความต้องการศึกษามีน้อยลงในระดับการศึกษา ม.5, ม.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการศึกษาร้อยละ 56.8 และ 56.2 ส่วนในระดับการศึกษา อนุปริญญา หรือเทียบเท่า และปริญญาตรี มีความต้องการศึกษามากขึ้นคือ ร้อยละ 64.6 และ 72.7 ตามลำดับ

1.8 จำนวนนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ตาราง 10 แสดงจำนวนร้อยละของสัดส่วนของนักเรียนที่ต้องการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนที่ ต้องการศึกษา	ร้อยละของสัดส่วน
ต่ำกว่า ป.4	126	74	58.7
ป.4	695	462	66.4
ป.7 หรือ ม.3 เดิม	79	55	69.6
ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม	69	49	71.0
ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า	14	13	92.8
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	25	18	72.0
ปริญญาตรี	6	3	50.0
สูงกว่าปริญญาตรี	4	3	75.0
รวม	1,018	677	66.50

หมายเหตุ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ระบุระดับการศึกษาของมารดา 5 คน
จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา ที่ไม่ระบุระดับการศึกษาของมารดา 19 คน

จากตาราง 10 ปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา นักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำมีความต้องการศึกษาน้อย นักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาสูงขึ้นมีแนวโน้มที่มีความต้องการศึกษามากขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับระดับ

การศึกษาของบิดา คือตั้งแต่ระดับการศึกษาต่ำกว่า ป.4, ป.4, ป.7 หรือ ม.3 เดิม ม.ก.3 หรือ ม.6 เดิม อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการศึกษา ร้อยละ 58.7, 66.4, 69.6, 71.0, 72.0 และ 75.0 ตามลำดับ ยกเว้นระดับการศึกษา ม.ศ.5, ม.ก.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า มีความต้องการศึกษาสูงร้อยละ 92.0 และ ระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความต้องการศึกษาต่ำสุด ร้อยละ 50.0

2. เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของ นักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า ตามสถานภาพหรือตัวแปร

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา ตามเพศ

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามเพศ

	เพศ	ชาย	หญิง
Z - test	n	370	310
	N	536	487
	P	0.690	0.636
ชาย	0.690		1.818
หญิง	0.636		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามตาราง 11 ปรากฏว่า ความต้องการศึกษาของนักเรียน เพศชายกับเพศหญิง มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักเรียนที่มีเพศ ต่างกันมีความต้องการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา ตามประเภทของหลักสูตร

ตาราง 12 แสดงการ เปรียบเทียบความ แตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามประเภทของหลักสูตร

	ประเภทของหลักสูตร	ม.ศ.5	ป.กศ.	ป.วช.
Z - test	n	440	92	148
	N	574	188	261
	P	0.766	0.489	0.567
			6.842 [*]	5.637 [*]
ม.ศ.5				
ป.กศ.				-1.630
ป.วช.				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามตาราง 12 ปรากฏว่า ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ป.วช. แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ม.ศ.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความต้องการศึกษาของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ป.กศ. แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ม.ศ.5 เช่นกัน ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ม.ศ.5 มีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ป.วช. และ ป.กศ.

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต่องการศึกษา ตามอาชีพของบิดา

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต่องการศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา

ประเภทของอาชีพ	รับราชการ	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน	เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว	เกษตรกร ปลูกพืช ประมง	ผู้ประกอบอาชีพอื่นหรือทำงาน
n	192	14	21	110	321	5
N	265	17	35	150	517	10
P	0.724	0.823	0.6	0.733	0.620	0.5
รับราชการ	0.724	-1.026	1.427	-0.194	2.981 *	1.399
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.823		1.800	.908	2.135 *	1.766
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน	0.6			-1.475	-0.244	.560
เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว	0.733				2.681 *	1.438
เกษตรกร ปลูกพืช ประมง	0.620					.757
ผู้ประกอบอาชีพอื่นหรือทำงาน	0.5					

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 13 ปรากฏว่า ความต้องการศึกษาของนักเรียน
ที่มีบิดามีอาชีพเกษตรกร กสิกร ประมง แตกต่างกับนักเรียนที่มีบิดามีอาชีพ เจ้าของหรือ
ผู้ประกอบการส่วนตัว พนักงานรัฐวิสาหกิจและรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนที่มีบิดามีอาชีพ เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว
พนักงานรัฐวิสาหกิจ และรับราชการ มีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามีอาชีพ
เกษตรกร กสิกร ประมง

2.4 เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความคงการศึกษา ตามอาชีพของมารดา

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความคงการศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา

	ประเภท ของอาชีพ	รับราชการ	พนักงานรัฐ วิสาหกิจ	พนักงานหรือลูก จ้างบริษัทเอกชน	เจ้าของหรือ ผู้ประกอบการส่วนตัว	เกษตรกร กลังกร ประมง	ผู้ประกอบการ หรือทำงานบ้าน
Z - test	n	48	9	6	121	321	169
	N	62	15	7	162	512	257
	P	0.774	0.6	0.857	0.746	0.626	0.657
	0.774		1.269	-.582	.432	2.572*	1.918
พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานหรือลูกจ้าง บริษัทเอกชน เจ้าของหรือผู้ประกอบการ กิจส่วนตัว	0.6			-1.405	-1.121	-.210	-.443
	0.857				.806	1.718	1.472
เกษตรกร กลังกร ประมง ผู้ประกอบการหรือ ทำงานบ้าน	0.746					2.977 [†]	1.976*
	0.626						-.839
	0.657						

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 14 ปรากฏว่า ความต้องการศึกษาของนักเรียน
 ที่มีมารคามีอาชีพ ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน แตกต่างกับนักเรียนที่มีมารคามีอาชีพเจ้าของ
 หรือผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความต้องการศึกษาของนักเรียน
 ที่มีมารคามีอาชีพ เกษตรกร กสิกร ประมง แตกต่างกับนักเรียนที่มีมารคามีอาชีพเจ้าของ
 หรือผู้ประกอบการ และรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ
 เปรียบเทียบกับอาชีพของบิดาแล้วมีลักษณะเช่นเดียวกัน ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า
 นักเรียนที่มีมารคามีอาชีพเจ้าของหรือผู้ประกอบการมีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มี
 มารคามีอาชีพ ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน และเกษตรกร กสิกร ประมง นักเรียน
 ที่มีมารคามีอาชีพรับราชการมีความต้องการศึกษา สูงกว่านักเรียนที่มีมารคามีอาชีพ เกษตรกร
 กสิกร ประมง

2.5 เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความของการศึกษา ตามรายได้ของบิดา

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความของการศึกษา จำแนกตามรายได้ของบิดา

Z - test	ระดับรายได้ตอน	ไม่มีรายได้	ต่ำกว่า 500	500-1,000	1,001-2,000	2,001-3,000	3,001-5,000	มากกว่า 5,000
	n	104	134	137	120	103	46	16
	N	160	238	205	169	141	53	24
	P	0.65	0.563	0.668	0.710	0.730	0.867	0.666
ไม่มีรายได้	0.65		1.755	-0.365	-1.168	-1.516	-3.639*	-0.161
ต่ำกว่า 500	0.563			-2.288*	-3.098*	-3.397*	-5.392*	-1.021
500 - 1,000	0.668				-0.870	-1.249	-3.504*	0.015
1,001 - 2,000	0.710					-0.399	-2.714*	0.423
2,001 - 3,000	0.730						-2.303*	0.618
3,001 - 5,000	0.867							1.883
มากกว่า 5,000	0.666							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 15 ปรากฏว่า ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีค่านี้อยู่ได้ตั้งแต่ 3,001 – 5,000 บาท แตกต่างกับนักเรียนที่มีค่านี้อยู่ได้ตั้งแต่ 2,001 – 3,000 บาท 1,001 – 2,000 บาท 500 – 1,000 บาท ต่ำกว่า 500 บาท และไม่มีรายได้ ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีค่านี้อยู่ได้ 2,001 – 3,000, 1,001 – 2,000 บาท และ 500 – 1,000 บาท แตกต่างกับนักเรียนที่มีค่านี้อยู่ได้ต่ำกว่า 500 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนั้นไปแตกต่างกัน แสดงว่านักเรียนที่มีค่านี้อยู่ได้ 3,001 – 5,000 บาท มีความต้องการศึกษาสูงสุดและสูงกว่านักเรียนที่มีค่านี้อยู่ได้ ตั้งแต่ 2,001 – 3,000 บาท, 1,001 – 2,000 บาท, 500 – 1,000 บาท, ต่ำกว่า 500 บาท และไม่มีรายได้ นักเรียนที่มีมารคานี้อยู่ได้ต่ำกว่า 500 บาท มีความต้องการศึกษาต่ำสุด

2.6 เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา ตามรายไของมารดา

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามรายไของมารดา

Z - test	ระดับรายไของเดือน	ไม่มารายไ	ค่ากว่า 500	500-1,000	1,001-2,000	2,001-3,000	3,001-5,000	มากกว่า 5,000
	น	235	176	125	71	42	7	10
	N	370	277	189	87	60	9	16
	P	0.635	0.635	0.661	0.816	0.7	0.777	0.65
ไม่มารายไ ค่ากว่า 500 500 - 1,000 1,001 - 2,000 2,001 - 3,000 3,001 - 5,000 มากกว่า 5,000	0.635		-.006	-.616	-3.731*	-1.009	-1.012	.082
	0.635			-.578	-3.570*	-.981	-1.005	.083
	0.661				-2.868*	-.564	-.815	.289
	0.816					1.606	.261	1.493
	0.7						-.516	.556
	0.777							.830
	0.625							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวาง 16 ปรากฏว่า ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีมารคามีรายได้ตั้งแต่ 1,001 – 2,000 บาท แตกต่างกับนักเรียนที่มีมารคามีรายได้ ตั้งแต่ 500 – 1,000 บาท, ต่ำกว่า 500 บาท และไม่มีรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนที่มีมารคามีรายได้ตั้งแต่ 1,001 – 2,000 บาท มีความต้องการศึกษาสูงสุด และสูงกว่านักเรียนที่มีมารคามีรายได้ ตั้งแต่ 500 – 1,000 บาท, ต่ำกว่า 500 บาท และไม่มีรายได้ นักเรียนที่มีมารคามีรายได้น้อยคือ ต่ำกว่า 500 บาท และไม่มีรายได้ มีความต้องการศึกษาต่ำสุด

2.7 เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความเก่งกาจการศึกษา ตามระดับการศึกษาของมารดา

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความเก่งกาจการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า ป.4	ป.4	ป.7 หรือ ม.3	ม.ก.3 หรือ ม.6	ม.ก.5 หรือ เทียบเท่า	อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
n	31	339	67	143	33	23	24	4
N	57	522	98	187	58	33	33	16
P	0.543	0.649	0.683	0.764	0.568	0.696	0.727	0.562
ต่ำกว่า ป.4		-1.525	-1.726	-3.029*	-0.271	-1.476	-1.801	-0.132
ป.4			-0.666	-3.082*	1.178	-0.575	-0.969	0.691
ป.7 หรือ ม.3				-1.439	1.429	-0.143	-0.480	0.913
ม.ก.3 หรือ ม.6					2.716 ^f	0.789	0.448	1.581
ม.ก.5, ป.ก.6 หรือ ม.8								
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า						-1.241	-1.564	0.046
ปริญญาตรี							-0.272	0.911
สูงกว่าปริญญาตรี								1.126

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 17 ปรากฏว่า ความต้องการศึกษาของนักเรียน ที่มีบิดามีระดับการศึกษา บ.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า แตกต่างกับนักเรียน ที่มีบิดามีระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม แตกต่างกับนักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ป.4 และต่ำกว่า ป.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม มีความต้องการศึกษาสูงสุดและสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า และ ป.4 นักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ต่ำกว่า ป.4 มีความต้องการศึกษาต่ำสุด

2.8 เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา ตามระดับการศึกษาของมารดา

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

Z - test	ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า ป.4	ป.4	ป.7 หรือ ม.3 เติม	ม.ก.3 หรือ ม.6 เติม	ม.ก.5 หรือ เทียบเท่า	อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า	ปริญญาตรี และสูงกว่า
	n	74	462	55	49	13	18	6
	N	126	695	79	69	14	25	10
	P	0.587	0.664	0.696	0.710	0.928	0.72	0.6
ต่ำกว่า ป.4	0.587		-1.634	-1.605	-1.753	-4.181 [*]	-1.327	-0.078
ป.4	0.664			-0.574	-0.789	-3.709 [*]	-0.603	0.415
ป.7 หรือ ม.3 เติม	0.696				-0.185	-2.648 ^{**}	-0.229	0.589
ม.ก.3 หรือ ม.6 เติม	0.710					-2.485 [*]	-0.093	0.670
ม.ก.5, ม.ก.6 หรือเทียบเท่า	0.528						1.843	1.938
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	0.72							0.670
ปริญญาตรีและสูงกว่า	0.6							

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 18 ปรากฏว่า ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีมารคามีระดับการศึกษา ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า แตกต่างกับนักเรียนที่มีมารคามีระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม, ป.7 หรือ ม.3 เดิม, ป.4 และต่ำกว่า ป.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่านักเรียนที่มีมารคามีการศึกษาระดับสูงมีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีมารคามีการศึกษาระดับต่ำ กล่าวคือ นักเรียนที่มีมารคามีระดับการศึกษา ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า มีความต้องการศึกษาสูงสุดและสูงกว่านักเรียนที่มีมารคามีระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม ป.7 หรือ ม.3 เดิม และ ป.4 นักเรียนที่มีมารคามีการศึกษาต่ำกว่า ป.4 มีความต้องการศึกษาต่ำสุด

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษา

ตาราง 19 แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพล	จำนวน	ร้อยละ
บิดามารดา	112	16.5
เพื่อนฝูง	6	0.9
ครูอาจารย์	23	3.4
ความมีหน้ามีตาทางอาชีพ	31	4.6
ความยากง่ายในการเรียน	107	15.8
จำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น	56	8.3
โอกาสในการหางาน	245	36.2
อื่น ๆ	97	14.3
รวม	677	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่ไม่ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลและสาขาวิชา 19 คน

จากตาราง 19 ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาของนักเรียนในทุกสาขาวิชา ที่มีมากที่สุดคือ โอกาสในการหางาน ร้อยละ 36.2 รองลงมาคือ บิคาamarca ร้อยละ 16.5 ความยากง่ายในการเรียน ร้อยละ 15.8 จำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น ร้อยละ 8.3 ความมีหน้ามีตาทางอาชีพ ร้อยละ 4.6 ครูอาจารย์ ร้อยละ 3.4 เพื่อนฝูง ร้อยละ 0.9 ตามลำดับ และอื่น ๆ ที่ระบุในแบบสอบถาม เช่น ความสนใจของตนเอง ร้อยละ 14.3

4. สาขาวิชาที่นักเรียนต้องการศึกษา

ตาราง 20 แสดงสาขาวิชาที่นักเรียนต้องการศึกษา

สาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ
แพทยศาสตร์และพยาบาล	152	22.5
เกษตรศาสตร์	67	9.9
วิทยาศาสตร์	69	10.2
วิศวกรรมศาสตร์	65	9.6
ศิลปศาสตร์	62	4.7
กฎหมาย	53	7.8
สังคมศาสตร์	125	18.5
มนุษยศาสตร์	25	3.7
การศึกษา	89	13.1
รวม	677	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่ไม่ระบุสาขาวิชา 19 คน

จากตาราง 20 ปรากฏว่า สาขาวิชาที่นักเรียนต้องการศึกษา ที่ตัดสินใจเลือกมากที่สุดคือ แพทย์ศาสตร์และพยาบาล ร้อยละ 22.5 รองลงมาคือ สังคมศาสตร์ ร้อยละ 18.5 การศึกษา ร้อยละ 13.1 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 10.2 เกษตรศาสตร์ ร้อยละ 9.9 วิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 9.6 กฎหมาย ร้อยละ 7.8 ศิลปศาสตร์ ร้อยละ 4.7 และมนุษยศาสตร์ ร้อยละ 3.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. ลักษณะสภาพของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 จำนวนนักศึกษา จำแนกตามเพศ

ตาราง 21 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	1,949	56.9
หญิง	1,478	43.1
รวม	3,427	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักศึกษาที่ไม่ระบุเพศ 29 คน

จากตาราง 21 ปรากฏว่า จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศ เพศชาย มีร้อยละ 56.9 เพศหญิง มีร้อยละ 43.1

1.2 จำนวนนักศึกษา จำแนกตามประเภทของหลักสูตรที่จบการศึกษา

ตาราง 22 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามประเภทของหลักสูตรที่จบการศึกษา

ประเภทของหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
ม.ศ.5	1,144	33.4
ป.กศ.	702	20.5
ป.วช.	1,566	45.7
อื่น ๆ	12	0.4
รวม	3,424	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักศึกษาที่ไม่ระบุประเภทของหลักสูตร 32 คน

จากตาราง 22 ปรากฏว่า จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อจำแนกตามประเภทของหลักสูตรที่จบการศึกษา นักศึกษาที่จบจากหลักสูตร ป.วช. มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 45.7 รองลงมาคือ นักศึกษาที่จบจากหลักสูตร ม.ศ.5 มีร้อยละ 33.4 นักศึกษาที่จบจากหลักสูตร ป.กศ. มีร้อยละ 20.5 และนักศึกษาที่จบจากหลักสูตรอื่น ๆ มีร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

1.3 จำนวนนักศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา

ตาราง 23 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา

ประเภทของอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ	1,147	35.1
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	83	2.5
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน	81	2.5
เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว	552	16.9
เกษตรกร กลีกร ประมง	1,306	39.1
ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน	103	3.1
รวม	3,272	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักศึกษาที่ไม่ระบุอาชีพของบิดา 184 คน

จากตาราง 23 ปรากฏว่า จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อจำแนกตามอาชีพของบิดา นักศึกษาที่มีบิดามีอาชีพ เกษตรกร กลีกร ประมง มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 34.9 รองลงมาคือ รับราชการ ร้อยละ 35.1 เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว ร้อยละ 16.90 ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน ร้อยละ 3.1 พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 2.5 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

1.4 จำนวนนักศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา

ตาราง 24 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา

ประเภทของอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ	199	6.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	15	0.5
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัท เอกชน	29	0.9
เจ้าของหรือผู้ประกอบการอิสระส่วนตัว	505	15.2
เกษตรกร กสิกร ประมง	1,133	34.1
ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน	1,444	43.4
รวม	3,325	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักศึกษาที่ไม่ระบุอาชีพของมารดา 131 คน

จากตาราง 24 ปรากฏว่า จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อจำแนกตามอาชีพของมารดา นักศึกษาที่มีมารดามีอาชีพ ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 43.4 รองลงมาคือ เกษตรกร กสิกร ประมง ร้อยละ 34.1 เจ้าของหรือผู้ประกอบการอิสระส่วนตัว ร้อยละ 15.2 ข้าราชการ ร้อยละ 6.0 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัท เอกชน ร้อยละ 0.9 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

1.5 จำนวนนักศึกษา จำแนกตามรายได้ของบิดา

ตาราง 25 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของบิดา

ระดับรายได้ต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	305	9.5
ต่ำกว่า 500	572	17.8
500 - 1,000	650	20.2
1,001 - 2,000	725	22.6
2,001 - 3,000	670	20.9
3,001 - 5,000	193	6.0
5,001 - 7,000	49	1.5
มากกว่า 7,000	46	1.4
รวม	3,210	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักศึกษาที่ไม่ระบุรายได้ของบิดา 246 คน

จากตาราง 25 ปรากฏว่า จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อจำแนกตามรายได้ของบิดา มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นในช่วงรายได้ต่ำถึงรายได้ปานกลางคือ นักศึกษาที่บิดาไม่มีรายได้ รายได้ต่ำกว่า 500 บาท, 500 - 1,000 บาท และ 1,001 - 2,000 บาท มีร้อยละ 9.5, 17.8, 20.2 และ 22.6 ตามลำดับ และจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามี้อยลงตามลำดับ ในช่วงที่บิดามีรายได้ระดับปานกลางถึงระดับสูง คือ นักศึกษาที่บิดามีรายได้ 2,001 - 3,000 บาท, 3,001 - 5,000 บาท, 5,001 - 7,000 บาท และมากกว่า 7,000 บาท มีร้อยละ 20.9, 6.0, 1.5, และ 1.4 ตามลำดับ

1.6 จำนวนนักศึกษา จำแนกตามรายได้ของมารดา

ตาราง 26 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของมารดา

ระดับรายได้ต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	1,118	34.2
ต่ำกว่า 500	782	14.0
500 — 1,000	669	20.5
1,001 — 2,000	386	11.8
2,001 — 3,000	219	6.7
3,001 — 5,000	55	1.7
5,001 — 7,000	20	0.6
มากกว่า 7,000	16	0.5
รวม	3,265	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักศึกษาที่ไม่ระบุรายได้ของมารดา 191 คน

จากตาราง 96 ปรากฏว่า จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อจำแนกตามรายได้ของมารดา นักศึกษาที่มีมารดามีรายได้ต่ำ ได้โอกาสศึกษามาก จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาน้อยลงตามลำดับ ตามระดับรายได้ของมารดาที่สูงขึ้น คือนักศึกษาที่มีมารดาไม่มีรายได้อาจมีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 34.2 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 24.0, ตั้งแต่ 500 — 1,000 บาท ร้อยละ 20.5, ตั้งแต่ 1,001 — 2,000 บาท ร้อยละ 11.8, ตั้งแต่ 2,001 — 3,000 บาท ร้อยละ 6.7, ตั้งแต่ 3,001 — 5,000 บาท ร้อยละ 1.7, ตั้งแต่ 5,001 — 7,000 บาท ร้อยละ 0.6 และมากกว่า 7,000 บาท ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

1.7 จำนวนนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ตาราง 27 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ป.4	103	3.1
ป.4	1,518	46.1
ป.7 หรือ ม.3 เดิม	480	14.6
ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม	666	20.2
ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือ เทียบเท่า	228	6.9
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	155	4.7
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	99	3.0
สูงกว่าปริญญาตรี	42	1.7
รวม	1,291	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักศึกษาที่ไม่ระบุระดับการศึกษาของบิดา 165 คน

จากตาราง 27 ปรากฏว่า จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา นักศึกษาที่มีบิดามีระดับการศึกษาต่ำได้โอกาสศึกษามาก ยกเว้นนักศึกษาที่มีบิดามีการศึกษาต่ำกว่า ป.4 ได้โอกาสศึกษาน้อย คือ ร้อยละ 3.1 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามี้อยลงตามลำดับ ตามระดับการศึกษาของบิดาที่สูงขึ้น คือนักศึกษาที่มีบิดามีระดับการศึกษา ป.4 หรือต่ำกว่ามีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 46.1 รองลงมาคือ ม.ศ.3 หรือ

ม.6 เกิม ร้อยละ 20.2 ป.7 หรือ ม.3 เกิม ร้อยละ 14.6 ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ
ม.8 เกิม หรือเทียบเท่า ร้อยละ 6.9 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 4.7 ปริญญาตรี
หรือเทียบเท่า ร้อยละ 3.0 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

1.8 จำนวนนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ตาราง 28 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา
ของมารดา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ป.4	255	7.7
ป.4	2,328	69.9
ป.7 หรือ ม.3 เกิม	329	9.9
ม.ศ.3 หรือ ม.6 เกิม	273	8.2
ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เกิม หรือเทียบเท่า	70	2.1
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	57	1.7
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	11	0.3
สูงกว่าปริญญาตรี	7	0.2
รวม	3,330	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักศึกษาที่ไม่ระบุระดับการศึกษาของมารดา 126 คน

จากตาราง 28 ปรากฏว่า จำนวนนักศึกษา เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของ
มารดา นักศึกษาที่มีมารดามีระดับการศึกษาต่ำกว่าได้โอกาสศึกษามาก ยกเว้นนักศึกษาที่มีมารดา
มีการศึกษาต่ำกว่า ป.4 ได้โอกาสศึกษาน้อย ร้อยละ 7.7 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา

มีน้อยลงตามลำดับ ตามระดับการศึกษาของมารดาที่สูงขึ้น มีลักษณะเด่นเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดา คือ นักศึกษาที่มีมารดามีระดับการศึกษา ป.4 มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 69.9 รองลงมาคือ ป.7 หรือ ม.3 เดิม ร้อยละ 9.9 ม.ก.3 หรือ ม.6 เดิม ร้อยละ 8.2 ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า ร้อยละ 2.1 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 1.7 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 0.3 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 0.2 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา

ตาราง 29 แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่กำลังศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพล	จำนวน	ร้อยละ
บิดามารดา	429	12.6
เพื่อนฝูง	85	2.5
ครูอาจารย์	88	2.6
ความมีแนวโน้มทางอาชีพ	115	3.4
ความยากง่ายในการเรียน	328	9.6
จำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น	106	3.1
โอกาสในการหางาน	1,624	47.7
อื่น ๆ	628	18.5
รวม	3,403	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักศึกษาที่ไม่ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลและสาขาวิชา 53 คน

จากตาราง 29 ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาวิชาที่กำลังศึกษาของนักศึกษา ที่มีมากที่สุดในทุกสาขาวิชา คือ โอกาสในการหางาน ร้อยละ 47.7 รองลงมา คือ อื่น ๆ ที่ระบุในแบบสอบถาม เช่น ความสนใจของตนเอง ร้อยละ 18.5 บิดามารดา ร้อยละ 12.6 ความยากง่ายในการเรียน ร้อยละ 9.6 ความมีหน้าที่ทางอาชีพ ร้อยละ 3.4 จำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น ร้อยละ 3.1 ครูอาจารย์ ร้อยละ 2.6 และเพื่อนฝูง ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

3. สาขาวิชาที่นักศึกษาได้โอกาสศึกษา

ตาราง 30 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ

สาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ
แพทยศาสตร์ และพยาบาล	135	4.0
เกษตรศาสตร์	325	10.3
วิทยาศาสตร์	228	6.7
วิศวกรรมศาสตร์	729	21.4
สังคมศาสตร์	220	6.5
การศึกษา	1,739	51.1
รวม	3,403	100.0

หมายเหตุ จำนวนนักศึกษาที่ไม่ระบุสาขาวิชา 53 คน

จากตาราง 30 ปรากฏว่า สาขาวิชาที่นักศึกษาได้โอกาสศึกษามากที่สุดคือ การศึกษา ร้อยละ 51.1 รองลงมาคือ วิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 21.4 เกษตรศาสตร์ ร้อยละ 10.3

วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 6.7 สังคมศาสตร์ ร้อยละ 6.5 และแพทยศาสตร์และพยาบาล ร้อยละ 4.0 ตามลำดับ ส่วนสาขาวิชาที่นักศึกษาในเขตการศึกษานี้ไม่มีโอกาสได้ศึกษา เพราะไม่มีการจัดเปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาคือ กฎหมาย มนุษยศาสตร์ และศิลปศาสตร์

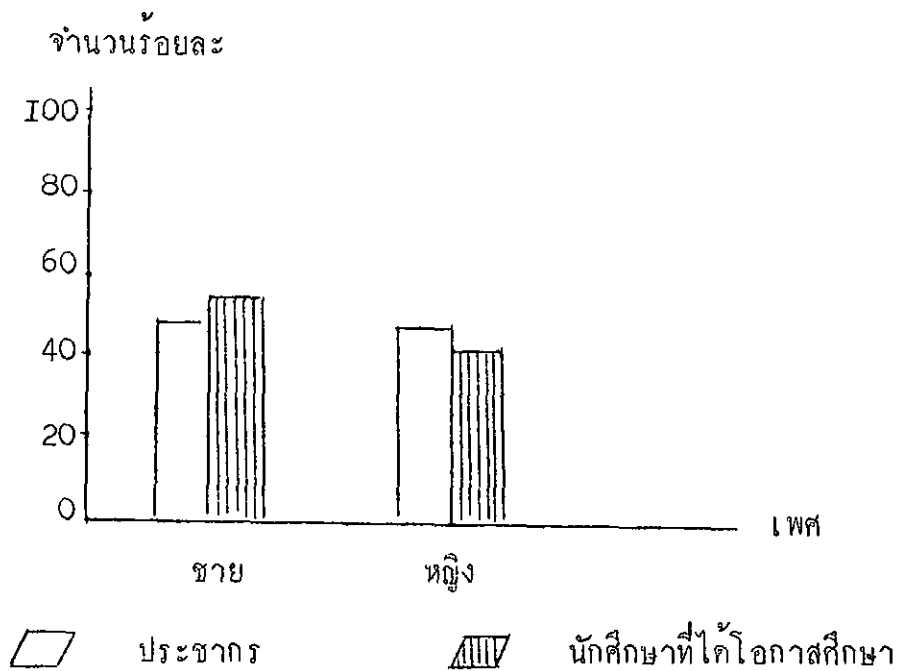
3. เปรียบเทียบร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา กับค่าร้อยละของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามสถานภาพ

3.1 เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามเพศ

ตาราง 31 แสดงการ เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามเพศ

เพศ	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา	ร้อยละของประชากร*
ชาย	56.9	50.2
หญิง	43.1	49.8
รวม	100.0	100.0

* ที่มา : กระทรวงมหาดไทย จำนวนราษฎรชายจังหวัดตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎร
เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2521 3 หน้า อัดสำเนา

ภาพประกอบ I แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามเพศ

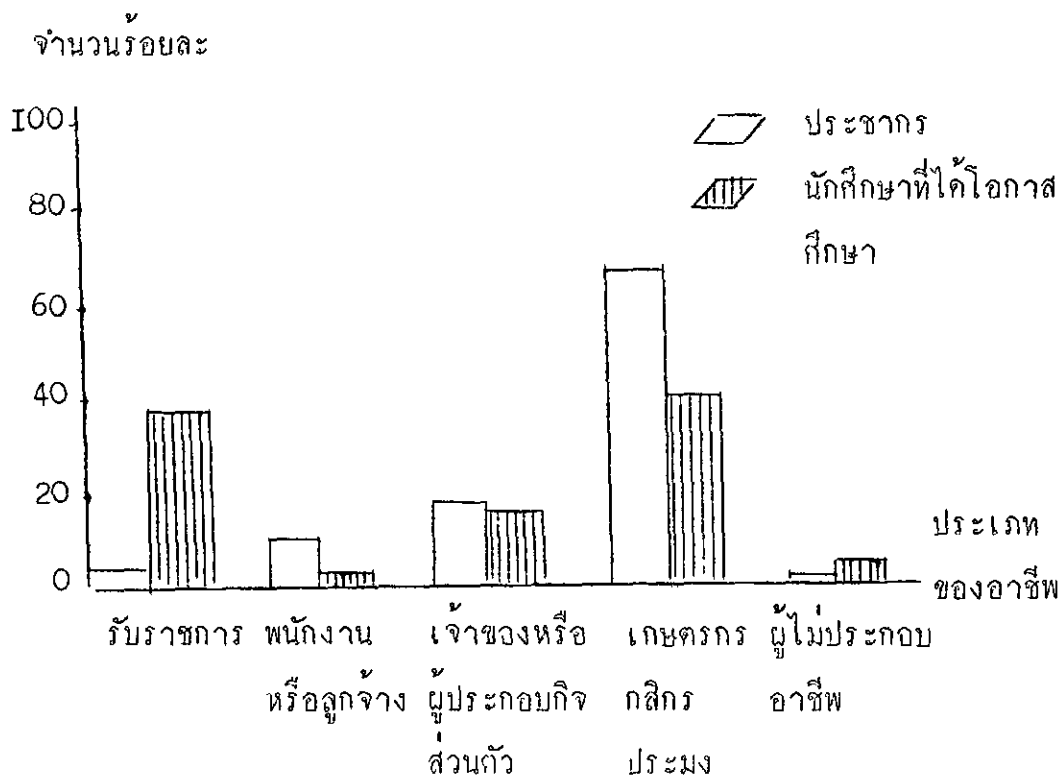
จากตาราง 3I และภาพประกอบ I ปรากฏว่า จำนวนประชากรเพศชายมีร้อยละ 50.2 ส่วนจำนวนผู้ได้โอกาสศึกษา เพศชาย มีร้อยละ 56.9 และจำนวนประชากรเพศหญิง มีร้อยละ 49.8 ส่วนจำนวนผู้ได้โอกาสศึกษาเพศหญิง มีร้อยละ 43.1 แสดงว่าจำนวนประชากรเพศชายมีมากกว่าเพศหญิง และจำนวนผู้ได้โอกาสศึกษาเพศชายมีมากกว่าเพศหญิงเช่นเดียวกัน แต่ไม่แตกต่างกันมากนัก

3.2 เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละ
ของประชากร จำแนกตามอาชีพของบิดา

ตาราง 32 แสดงการ เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละ
ของประชากร เพศชายที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพของบิดากับอาชีพของประชากร
เพศชาย

ประเภทของอาชีพ	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาส	ร้อยละของประชากร*
รับราชการและพนักงาน รัฐวิสาหกิจ	37.6	4.5
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน	2.5	9.1
เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว	16.9	17.8
เกษตรกร กสิกร ประมง	39.9	66.1
ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน	3.1	2.5
รวม	100.0	100.0

* ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานผลการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร
(รอบที่ 2) กรกฎาคม - กันยายน 251๑ หน้า 145, 151 - 152

ภาพประกอบ 2 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามอาชีพของบิดา

จากตาราง 32 และภาพประกอบ 2 ปรากฏว่า ความแตกต่างระหว่างจำนวนของประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามประเภทของอาชีพ อาชีพที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีอาชีพเหมือนกันคือ รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีประชากรร้อยละ 4.5 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีร้อยละ 37.6 ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน มีประชากรร้อยละ 2.5 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีร้อยละ 3.1 ส่วนอาชีพที่มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีอาชีพเหมือนกันคือ เกษตรกร กสิกร ประมง มีประชากร ร้อยละ 66.1 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีร้อยละ 39.9 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน มีประชากรร้อยละ 18.1 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา

ร้อยละ 2.5 และเจ้าของหรือผู้ประกอบการบางส่วน มีประชากร ร้อยละ 17.8 นักศึกษาได้โอกาสศึกษาร้อยละ 16.9 ตามลำดับ แสดงว่า อาชีพที่มีจำนวนประชากรน้อยแต่นักศึกษาที่มีบิดามีอาชีพนี้ได้โอกาสศึกษาน้อยได้แก่ เกษตรกร กสิกร ประมง พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน อาชีพที่มีจำนวนใกล้เคียงกันได้แก่ เจ้าของหรือผู้ประกอบการบางส่วน ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน

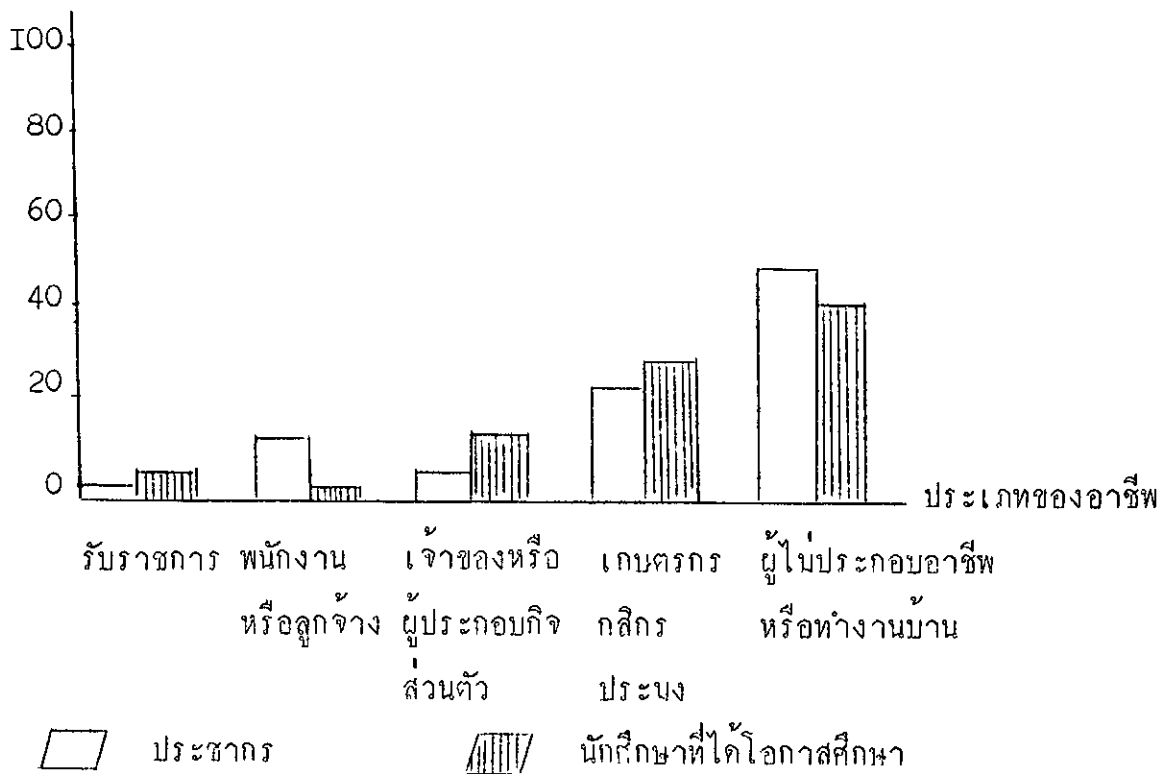
3.3 เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามอาชีพของมารดา

ตาราง 33 แสดงการ เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละของประชากร เพศหญิงที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพของมารดา กับอาชีพของประชากร เพศหญิง

ประเภทของอาชีพ	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา	ร้อยละของประชากร*
รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ	6.5	2.6
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน	0.9	14.4
เจ้าของหรือผู้ประกอบการบางส่วน	15.2	8.2
เกษตรกร กสิกร ประมง	34.1	23.2
ผู้ประกอบการอาชีพหรือทำงานบ้าน	43.4	51.6
รวม	100.0	100.0

* ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานผลการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร (รอบที่ 2) กรกฎาคม - กันยายน 2519 หน้า 145, 151 - 152

จำนวนร้อยละ

ภาพประกอบ 3 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามอาชีพของบิดา

จากตาราง 33 และภาพประกอบ 3 ปรากฏว่า ความแตกต่างระหว่างจำนวนของประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามประเภทของอาชีพ อาชีพที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาที่มีอาชีพเหมือนกันคือ รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีประชากรร้อยละ 2.6 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 6.5 เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว มีประชากร ร้อยละ 18.2 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 15.2

เกษตรกร กลีกร ประมง มีประชากร ร้อยละ 23.1 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 34.1 ส่วนอาชีพที่มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารคามีอาชีพเหมือนกันคือ พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน มีประชากร ร้อยละ 14.4 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 0.9 และผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน มีประชากรร้อยละ 51.6 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 13.3 แสดงว่า อาชีพที่มีจำนวนประชากรน้อยแก่นักศึกษาที่มีมารคามีอาชีพนี้ได้โอกาสศึกษามาก ได้แก่ รับราชการ เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว เกษตรกร กลีกร ประมง ส่วนอาชีพที่มีจำนวนประชากรมากแก่นักศึกษาที่มีมารคามีอาชีพนี้ได้ศึกษาน้อยได้แก่ พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน และผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน

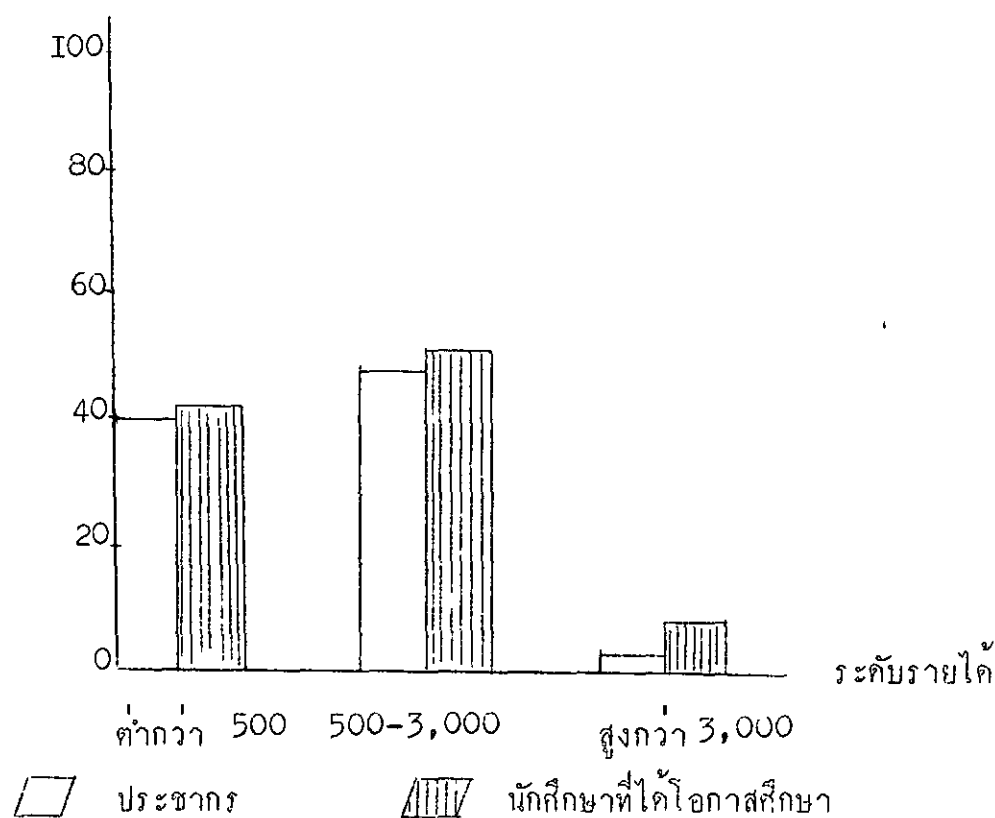
3.4 เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามรายได้ของบิดาและมารดา

ตาราง 34 แสดงการ เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามรายได้ของบิดาและมารดากับรายได้ต่อครัวเรือน

ระดับรายได้ต่อเดือน (บาท)	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา	ร้อยละของประชากร *
ต่ำกว่า 500	42.8	41.1
ระหว่าง 500 - 3,000	51.3	49.6
สูงกว่า 3,000	5.9	9.3
รวม	100.0	100.0

* ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ. 2520 - 2524 หน้า 103

จำนวนร้อยละ

ภาพประกอบ 4 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร
จากเกณฑ์รายได้ของบิดาและมารดา

จากตาราง 34 และภาพประกอบ 4 ปรากฏว่า ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามระดับรายได้ของบิดาและมารดา ระดับรายได้ที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีบิดาและมารดามีระดับรายได้เหมือนกันคือ ระดับรายได้ต่ำกว่า 500 บาท มีประชากร ร้อยละ 41.1 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 42.8 ระดับรายได้ 500-3,000 บาท มีประชากรร้อยละ 42.6 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 51.3 ส่วนระดับรายได้ที่มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีบิดาและมารดามีระดับรายได้เหมือนกันคือ ระดับรายได้สูงกว่า

3,000 บาท มีประชากรร้อยละ 9.3 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 5.9 แสดงว่าจำนวนประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกันตามระดับรายได้ของบิดาและมารดาแล้วอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกัน

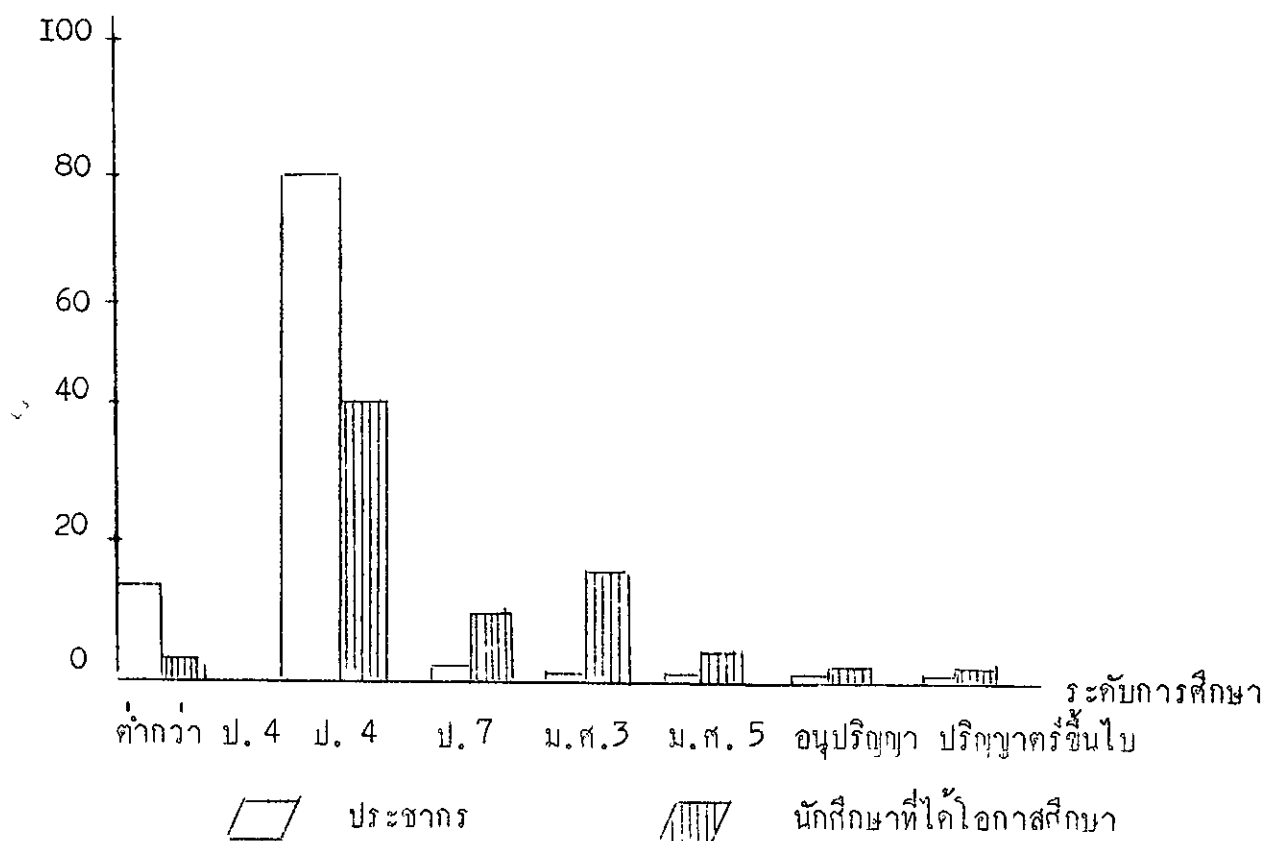
3.5 เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ตาราง 35 แสดงการ เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดากับระดับการศึกษาของประชากร เกศชาย ที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษา ที่ได้โอกาสศึกษา	ร้อยละของประชากร*
ต่ำกว่า ป.4	3.1	15.6
ป.4	46.1	30.3
ป.7 หรือ ม.3 เดิม	14.6	2.1
ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม	20.2	1.4
ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิมหรือเทียบเท่า	6.9	0.1
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	4.7	0.03
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี	4.3	0.5
รวม	100.0	100.0

* ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานผลการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร
(รอบที่ 2) - กรกฎาคม - กันยายน 2519 หน้า 140 - 150

จำนวนร้อยละ

ภาพประกอบ 5 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษา กับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

จากตาราง 35 และภาพประกอบ 5 ปรากฏว่า ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีบิดามีระดับการศึกษาเหมือนกันคือ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีประชากรร้อยละ 0.03 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 4.7 ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม มีประชากรร้อยละ 1.4 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 20.2 ม.ศ.5 ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า มีประชากรร้อยละ 0.1 นักศึกษาที่ได้โอกาส

ศึกษาร้อยละ 6.9 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี มีประชากรร้อยละ 0.5 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 4.3 และ ป.7 หรือ ม.3 เดิม มีประชากรร้อยละ 2.1 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 14.6 ส่วนระดับการศึกษาที่มีจำนวนประชากรมากกว่า จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีค่ามีระดับการศึกษาเหมือนกันคือต่ำกว่า ป.4 มีประชากร ร้อยละ 15.6 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 3.1 และ ป.4 หรือต่ำกว่า มีประชากร ร้อยละ 80.3 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 46.1 แสดงว่า ในระดับการศึกษาที่สูง ตั้งแต่ ป.7 หรือ ม.3 เดิมขึ้นไป มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ส่วนในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า ป.4 และต่ำกว่า ป.4 มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวน นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกัน

3.6 เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละ ของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ตาราง 36 แสดงการ เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับจำนวนร้อยละ ของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดากับระดับการศึกษาของประชากร เพศหญิงที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป

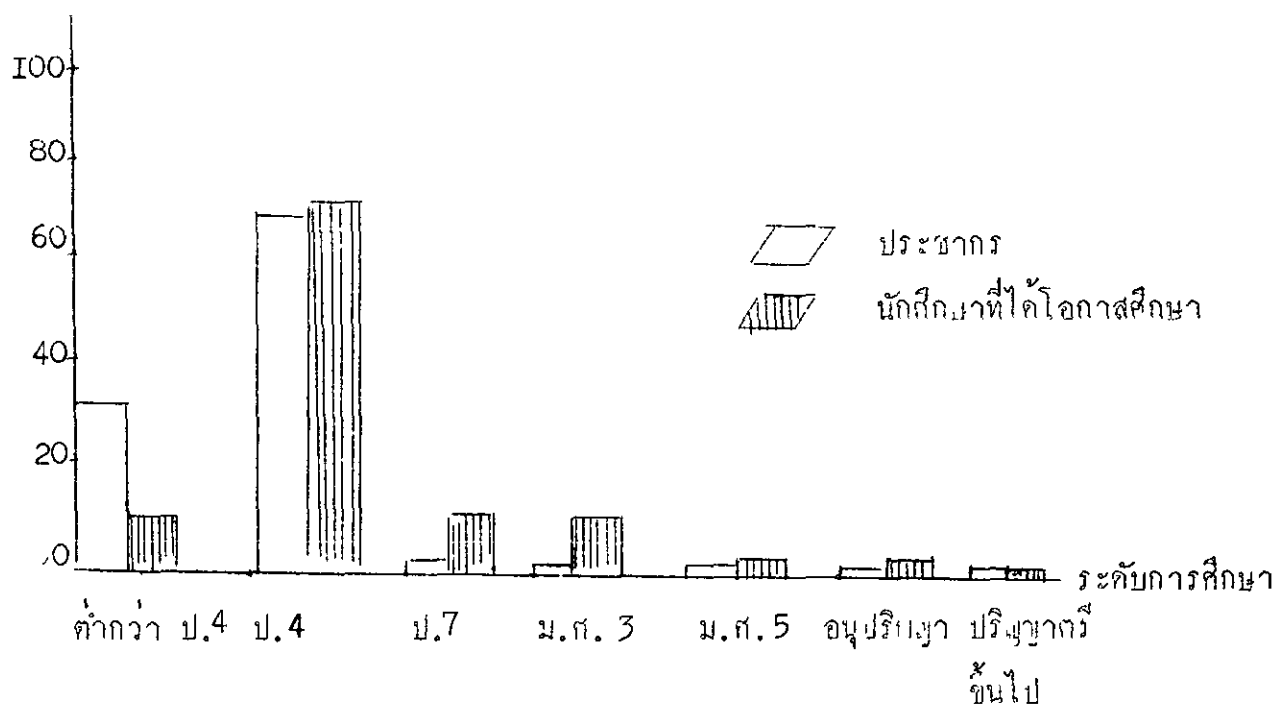
ระดับการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษา ที่ได้โอกาสศึกษา	ร้อยละของประชากร*
ต่ำกว่า ป.4	7.7	30.2
ป.4	69.6	69.2
ป.7 หรือ ม.3 เดิม	9.9	0.3
ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม	8.2	0.1
ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า	2.1	0.02

ตาราง 36 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษา ที่ได้โอกาสศึกษา	* ร้อยละของประชากร
อนุปริญาหรือเทียบเท่า	1.7	0.03
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี	0.5	0.1
รวม	100.0	100.0

* ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานผลการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร
(รอบที่ 2) กรกฎาคม-กันยายน 2519 หน้า 149 - 150

จำนวนร้อยละ

ภาพประกอบ 6 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักศึกษากับจำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษาของบรรดา

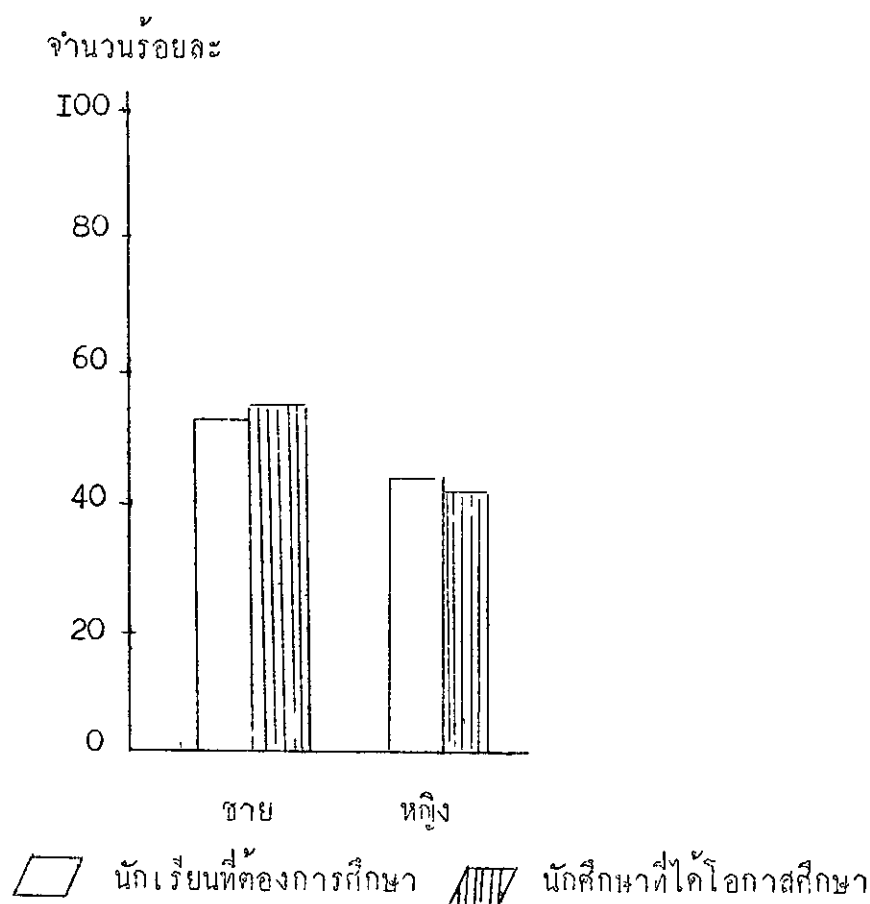
จากตาราง 36 และภาพประกอบ 6 ปรากฏว่า ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาในระดับการศึกษาเหมือนกัน คือ ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิมหรือเทียบเท่า มีประชากรร้อยละ 0.02 นักศึกษาได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 2.1 ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม มีประชากรร้อยละ 0.1 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 3.2 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีประชากรร้อยละ 0.03 นักศึกษาได้โอกาสศึกษาร้อยละ 1.7 ป.7 หรือ ม.3 เดิม มีประชากรร้อยละ 0.3 นักศึกษาได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 9.9 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรีมีประชากร ร้อยละ 0.1 นักศึกษาได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 0.5 ป.4 มีประชากร ร้อยละ 64.2 นักศึกษาได้โอกาสศึกษาร้อยละ 69.9 ส่วนระดับการศึกษาที่มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาศึกษาระดับเดียวกัน คือ ต่ำกว่า ป.4 มีประชากร ร้อยละ 30.2 นักศึกษาได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 7.7 แสดงว่า จำนวนประชากรและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาของมารดาแล้วใกล้เคียงกัน ยกเว้นในกรณีนักศึกษาที่มีมารดาที่มีการศึกษาต่ำกว่า ป.4 ได้โอกาสศึกษาน้อยกว่าจำนวนประชากรมาก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษากับ ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตามสถานภาพ หรือตัวแปร

1. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามเพศ

ตาราง 37 แสดงการ เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	ร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา
ชาย	54.4	56.4
หญิง	45.6	43.1
รวม	100.0	100.0

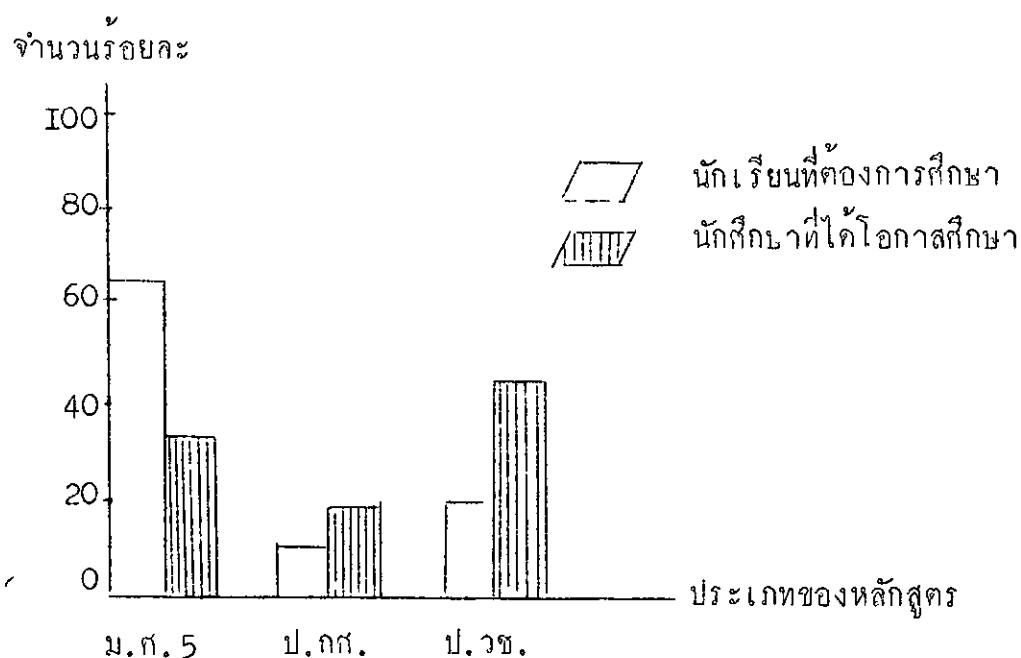
ภาพประกอบ 7 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามเพศ

จากตาราง 37 และภาพประกอบ 7 ปรากฏว่า เพศชาย จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา มีร้อยละ 54.4 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีร้อยละ 56.9 เพศหญิง จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษามีร้อยละ 46.6 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีร้อยละ 43.1 แสดงว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาใกล้เคียงกัน

2. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาจำแนกตามประเภทของหลักสูตร

ตาราง 38 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามประเภทของหลักสูตร

ประเภทของหลักสูตร	ร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา
ม.ศ.5	64.7	53.4
ป.กศ.	13.5	20.5
ป.วช.	21.8	45.7
รวม	100.0	100.0

ภาพประกอบ 8 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามประเภทของหลักสูตร

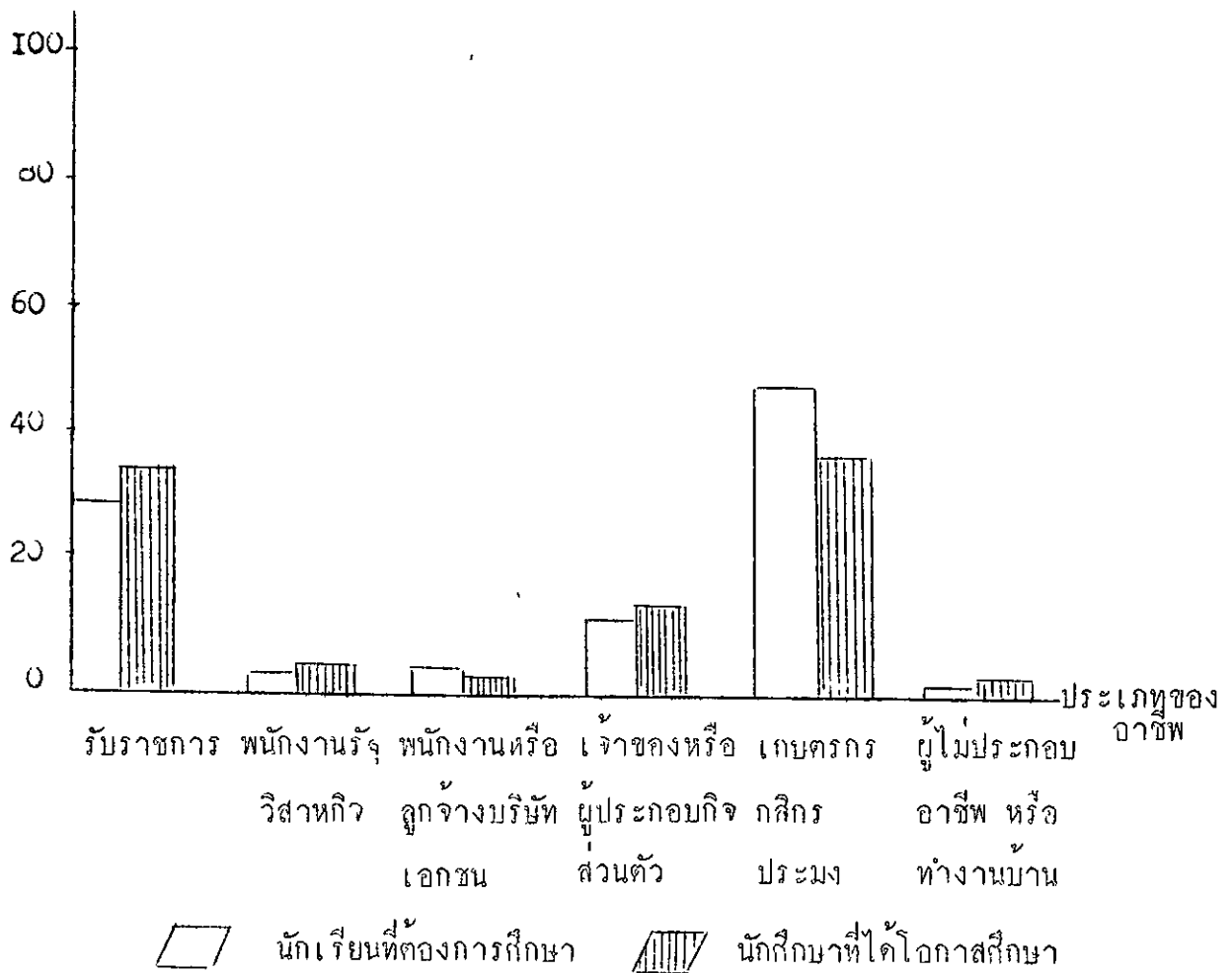
จากตาราง 38 และภาพประกอบ 8 ปรากฏว่า นักเรียนและนักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตร ม.ศ.5 ต้องการศึกษามาก ร้อยละ 64.7 แต่ได้โอกาสศึกษาน้อยกว่า คือร้อยละ 33.4 นักเรียนและนักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตร ป.กศ. ต้องการศึกษามาก ร้อยละ 13.5 แต่ได้โอกาสศึกษามากกว่า คือร้อยละ 20.5 และนักเรียนและนักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตร ป.วช. ต้องการศึกษามาก ร้อยละ 21.8 แต่ได้โอกาสศึกษามากกว่าคือ ร้อยละ 45.7 แสดงว่าจำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีความแตกต่างกันในทุกประเภทของหลักสูตร

3. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา

ตาราง 39 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา

ประเภทของอาชีพ	ร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา
รับราชการ	24.0	35.1
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.1	2.5
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน	3.2	2.5
เจ้าของหรือผู้ประกอบการอิสระส่วนตัว	16.6	16.9
เกษตรกร กสิกร ประมง	48.4	39.9
ผู้ไม่ประกอบอาชีพ หรือทำงานบ้าน	0.8	3.1
รวม	100.0	100.0

จำนวนร้อยละ

ภาพประกอบ 9 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา

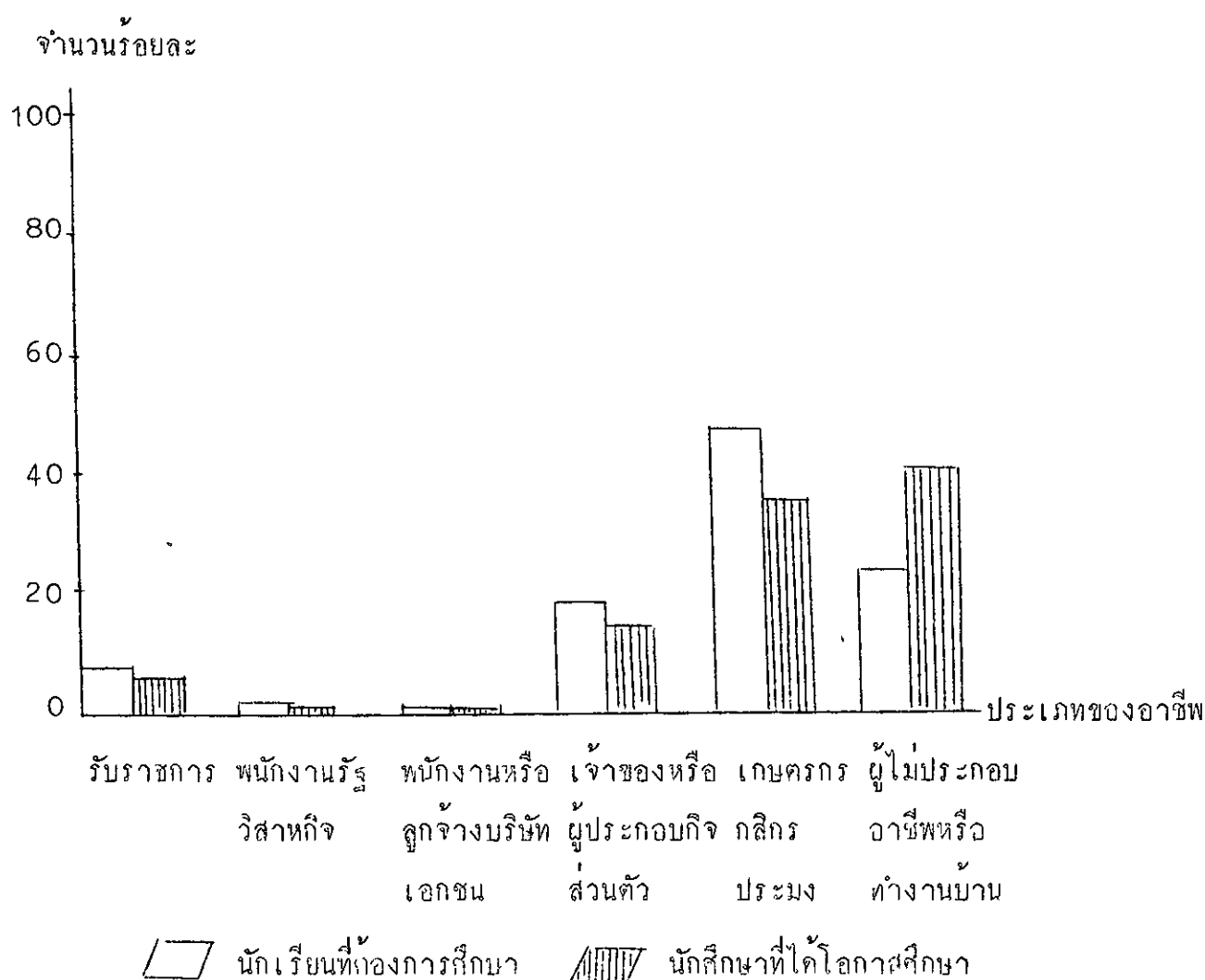
จากตาราง 39 และภาพประกอบ 9 ปรากฏว่า ประเภทของอาชีพของบิดาที่มีจำนวนแตกต่างกัน ระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามลำดับคือ เกษตรกร กสิกร ประมง นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีอาชีพนี้ร้อยละ 43.8 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่า นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีอาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 39.9 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน

นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีคามืออาชีพ ร้อยละ 3.2 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีคามืออาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 2.5 ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีคามืออาชีพ ร้อยละ 0.8 ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่านักศึกษที่ได้โอกาสศึกษาที่มีคามืออาชีพเดียวกันมีร้อยละ 3.1 รับราชการ นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีคามืออาชีพ ร้อยละ 29.0 ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่านักศึกษที่ได้โอกาสศึกษาที่มีคามืออาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 35.1 พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีคามืออาชีพ ร้อยละ 2.1 ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่านักศึกษที่ได้โอกาสศึกษาที่มีคามืออาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 2.5 เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีคามืออาชีพ ร้อยละ 16.6 ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่านักศึกษที่ได้โอกาสศึกษาที่มีคามืออาชีพเดียวกัน ร้อยละ 16.9 แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกันในทุกประเภทของอาชีพของบิดา

4. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา

ตาราง 40 แสดงการ เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา

ประเภทของอาชีพ	ร้อยละของนักเรียน ที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษา ที่ได้โอกาสศึกษา
รับราชการ	7.1	6.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.3	0.5
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน	0.9	0.9
เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว	18.0	15.2
เกษตรกร กสิกร ประมง	47.6	34.1
ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน	25.1	43.4
รวม	100.0	100.0

ภาพประกอบ 10 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จากแนกตามอาชีพของมารดา

จากตาราง 40 และภาพประกอบ 10 ปรากฏว่า ประเภทอาชีพของมารดา ที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามลำดับคือ เกษตรกร กสิกร ประมง นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดามีอาชีพนี้ ร้อยละ 47.6 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดามีอาชีพนี้เช่นกัน มีร้อยละ 34.1 เจ้าของ

หรือผู้ประกอบการบางส่วนทั่ว นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดาที่มีอาชีพนี้ ร้อยละ 18.0 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาที่มีอาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 15.2 รับราชการ นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดาที่มีอาชีพนี้ ร้อยละ 7.1 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาที่มีอาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 6.0 พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดาที่มีอาชีพนี้ ร้อยละ 1.3 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาที่มีอาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 0.5 ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดาที่มีอาชีพนี้ ร้อยละ 25.1 ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาที่มีอาชีพเดียวกัน ร้อยละ 43.4 ส่วนอาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน นักเรียนที่ต้องการศึกษาและนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ที่มีมารดาที่มีอาชีพนี้ มีจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 0.9 แสดงว่านักเรียนที่ต้องการศึกษาและนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนใกล้เคียงกันในทุก ๆ อาชีพของมารดา ยกเว้นอาชีพ ทำงานบ้าน และเกษตรกร กลีกร ประมง มีจำนวนที่แตกต่างกันมาก

5. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของบิดา

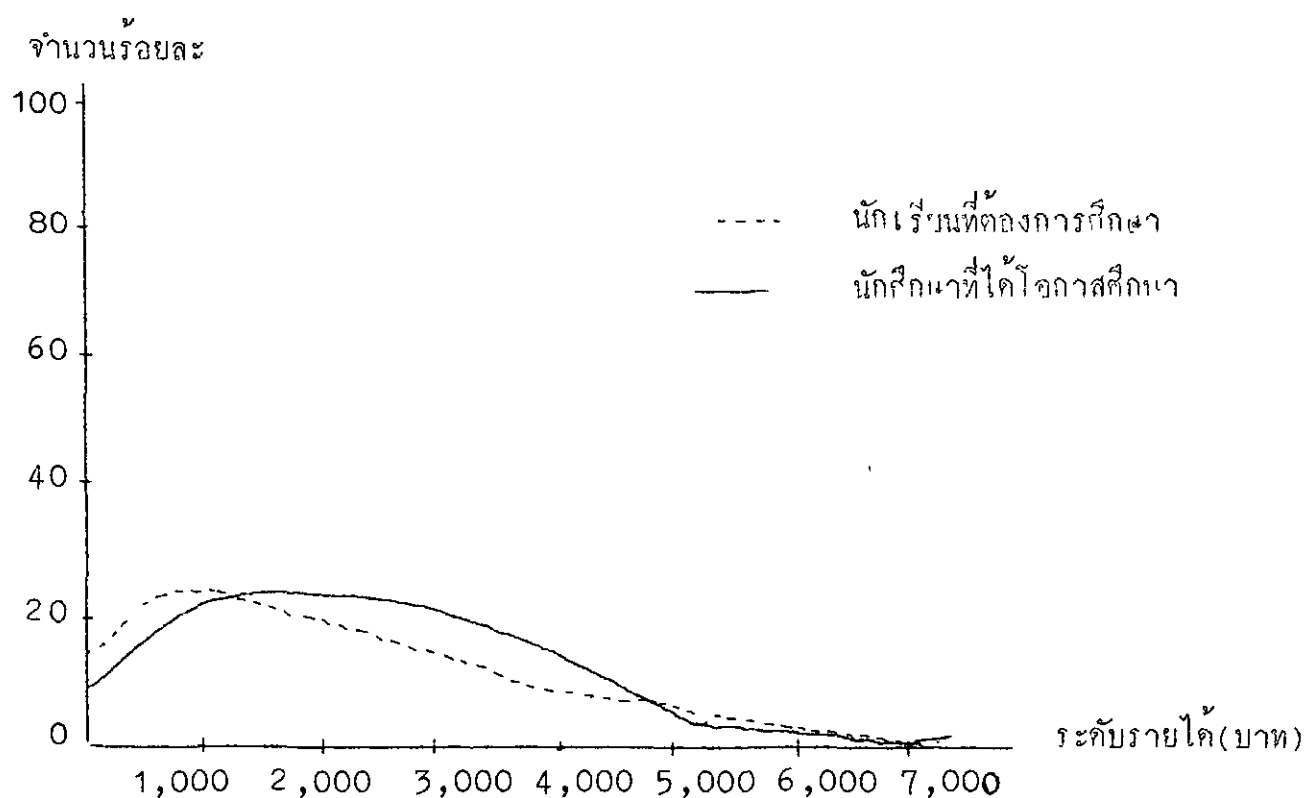
ตาราง 41 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของบิดา

ระดับรายได้ของบิดา (บาท)	ร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา
ไม่มีรายได้	15.8	9.5
ต่ำกว่า 500	20.3	17.8
500 - 1,000	20.8	20.2
1,001 - 2,000	18.2	22.2

ตาราง 41 (ต่อ)

ระดับรายได้ต่อเดือน (บาท) ร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา

2,001-3,000		20.9
3,001-5,000		6.0
5,001-7,000		1.5
มากกว่า 7,000		1.4
รวม	100.0	100.0

ภาพประกอบ 11 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของบิดา

จากตาราง 41 และภาพประกอบ 11 ปรากฏว่า ระดับรายได้ของบิดาที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ในกลุ่มระดับรายได้ที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีรายได้ระดับต่าง ๆ มีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีรายได้ในระดับเดียวกัน ได้แก่ ไม่มีรายได้ มีร้อยละ 15.8 กับร้อยละ 9.5 ต่ำกว่า 500 บาท มีร้อยละ 20.3 กับร้อยละ 17.8, 500 - 1,000 บาท มีร้อยละ 20.8 กับ ร้อยละ 20.2, 3,001 - 5,000 บาท มีร้อยละ 7.0 กับร้อยละ 6.0, 5,001 - 7,000 บาท มีร้อยละ 1.7 กับร้อยละ 1.5 ส่วนในกลุ่มระดับรายได้ที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีรายได้ในระดับต่าง ๆ มีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีรายได้ในระดับเดียวกันได้แก่ รายได้ 1,001 - 2,000 บาท มีร้อยละ 18.2 กับร้อยละ 22.6, 2,001 - 3,000 บาท มีร้อยละ 15.6 กับร้อยละ 20.9 และรายได้มากกว่า 7,000 บาท มีร้อยละ 0.8 กับร้อยละ 1.4 แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก โดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ทุกระดับรายได้ของบิดา

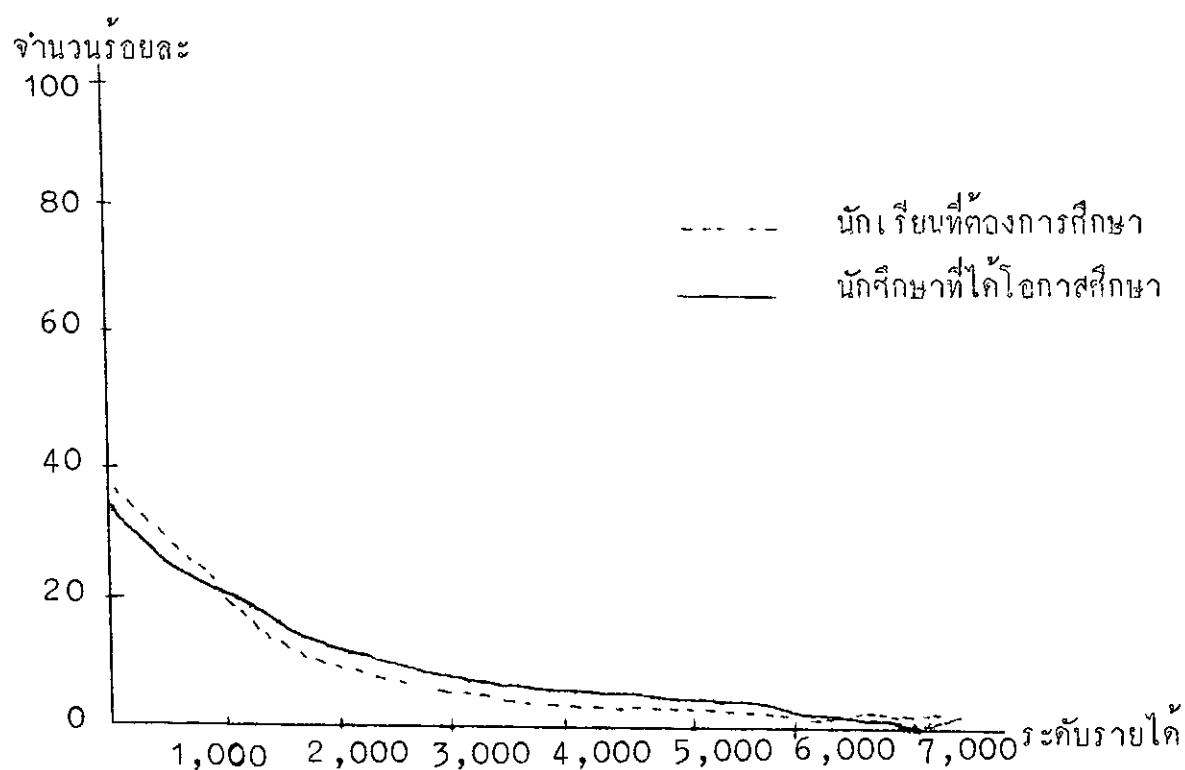
6. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของมารดา

ตาราง 42 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของมารดา

ระดับรายได้ของมารดา (บาท)	ร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา
ไม่มีรายได้	35.3	34.2
ต่ำกว่า 500	26.4	24.0
500 - 1,000	18.8	20.5
1,001 - 2,000	10.7	11.8

ตาราง 42 (ต่อ)

ระดับรายได้ต่อเนื่อง (บาท)	ร้อยละของนักเรียน ที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษา ที่ได้โอกาสศึกษา
2,001-3,000	6.3	6.7
3,001-5,000	1.1	1.7
5,001-7,000	0.9	0.6
มากกว่า 7,000	0.6	0.5
รวม	100.0	100.0

ภาพประกอบ 12 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของมารดา

จากตาราง 42 และภาพประกอบ 12 ปรากฏว่า ระดับรายได้ของมารดาที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ในกลุ่มระดับรายได้ที่นักเรียนที่ต้องการศึกษา ที่มีมารดามีรายได้ในระดับต่าง ๆ มีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดามีรายได้ในระดับเดียวกันได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 500 บาท มีร้อยละ 26.4 กับร้อยละ 24.0 ไม่มีรายได้ มีร้อยละ 35.3 กับ ร้อยละ 34.2 รายได้ 5,001 – 7,000 บาท มีร้อยละ 0.9 กับ 0.6 รายได้มากกว่า 7,000 บาท มีร้อยละ 0.6 กับร้อยละ 0.5 ส่วนในกลุ่มระดับรายได้ที่นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดามีรายได้ในระดับต่าง ๆ มีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ที่มีมารดามีรายได้ในระดับเดียวกันได้แก่ รายได้ 500 – 1,000 บาท มีร้อยละ 18.8 กับร้อยละ 20.5 รายได้ 1,001 – 2,000 บาท มีร้อยละ 10.7 กับร้อยละ 11.8 รายได้ 3,001 – 5,000 บาท มีร้อยละ 1.1 กับร้อยละ 1.7 และรายได้ 2,001 – 3,000 บาท มีร้อยละ 6.3 กับ 6.7 ตามลำดับ แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก โดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ที่ทุกระดับรายได้ของมารดา

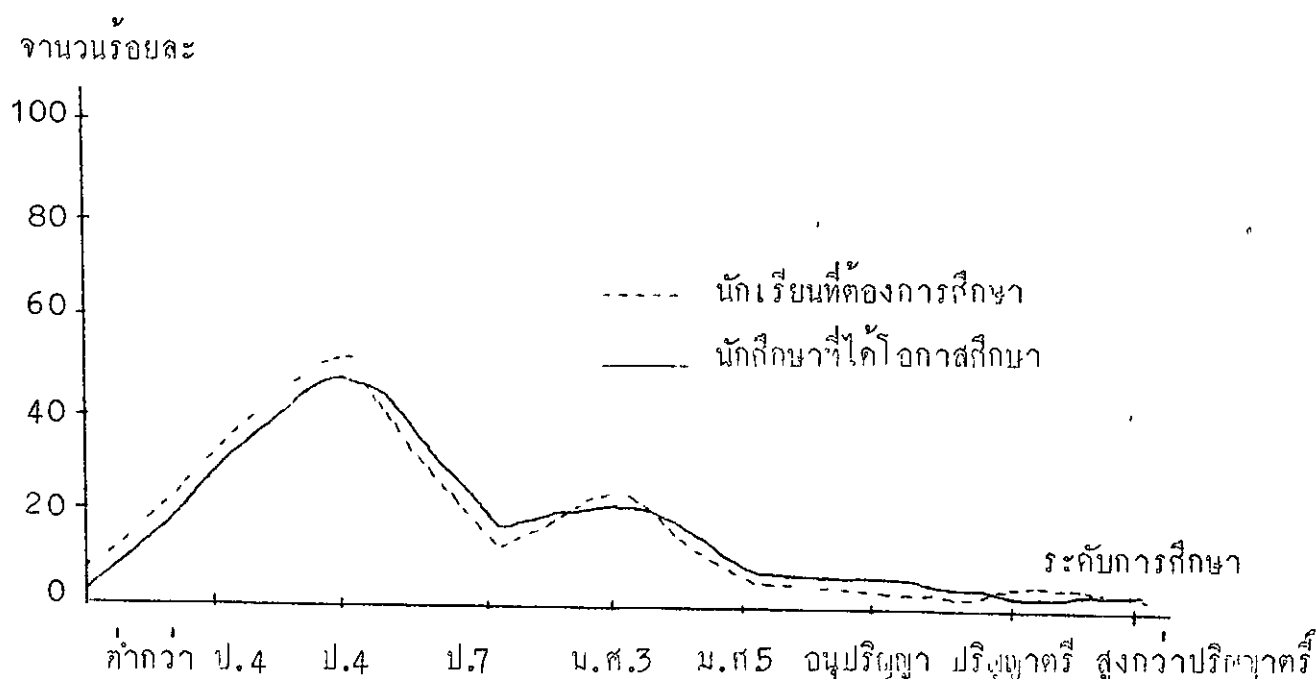
7. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ตาราง 43 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษา	ร้อยละของนักเรียน ที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษา ที่ได้โอกาสศึกษา
ต่ำกว่า ป.4	4.6	3.1
ป.4	50.7	46.1
ป.7 หรือ ม.3 เติม	10.0	14.6

ตาราง 43 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	ร้อยละของนักเรียน ที่ต้องการการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษา ที่ได้โอกาสศึกษา
ม.ก.3 หรือ ม.6 เดิม	21.4	20.2
ม.ก.5, ม.ก. 6 หรือ ม.8 เดิมหรือเทียบเท่า	4.9	6.9
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3.4	4.7
ปริญญาตรี	3.6	3.0
สูงกว่าปริญญาตรี	1.3	1.3
รวม	100.0	100.0

ภาพประกอบ 13 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

จากตาราง 43 และภาพประกอบ 13 ปรากฏว่า ระดับการศึกษาของบิดาที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีการศึกษาในระดับต่าง ๆ มีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีการศึกษาในระดับเดียวกันได้แก่ ป.4 มีร้อยละ 50.7 กับร้อยละ 46.1 ทำกว่า ป.4 มีร้อยละ 4.6 กับร้อยละ 3.1, ม.๓.3 หรือ ม.6 เดิม มีร้อยละ 21.4 กับร้อยละ 20.2 ปริญญาตรี มีร้อยละ 3.6 กับร้อยละ 3.0 ส่วนในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษา ที่มีบิดามีการศึกษาในระดับต่าง ๆ มีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีการศึกษาในระดับเดียวกัน ได้แก่ ป.7 หรือ ม.3 เดิม มีร้อยละ 10.0 กับร้อยละ 14.6, ม.๓.5, ม.๓.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า มีร้อยละ 4.9 กับร้อยละ 6.9 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีร้อยละ 3.4 กับร้อยละ 4.7 ในระดับการศึกษาในระดับนี้มีจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 1.3 แสดงว่าจำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนักในทุกระดับการศึกษาของบิดาและมีแนวโน้มว่า นักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาในระดับต่ำและปานกลางมีความต้องการศึกษาสูงและได้โอกาสศึกษาสูงด้วย

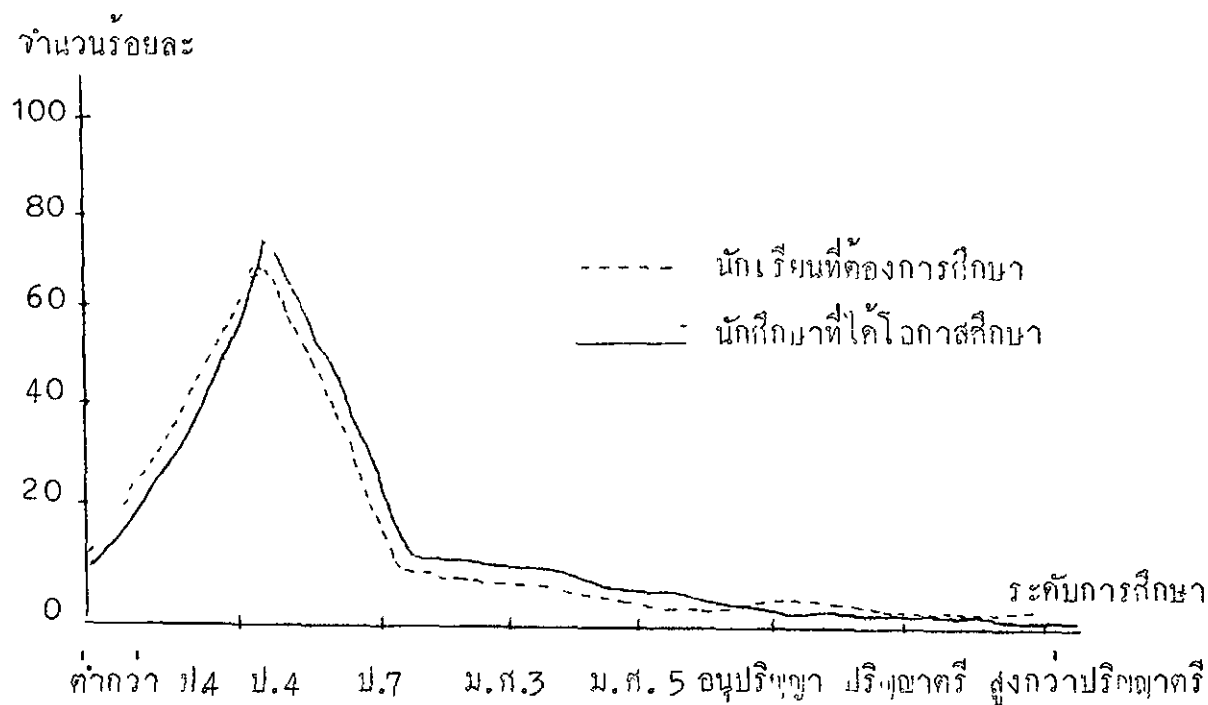
8. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ตาราง 44 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษา	ร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา
ต่ำกว่า ป.4	10.9	7.7
ป.4	68.2	69.9

ตาราง 44 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	ร้อยละของนักเรียน ที่ต้องการการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษา ที่ได้โอกาสศึกษา
ป.7 หรือ ม.3 เดิม	8.1	9.9
ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม	7.2	8.2
ม.ศ.5 ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิมหรือเทียบเท่า	1.9	2.1
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.7	1.7
ปริญญาตรี	0.4	0.3
สูงกว่าปริญญาตรี	0.4	0.2
รวม	100.0	100.0

ภาพประกอบ 14 แสดงการเปรียบเทียบว่าจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

จากตาราง 44 และภาพประกอบ 14 ปรากฏว่า ระดับการศึกษาของมารดาที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดามีการศึกษาในระดับต่าง ๆ มีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดามีการศึกษาในระดับเดียวกัน ได้แก่ ทำกว่า ป.4 มีร้อยละ 10.9 กับร้อยละ 7.7 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีร้อยละ 2.7 สูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 0.4 กับร้อยละ 0.2 ปริญญาตรี มีร้อยละ 0.4 กับ 0.3 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดามีการศึกษาในระดับต่าง ๆ มีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดามีการศึกษาในระดับเดียวกัน ได้แก่ ป.7 หรือ ม.3 เดิม มีร้อยละ 8.1 กับร้อยละ 9.9 ป.4 มีร้อยละ 68.2 กับร้อยละ 69.9 ม.๓ หรือ ม.6 เดิม มีร้อยละ 7.2 กับ ร้อยละ 8.2 และ ม.๕, 5, ม.๓.6 หรือ ม.8 เดิม หรือ เทียบเท่า มีร้อยละ 1.9 กับร้อยละ 2.1 ตามลำดับ แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนใกล้เคียงกันในทุก ระดับการศึกษาของมารดา และมีแนวโน้มว่านักเรียนที่มีมารดามีการศึกษาในระดับต่ำและปานกลาง มีความต้องการศึกษาสูง และได้โอกาสศึกษาสูงด้วย เช่นเดียวกับระดับการศึกษาของบิดา

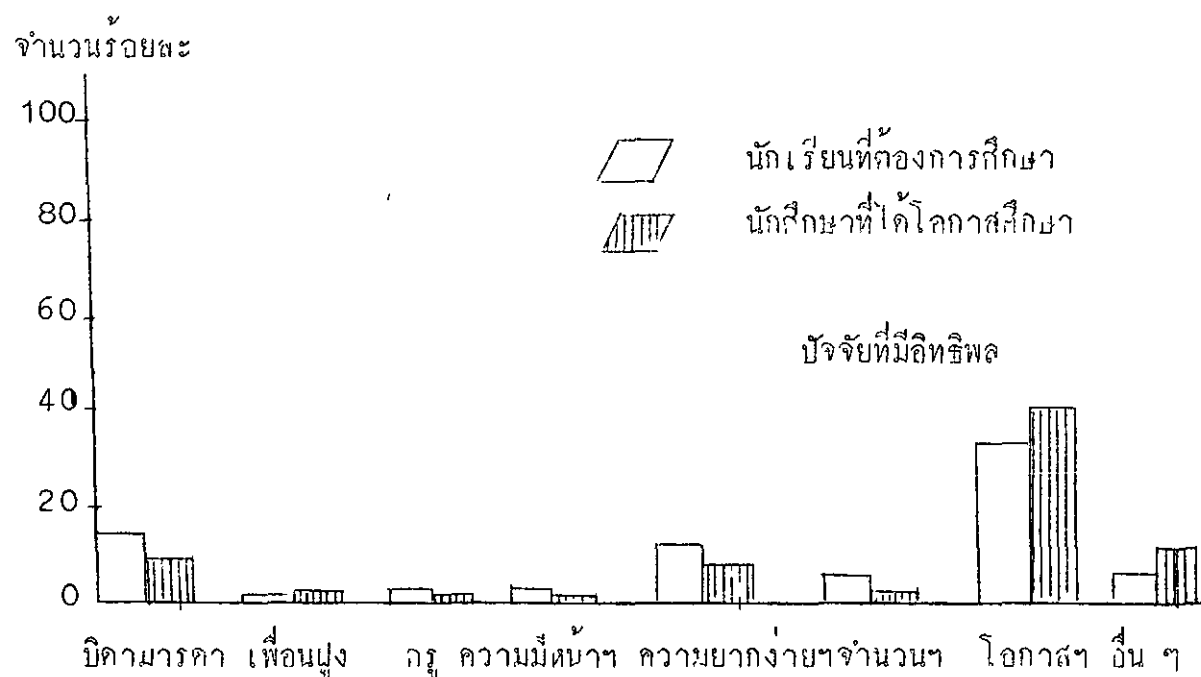
4. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการและการ ได้โอกาสศึกษา

ตาราง 45 แสดงการ เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามปัจจัยที่มีอิทธิพล

ปัจจัยที่มีอิทธิพล	ร้อยละของนักเรียน ที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษา ที่ได้โอกาสศึกษา
บิดามารดา	16.5	12.6
เพื่อนฝูง	0.9	2.5

ตาราง 45 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพล	ร้อยละของนักเรียนที่ ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษา ที่ได้โอกาสศึกษา
ครูอาจารย์	3.4	2.6
ความมีหน้ามีตาทางอาชีพ	4.6	3.4
ความยากง่ายในการเรียน	15.8	9.6
จำนวนผู้สมัครคัดเลือกเข้าสาขาวิชานั้น	8.3	3.1
โอกาสในการหางาน	36.2	47.7
อื่น ๆ	14.3	18.5
รวม	100.0	100.0

ภาพประกอบ 15 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามปัจจัยที่มีอิทธิพล

จากตาราง 45 และภาพประกอบ 15 ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษามีจำนวนแตกต่างกันปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการได้โอกาสศึกษา ในกลุ่มของประเภทของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา มากกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ได้แก่ บิดา มารดา มีร้อยละ 16.5 กับร้อยละ 12.6 ครูอาจารย์ มีร้อยละ 3.4 กับ ร้อยละ 2.6 ความมีหน้าที่ทางอาชีพ มีร้อยละ 4.6 กับ ร้อยละ 3.4 ความยากง่ายในการเรียน มีร้อยละ 15.8 กับ ร้อยละ 9.6 และจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น มีร้อยละ 8.3 กับ ร้อยละ 3.1 ส่วนในกลุ่มของประเภทของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา น้อยกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ได้แก่ เพื่อนฝูง มีร้อยละ 0.9 กับร้อยละ 2.5 โอกาสในการหางาน มีร้อยละ 36.2 กับร้อยละ 47.7 และอื่น ๆ มีร้อยละ 14.3 กับร้อยละ 18.5 แสดงว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาและการได้โอกาสศึกษา ในแต่ละประเภทของปัจจัยมีจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อความต้องการศึกษาและการได้โอกาสศึกษา คือ โอกาสในการหางาน ส่วนที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดต่อความต้องการและการได้โอกาสศึกษา คือ เพื่อนฝูง

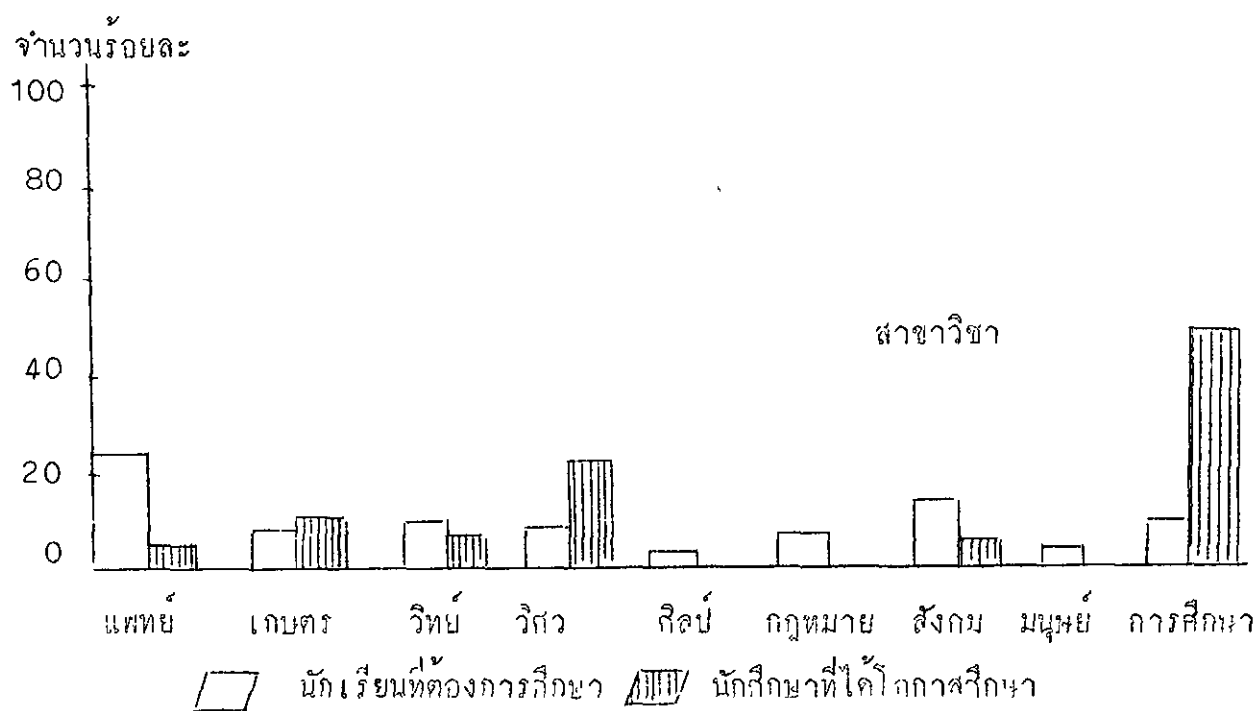
10. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา

ตาราง 46 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา
แพทยศาสตร์ และพยาบาล	22.5	4.0
เกษตรศาสตร์	9.9	10.3
วิทยาศาสตร์	10.2	6.7
วิศวกรรมศาสตร์	9.6	21.4

ตาราง 46 (ต่อ)

สาขาวิชา	ร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษา	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา
ศิลปศาสตร์	4.7	-
กฎหมาย	7.8	-
สังคมศาสตร์	18.5	6.5
มนุษยศาสตร์	3.7	-
การศึกษา	13.1	51.1
รวม	100.0	100.0

ภาพประกอบ 16 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา

จากตาราง 46 และภาพประกอบ 16 ปรากฏว่า จำนวนร้อยละของนักเรียนที่
 ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีความแตกต่างกัน ในสาขาวิชาที่นักเรียนต้องการ
 ศึกษา แต่ได้โอกาสศึกษาน้อยกว่า ได้แก่ แพทย์ศาสตร์และพยาบาล ต้องการศึกษ
 ร้อยละ 22.5 ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 4.0 วิทยาศาสตร์ ต้องการศึกษ ร้อยละ 10.2
 ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 6.7 สังคมศาสตร์ ต้องการศึกษาร้อยละ 18.5 ได้โอกาสศึกษา
 ร้อยละ 6.5 ส่วนสาขาวิชาที่นักเรียนต้องการศึกษาน้อยแต่ได้โอกาสศึกษามากกว่า ได้แก่
 เกษตรศาสตร์ ต้องการศึกษาร้อยละ 9.9 ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 10.3 วิศวกรรมศาสตร์
 ต้องการศึกษาร้อยละ 9.6 ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 21.4 การศึกษา ต้องการศึกษาร้อยละ
 13.1 ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 51.1 ส่วนในสาขาวิชาที่มีความต้องการศึกษาแต่ไม่ได้โอกาส
 ศึกษา คือ ศิลปศาสตร์ ต้องการศึกษาร้อยละ 4.7 กฎหมาย ต้องการศึกษาร้อยละ 7.8
 และมนุษยศาสตร์ ต้องการศึกษาร้อยละ 3.7 แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับ
 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนแตกต่างกันมากในสาขาวิชา แพทย์ศาสตร์และพยาบาล
 สังคมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การศึกษา ส่วนสาขาวิชาที่มีความต้องการศึกษากับโอกาส
 ศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ เกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตร์

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

๘ ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้ว่า

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะของความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น บ.ก.5 หรือเทียบเท่าและนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับอุดมศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ว่ามีลักษณะอย่างไรและมีความสอดคล้องต่อกันเพียงใด

๙ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือกลุ่มประชากรในเขตการศึกษา 11 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์ ซึ่งได้แก่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้น บ.ก.5 หรือเทียบเท่า ปีการศึกษา 2521 มีโรงเรียนและวิทยาลัย 12 แห่ง รวมนักเรียน 1,023 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเรื่องการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาคือนักศึกษาซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 ในสถานอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2521 มีวิทยาลัย 17 แห่ง รวมนักศึกษา 3,456 คน

๑๐ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีอยู่ 2 แบบ ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มี 29 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

1. เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ
2. เกี่ยวกับความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

แบบสอบถามการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา มี 20 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

1. เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ
2. เกี่ยวกับสาขาวิชาและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา

ลักษณะแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับมี 2 ลักษณะ คือ

1. แบบเลือกตอบ โดยให้ผู้ตอบเติมหมายเลขที่อยู่หน้าข้อความที่เลือกที่ตรงกับความเป็นจริง ลงในช่อง ☐
2. แบบเติมคำหรือข้อความ โดยให้ผู้ตอบเติมคำหรือข้อความลงไปในช่วงว่างที่ให้ไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล ✓

การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. หาการ้อยละของนักเรียนที่ตองการศึกษาตามลักษณะสถานภาพของนักเรียน คือ เพศ ประเภทของหลักสูตร อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของบิดา รายได้ของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา

2. เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า ตามสถานภาพของนักเรียน โดยใช้ Z - test

3. หาการ้อยละของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า

การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. หาการ้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามลักษณะสถานภาพของนักศึกษา คือ เพศ ประเภทของหลักสูตรที่จบการศึกษา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของบิดา รายได้ของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา

2. หาการ้อยละของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา

3. เปรียบเทียบค่าร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษากับค่าร้อยละของประชากร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามสถานภาพ คือ เพศ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของบิดา รายได้ของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา นำค่าร้อยละของความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า และการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่จำแนกตาม สถานภาพมาเปรียบเทียบกัน เพื่อพิจารณาสภาพความเหมาะสมของความต้องการศึกษาและ การได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปี ๕๐,

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. ลักษณะสถานภาพของนักเรียนชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่าที่ต้องการศึกษาในระดับ อุดมศึกษามีดังนี้

1.1 จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศแล้วมีจำนวน ใกล้เคียงกัน คือ เพศชาย มีร้อยละ 69 เพศหญิง มีร้อยละ 63.6

1.2 จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามประเภทของหลักสูตร นักเรียนที่เรียนอยู่ในหลักสูตร ม.ศ.5 มีความต้องการสูงสุด รองลงมาคือ ป.วช. และ ป.กศ. ตามลำดับ (ร้อยละ 76.6, 56.7 และ 43.9 ตามลำดับ)

1.3 จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามอาชีพของบิดา นักเรียน ที่มีบิดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการศึกษาสูงสุด รองลงมาคือ เจ้าของหรือ ผู้ประกอบกิจการส่วนตัว รับราชการ เกษตรกร กสิกร ประมง พนักงานหรือลูกจ้างบริษัท เอกชน ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน ตามลำดับ (ร้อยละ 82.3, 73.3, 72.4, 62.0, 60.0 และ 50.0 ตามลำดับ)

1.4 จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามอาชีพของมารดา นักเรียนที่มีมารดามีอาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชนมีความต้องการสูงสุด รองลงมาคือ

รับราชการ เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว ผู้ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน เกษตรกร
 กสิกร ประมง และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ (ร้อยละ 85.7, 77.4, 74.6,
 65.7, 62.6 และ 60.0 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพของบิดาแล้ว ปรากฏว่า
 นักเรียนที่มีบิดาและนักเรียนที่มีมารดาเป็นอาชีพ เกษตรกร กสิกร ประมง เจ้าของหรือ
 ผู้ประกอบการส่วนตัว และรับราชการ มีความต้องการศึกษาจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

1.5 จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามรายได้ของบิดา นักเรียน
 ที่มีบิดามีรายได้ตั้งแต่ 3,001 – 5,000 บาท มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 86.7 รองลงมาคือ
 ตั้งแต่ 5,001 – 7,000 บาท ร้อยละ 84.6 ตั้งแต่ 2,001 – 3,000 บาท ร้อยละ 73.0
 ตั้งแต่ 1,001 – 2,000 บาท ร้อยละ 71.0 ตั้งแต่ 500 – 1,000 บาท ร้อยละ 66.8
 ไม่มีรายได้ ร้อยละ 65.0 ต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 56.3 และมากกว่า 7,000 บาท
 ร้อยละ 45.4 ตามลำดับ แสดงว่า นักเรียนที่มีบิดามีระดับรายได้สูงมีแนวโน้มที่ต้องการศึกษา
 มากขึ้นตามลำดับ ยกเว้นในระดับรายได้มากกว่า 7,000 บาท มีความต้องการศึกษาน้อย
 อาจเป็นเพราะข้อมูลมีน้อย

1.6 จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามรายได้ของมารดา
 นักเรียนที่มีมารดามีรายได้ตั้งแต่ 1,001 – 2,000 บาท มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 81.6
 รองลงมาคือ ตั้งแต่ 3,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 77.7 ตั้งแต่ 5,001 – 7,000 บาท
 ร้อยละ 75.0 ตั้งแต่ 2,001 – 3,000 บาท ร้อยละ 70.0 ตั้งแต่ 500 – 1,000 บาท
 ร้อยละ 66.1 ไม่มีรายได้และต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 63.5 และมากกว่า 7,000 บาท
 ร้อยละ 50.0 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนที่มีมารดามีระดับรายได้สูงมีแนวโน้มที่ต้องการ
 ศึกษาเพิ่มขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับระดับของรายได้ของบิดา ยกเว้นในระดับรายได้ตั้งแต่
 1,001 – 2,000 บาท มีความต้องการศึกษามากที่สุด และระดับรายได้มากกว่า 7,000 บาท
 มีความต้องการศึกษาน้อยที่สุด

1.7 จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา
 นักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาระดับต่ำมีความต้องการศึกษาน้อย นักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาระดับ
 สูงขึ้น มีแนวโน้มที่มีความต้องการศึกษามากขึ้นตามลำดับ ตั้งแต่ระดับการศึกษาต่ำกว่า ป.4

ป.4, ป.7 หรือ ม.3 เดิม ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม มีความต้องการศึกษา ร้อยละ 54.3, 64.9, 68.3 และ 76.4 ตามลำดับ ความต้องการศึกษามีน้อยลงในระดับการศึกษา ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิมหรือเทียบเท่า และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการศึกษา ร้อยละ 56.8 และ 56.2 ส่วนในระดับการศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่าปริญญาตรี นักเรียนที่มีความมีการศึกษาระดับนี้มีความต้องการศึกษามากขึ้น คือร้อยละ 69.6 และ 72.7 ตามลำดับ

1.8 จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา นักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาต่ำมีความต้องการศึกษาน้อย นักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาสูงขึ้น มีแนวโน้มที่มีความต้องการศึกษามากขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับระดับการศึกษาของบิดา คือ ตั้งแต่ระดับการศึกษาต่ำกว่า ป.4, ป.4, ป.7 หรือ ม.3 เดิม ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม อนุปริญญาหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการศึกษา ร้อยละ 53.7, 66.4, 64.6, 71.0, 72.0 และ 75.0 ตามลำดับ ยกเว้น ระดับการศึกษา ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า มีความต้องการศึกษาสูงสุด ร้อยละ 92.0 และระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความต้องการศึกษาต่ำสุด ร้อยละ 50.0

2. เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า ตามสถานภาพ

2.1 ความต้องการศึกษาของนักเรียนเพศชายกับเพศหญิง มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความต้องการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2 ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ป.วช. แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ม.ศ.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความต้องการศึกษาของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ป.กศ. แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ม.ศ.5 เช่นกัน ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ม.ศ.5 มีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ป.วช. และ ป.กศ.

2.3 ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีบิดามีอาชีพเกษตรกร กสิกร ประมง แตกต่างกับนักเรียนที่มีบิดามีอาชีพ เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว พนักงานรัฐวิสาหกิจ และ

รับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนที่มีบิดามีอาชีพ เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว พนักงานรัฐวิสาหกิจ และรับราชการ มีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามีอาชีพ เกษตรกร กสิกร ประมง

2.4 ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีมารคามีอาชีพ ทำงานบ้าน แตกต่าง กับนักเรียนที่มีมารคามีอาชีพ เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีมารคามีอาชีพ เกษตรกร กสิกร ประมง แตกต่าง กับนักเรียนที่มีมารคามีอาชีพเจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัวและรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพของบิดาแล้วมีลักษณะเช่นเดียวกัน ส่วนนอกนั้น ไม่แตกต่างกัน แสดงว่านักเรียนที่มีมารคามีอาชีพเจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัวมีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีมารคามีอาชีพทำงานบ้าน และเกษตรกร กสิกร ประมง นักเรียนที่มีมารคามีอาชีพรับราชการมีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีมารคามีอาชีพเกษตรกร กสิกร ประมง

2.5 ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีบิดามีรายได้ ตั้งแต่ 3,001 - 5,000 บาท แตกต่างกับนักเรียนที่มีบิดามีรายได้ ตั้งแต่ 2,001 - 3,000 บาท, 1,001 - 2,000 บาท, 500 - 1,000 บาท ต่ำกว่า 500 บาท และไม่มีรายได้ ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีบิดามีรายได้ 2,001 - 3,000 บาท, 1,001 - 2,000 บาท และ 500 - 1,000 บาท แตกต่างกับนักเรียนที่มีบิดามีรายได้ ต่ำกว่า 500 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนที่มีบิดามีรายได้ 3,001 - 5,000 บาท มีความต้องการศึกษาสูงสุด และสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามีรายได้ตั้งแต่ 2,001 - 3,000 บาท, 1,001 - 2,000 บาท, 500 - 1,000 บาท, ต่ำกว่า 500 บาท และไม่มีรายได้ นักเรียนที่มีมารคามีรายได้ต่ำกว่า 500 บาท มีความต้องการศึกษาค่ำสุด

2.6 ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีมารคามีรายได้ ตั้งแต่ 1,001 - 2,000 บาท แตกต่างกับนักเรียนที่มีมารคามีรายได้ ตั้งแต่ 500 - 1,000 บาท, ต่ำกว่า 500 บาท และไม่มีรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน

แสดงว่า นักเรียนที่มีมารคามีรายได้ ตั้งแต่ 1,001 - 2,000 บาท มีความต้องการศึกษาสูงสุด และนักเรียนที่มีมารคามีรายได้น้อยคือ ต่ำกว่า 500, ไม่มีรายได้ มีความต้องการศึกษาต่ำสุด

2.7 ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิมหรือเทียบเท่า แตกต่างกับนักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม แตกต่างกับนักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ป.4 และต่ำกว่า ป.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม มีความต้องการศึกษาสูงสุด และนักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษา ต่ำกว่า ป.4 มีความต้องการศึกษาต่ำสุด

2.8 ความต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีมารคามีระดับการศึกษา ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่า แตกต่างกับนักเรียนที่มีมารคามีระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม, ป.7 หรือ ม.3 เดิม, ป.4 และต่ำกว่า ป.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนที่มีมารคามีการศึกษาในระดับสูงมีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีมารคามีการศึกษาระดับต่ำ กล่าวคือ นักเรียนที่มีมารคามีระดับการศึกษา ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิม หรือเทียบเท่ามีความต้องการศึกษาสูงสุด และนักเรียนที่มีมารคามีการศึกษา ต่ำกว่า ป.4 มีความต้องการศึกษาต่ำสุด

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาของนักเรียนในทุกสาขาวิชา ที่มีมากที่สุดคือ โอกาสในการหางาน ร้อยละ 36.2 รองลงมาคือ บิดามารการ้อยละ 16.5 ความยากง่ายในการเรียน ร้อยละ 15.8 จำนวนผู้สมัครคัดเลือกเข้าสาขานั้น ร้อยละ 8.3 ความมีหน้าที่ทางอาชีพ ร้อยละ 4.6 ครูอาจารย์ ร้อยละ 3.4 เพื่อนฝูง ร้อยละ 0.9 ตามลำดับ และอื่น ๆ ที่ระบุในแบบสอบถาม เช่น ความสมัครใจของตนเอง ร้อยละ 14.3

4. สาขาวิชาที่ต้องการศึกษา ที่ตัดสินใจเลือกมากที่สุดคือ แพทย์ศาสตร์และพยาบาล ร้อยละ 22.5 รองลงมาคือ สังคมศาสตร์ ร้อยละ 18.5 การศึกษา ร้อยละ 13.1

วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 10.2 เกษตรศาสตร์ ร้อยละ 9.9 วิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 9.6
กฎหมาย ร้อยละ 7.8 ศิลปศาสตร์ ร้อยละ 4.7 และมนุษยศาสตร์ ร้อยละ 3.7 ตามลำดับ
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. ลักษณะสถานภาพของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษามีดังนี้

1.1 การได้โอกาสศึกษาของเพศชาย มีร้อยละ 56.9 เพศหญิง มีร้อยละ 43.1

1.2 การได้โอกาสศึกษาของนักศึกษาที่จบจากหลักสูตร ป.วช. มีจำนวนสูงสุด
ร้อยละ 45.7 รองลงมาคือนักศึกษาที่จบจากหลักสูตร ม.ก.5 มีร้อยละ 33.4 นักศึกษาที่จบ
จากหลักสูตร ป.กศ. มีร้อยละ 20.5 และนักศึกษาที่จบจากหลักสูตรอื่น ๆ มีร้อยละ 0.4
ตามลำดับ

1.3 การได้โอกาสศึกษาของนักศึกษาที่มีบิดามีอาชีพ เกษตรกร กสิกร ประมง
มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 39.9 รองลงมาคือ รับราชการ ร้อยละ 35.5 เจ้าของหรือผู้ประกอบการ
กิจส่วนตัว ร้อยละ 16.9 ทำงานบ้าน ร้อยละ 3.1 พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 2.5 และ
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

1.4 การได้โอกาสศึกษาของนักศึกษาที่มีมารคามีอาชีพ ทำงานบ้าน มีจำนวน
สูงสุด ร้อยละ 43.4 รองลงมาคือ เกษตรกร กสิกร ประมง ร้อยละ 34.1 เจ้าของ
หรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว ร้อยละ 15.2 รับราชการ ร้อยละ 6.0 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัท
เอกชน ร้อยละ 0.9 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

1.5 การได้โอกาสศึกษาของนักศึกษาที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นตามระดับรายได้ของบิดา
ที่เพิ่มขึ้น ในช่วงรายได้ค่าถึงรายได้ปานกลาง คือ นักศึกษาที่มีบิดาไม่มีรายได้, รายได้
ต่ำกว่า 500 บาท, 500 – 1,000 บาท และ 1,001 – 2,000 บาท มีร้อยละ 9.5 ,
17.8, 20.2 และ 22.6 ตามลำดับ และจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษานี้น้อยลง ในช่วง
ที่มีบิดามีรายได้ปานกลางถึงระดับสูงคือ นักศึกษาที่มีบิดามีรายได้ 2,001 – 3,000 บาท
3,001 – 5,000 บาท, 5,001 – 7,000 บาท และมากกว่า 7,000 บาท มีร้อยละ 20.9
6.0, 1.5 และ 1.4 ตามลำดับ

1.6 การได้โอกาสศึกษาของนักศึกษาที่มีมารคามีรายได้ต่ำได้โอกาสศึกษามาก จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาน้อยลงตามระดับรายได้ของมารดาที่สูงขึ้น คือ นักศึกษาที่มีมารดาไม่มีรายได้ มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 34.2 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 24.0, 500 - 1,000 บาท ร้อยละ 20.5, 1,001 - 2,000 บาท ร้อยละ 11.8 2,001 - 3,000 บาท ร้อยละ 6.7, 3,001 - 5,000 บาท ร้อยละ 1.7, 5000 - 7,000 บาท ร้อยละ 0.6 และมากกว่า 7,000 บาท ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

1.7 การได้โอกาสศึกษาของนักศึกษาที่มีบิดามีระดับการศึกษาต่ำได้โอกาสศึกษามาก ยกเว้นที่มีบิดามีการศึกษาต่ำกว่า ป.4 ได้โอกาสศึกษาน้อย ร้อยละ 3.1 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาน้อยลงตามลำดับตามระดับการศึกษาของบิดาที่สูงขึ้น คือ นักศึกษาที่มีบิดามีการศึกษา ป.4 มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 46.1 รองลงมาคือ ม.ศ.3 หรือ ม.6 เติม ร้อยละ 20.2, ป.7 หรือ ม.3 เติม ร้อยละ 14.6, ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เติม หรือเทียบเท่า ร้อยละ 6.9 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 4.7 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 3.0 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

1.8 การได้โอกาสศึกษาของนักศึกษาที่มีมารคามีการศึกษาระดับต่ำได้โอกาสศึกษามาก - ยกเว้นที่มีมารคามีการศึกษาต่ำกว่า ป.4 ได้โอกาสศึกษาน้อย ร้อยละ 7.7 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาน้อยลงตามลำดับตามระดับการศึกษาของมารดาที่สูงขึ้น มีลักษณะเช่นเดียวกับระดับการศึกษาของบิดา คือ นักศึกษาที่มีมารคามีระดับการศึกษา ป.4 มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 64.9 รองลงมาคือ ป.7 หรือ ม.3 เติม ร้อยละ 9.9 ม.ศ.3 ร้อยละ 8.2 ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 2.1 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 1.7 ปริญญาตรี ร้อยละ 0.3 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 0.2 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ที่มีมากที่สุด คือ โอกาสในการหางาน ร้อยละ 47.7 รองลงมาคือ อื่น ๆ ที่ระบุในแบบสอบถาม เช่น ความสนใจของตนเอง ร้อยละ 18.5 บิดามารดา ร้อยละ 12.6 ความยากง่ายในการเรียน ร้อยละ 9.6 ความมีหน้ามีตาในอาชีพ ร้อยละ 3.4 จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น ร้อยละ 3.1 ครูอาจารย์ ร้อยละ 2.6 และเพื่อนฝูง ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

3. สาขาวิชาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษามากที่สุดคือ การศึกษา ร้อยละ

51.1 รองลงมาคือ วิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 21.4 เกษตรศาสตร์ ร้อยละ 10.3
วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 6.7 สังคมศาสตร์ ร้อยละ 6.5 แพทย์ศาสตร์และพยาบาลร้อยละ 4.0
ตามลำดับ ส่วนสาขาวิชาที่นักศึกษาในเขตการศึกษานี้ไม่มีโอกาสได้ศึกษา เพราะไม่มีการจัด
เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาคือ กฎหมาย มนุษยศาสตร์ และศิลปศาสตร์

4. เปรียบเทียบค่าร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษากับค่า
ร้อยละของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามสถานภาพ

4.1 จำนวนประชากรเพศชาย มีร้อยละ 50.2 ส่วนจำนวนนักศึกษาที่ได้
โอกาสศึกษาเพศชาย มีร้อยละ 56.9 และจำนวนประชากรเพศหญิง มีร้อยละ 49.8 ส่วน
จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาเพศหญิง มีร้อยละ 43.1 แสดงว่าจำนวนประชากรเพศชาย
มีมากกว่าเพศหญิง และจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาเพศชายมีมากกว่าเพศหญิงเช่นเดียวกัน
แต่ไม่แตกต่างกันมากนัก

4.2 ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาส
ศึกษาตามประเภทของอาชีพของบิดา ในกลุ่มอาชีพที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษา
ที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีอาชีพเหมือนกัน คือ รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีร้อยละ
4.5 กับ ร้อยละ 37.6 ทำงานบ้านมีร้อยละ 25.5 กับ ร้อยละ 3.1 ส่วนในกลุ่มอาชีพที่มี
จำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีอาชีพเหมือนกันคือ เกษตรกร
กลีกร ประมง มีร้อยละ 66.1 กับร้อยละ 39.9 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน
มีร้อยละ 9.1 กับร้อยละ 2.5 และเจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว มีร้อยละ 17.8 กับ
ร้อยละ 16.9 ตามลำดับ แสดงว่า อาชีพที่มีจำนวนประชากรน้อย แต่นักศึกษาที่มีบิดามีอาชีพ
นี้ได้โอกาสศึกษามากได้แก่ รับราชการ ส่วนอาชีพที่มีจำนวนประชากรมากแต่นักศึกษาที่มีบิดามี
อาชีพนี้ได้โอกาสศึกษาน้อยได้แก่ เกษตรกร กลีกร ประมง พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน
ส่วนอาชีพที่มีจำนวนใกล้เคียงกัน ได้แก่ เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัวและทำงานบ้าน

4.3 ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากร กับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาส
ศึกษาตามประเภทของอาชีพของมารดา ในกลุ่มอาชีพที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษา

ที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารคามีอาชีพเหมือนกัน คือ รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีร้อยละ 2.6 กับร้อยละ 6.5 เจ้าของหรือผู้ประกอบการบางส่วนตัว มีร้อยละ 8.2 กับ ร้อยละ 15.2 เกษตรกร กสิกร ประมง มีร้อยละ 23.2 กับร้อยละ 34.1 ส่วนในกลุ่มอาชีพที่มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารคามีอาชีพเหมือนกันคือ พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน มีร้อยละ 14.4 กับร้อยละ 0.9 และทำงานบ้าน มีร้อยละ 51.6 กับร้อยละ 43.3 แสดงว่า อาชีพที่มีจำนวนประชากรน้อยแต่นักศึกษาที่มีมารคามีอาชีพนี้ได้โอกาสศึกษามาก ได้แก่ รับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าของหรือผู้ประกอบการบางส่วนตัว เกษตรกร กสิกร ประมง ส่วนอาชีพที่มีจำนวนประชากรมากแต่นักศึกษาที่มีมารคามีอาชีพนี้ได้โอกาสศึกษาน้อย ได้แก่ พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน และทำงานบ้าน

4.4 ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาตามระดับของรายได้ของบิดามารดา ระดับรายได้ที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดาและมารดาในระดับรายได้เหมือนกันคือ รายได้ต่ำกว่า 500 บาท มีประชากรร้อยละ 41.1 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 42.8 ระดับรายได้ 500 - 3,000 บาท มีประชากร ร้อยละ 49.6 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 51.3 ส่วนระดับรายได้สูงกว่า 3,000 บาท มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดาและมารดามีระดับรายได้เหมือนกัน คือร้อยละ 9.3 กับร้อยละ 5.9 แสดงว่า จำนวนประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกันตามระดับรายได้ของบิดาและมารดาแล้ว อยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกัน

4.5 ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาตามระดับการศึกษาของบิดา ในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีระดับการศึกษาเหมือนกัน ได้แก่ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีร้อยละ 0.03 กับร้อยละ 4.7, ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม มีร้อยละ 1.4 กับร้อยละ 20.2, ม.ศ.5 ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิมหรือเทียบเท่า มีร้อยละ 0.1 กับร้อยละ 6.9 ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 0.5 กับร้อยละ 4.3 และ ป.7 หรือ ม.3 เดิม มีร้อยละ 2.1 กับร้อยละ 14.6 ส่วนในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา

ที่มีค่ามีระดับการศึกษาเหมือนกัน ได้แก่ ค่ากว่า ๒.4 มีร้อยละ 15.6 กับร้อยละ 3.1 และ ๒.4 มีร้อยละ 80.3 กับร้อยละ 46.1 แสดงว่าในระดับการศึกษาที่สูงตั้งแต่ ๒.7 หรือ ม.3 เติบโตขึ้นไป มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ส่วนในระดับการศึกษาที่ต่ำคือ ๒.4 และต่ำกว่า ๒.4 มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกัน

4.6 ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรกับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามระดับการศึกษาของมารดา ในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาที่มีระดับการศึกษาเหมือนกัน ได้แก่ ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เติบโต หรือเทียบเท่า มีร้อยละ 0.02 กับร้อยละ 2.1 ม.ศ.3 หรือ ม.6 เติบโต มีร้อยละ 0.1 กับร้อยละ 8.2 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีร้อยละ 0.03 กับร้อยละ 1.7 ๒.7 หรือ ม.3 เติบโต มีร้อยละ 0.3 กับ 9.9 ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 0.1 กับร้อยละ 0.5 ๒.4 มีร้อยละ 69.2 กับร้อยละ 69.9 ส่วนในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาที่มีการศึกษาระดับเหมือนกัน ได้แก่ ค่ากว่า ๒.4 มีร้อยละ 30.2 กับร้อยละ 7.7 แสดงว่า จำนวนประชากรและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาของมารดาแล้วใกล้เคียงกัน ยกเว้นในกรณีที่นักศึกษาที่มีมารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ๒.4 ได้โอกาสศึกษาน้อยกว่าจำนวนประชากร

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษากับการร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตามสถานภาพหรือตัวแปร

1. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามเพศ เพศชาย จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษามีร้อยละ 54.4 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีร้อยละ 56.9 เพศหญิง จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษา มีร้อยละ 45.6 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามี ร้อยละ 43.1 แสดงว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาใกล้เคียงกัน

2. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามประเภทของหลักสูตร นักเรียนและนักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตร ม.ศ.5 ต้องการศึกษามาก

ร้อยละ 64.7 แต่ได้โอกาสศึกษาน้อยกว่า คือร้อยละ 33.4 นักเรียนและนักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตร ป.ถศ. ต้องการศึกษาร้อยละ 13.5 แต่ได้โอกาสศึกษามากกว่า คือร้อยละ 20.5 และนักเรียนและนักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตร ป.วช. ต้องการศึกษาร้อยละ 21.8 แต่ได้โอกาสศึกษามากกว่า คือร้อยละ 45.7 แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีความแตกต่างกันในทุกประเภทของหลักสูตร

3. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา ปรากฏว่า ประเภทของอาชีพของบิดาที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามลำดับคือ เกษตรกร กสิกร ประมง นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีอาชีพนี้ ร้อยละ 48.8 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีอาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 39.9 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีอาชีพนี้ ร้อยละ 3.2 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ที่มีบิดามีอาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 2.5 ผู้ไม่ประกอบอาชีพ นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีอาชีพนี้ ร้อยละ 0.8 ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีอาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 3.1 รับราชการ นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีอาชีพนี้ ร้อยละ 29.0 ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีอาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 35.1 พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีอาชีพนี้ ร้อยละ 2.1 ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีอาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 2.5 เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีอาชีพนี้ ร้อยละ 16.6 ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีอาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 16.9 แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกันในทุกประเภทของอาชีพของบิดา

4. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา ปรากฏว่า ประเภทของอาชีพของมารดาที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ตามลำดับคือ เกษตรกร กสิกร ประมง นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดามีอาชีพนี้ ร้อยละ 47.6 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาส

ศึกษาที่มีมารคามืออาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 34.1 เจ้าของหรือผู้ประกอบการบางส่วน ตัว นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารคามืออาชีพ ร้อยละ 18.0 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารคามืออาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 15.2 รับราชการ นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารคามืออาชีพ ร้อยละ 7.1 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารคามืออาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 6.0 พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารคามืออาชีพ ร้อยละ 1.3 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารคามืออาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 0.5 ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน นักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารคามืออาชีพ ร้อยละ 25.1 ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารคามืออาชีพเดียวกัน มีร้อยละ 43.4 ส่วนอาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน นักเรียนที่ต้องการศึกษาและนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ที่มีมารคามืออาชีพนี้มีจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 0.9 แสดงว่า นักเรียนที่ต้องการศึกษาและนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนใกล้เคียงกันในทุกอาชีพของมารดา ยกเว้น อาชีพทำงานบ้าน และเกษตรกร กลักร ประมง มีจำนวนแตกต่างกันมาก

5. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามรายได้ของบิดา ปรากฏว่า ระดับรายได้ของบิดาที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษาดับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ในกลุ่มระดับรายได้ที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีรายได้ในระดับต่าง ๆ มีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีรายได้ในระดับเดียวกัน ได้แก่ ไม่มีรายได้ มีร้อยละ 15.8 กับร้อยละ 0.5, ต่ำกว่า 500 มีร้อยละ 20.3 กับร้อยละ 17.8, 500 - 1,000 บาท มีร้อยละ 20.6 กับร้อยละ 20.2, 3,001 - 5,000 บาท มีร้อยละ 7.0 กับร้อยละ 6.0, 5,001 - 7,000 บาท มีร้อยละ 1.7 กับร้อยละ 1.5 ส่วนในกลุ่มระดับรายได้ที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีรายได้ในระดับต่าง ๆ มีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีรายได้ในระดับเดียวกัน ได้แก่ รายได้ 1,001 - 2,000 บาท มีร้อยละ 18.2 กับร้อยละ 22.6, 2,001 - 3,000 บาท มีร้อยละ 15.6 กับ ร้อยละ 20.9 และรายได้มากกว่า 7,000 บาท มีร้อยละ 0.8 กับร้อยละ 1.4 แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก โดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ที่ทุกระดับรายได้ของบิดา

6. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตาม รายได้ของมารดา ปรากฏว่า ระดับรายได้ของมารดาที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ในกลุ่มระดับรายได้ที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดามีรายได้ในระดับต่าง ๆ มีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดามีรายได้ในระดับเดียวกัน ได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 500 บาท มีร้อยละ 26.4 กับร้อยละ 24.0, ไม่มีรายได้ มีร้อยละ 35.3 กับ ร้อยละ 34.2, 5,001 – 7,000 บาท มีร้อยละ 0.9 กับ ร้อยละ 0.9, รายได้มากกว่า 7,000 บาท มีร้อยละ 0.6 กับร้อยละ 0.5 ส่วนในกลุ่มระดับรายได้ที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดามีรายได้ในระดับต่าง ๆ มีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดามีรายได้ในระดับเดียวกัน ได้แก่ รายได้ 500 – 1,000 บาท มีร้อยละ 18.8 กับร้อยละ 20.5, 1,001 – 2,000 บาท มีร้อยละ 10.7 กับร้อยละ 11.8 3,001 – 5,000 บาท มีร้อยละ 1.1 กับร้อยละ 1.7 และ 2,001 – 3,000 บาท มีร้อยละ 6.3 กับร้อยละ 6.7 ตามลำดับ แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก โดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ที่ทุกระดับรายได้ของมารดา

7. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตาม ระดับการศึกษาของบิดา ปรากฏว่าระดับการศึกษาของบิดาที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีการศึกษาในระดับต่าง ๆ มีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีการศึกษาในระดับเดียวกัน ได้แก่ ป.4 มีร้อยละ 50.7 กับร้อยละ 46.1 ต่ำกว่า ป.4 มีร้อยละ 4.6 กับร้อยละ 3.1, ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม มีร้อยละ 21.4 กับร้อยละ 20.2 ปริญญาตรี มีร้อยละ 3.6 กับร้อยละ 3.0 ส่วนในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีบิดามีการศึกษาในระดับต่าง ๆ มีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีบิดามีการศึกษาในระดับเดียวกัน ได้แก่ ป.7 หรือ ม.3 เดิม มีร้อยละ 10.0 กับร้อยละ 14.6, ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เดิมหรือเทียบเท่า มีร้อยละ 4.9 กับร้อยละ 6.9 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีร้อยละ 3.4 กับร้อยละ 4.7 ในระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี นักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษา

ที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาที่มีการศึกษาระดับนี้จำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 1.3 แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันมากกันในทุกระดับการศึกษาของบิดา และมีแนวโน้มว่านักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาในระดับต่ำและปานกลางมีความต้องการศึกษาสูงและได้โอกาสศึกษาสูงด้วย

8. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา ปรากฏว่า ระดับการศึกษาของมารดาที่มีจำนวนแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่ต้องการศึกษากับนักศึกษที่ได้โอกาสศึกษา ในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มีมารดาที่มีการศึกษาในระดับต่าง ๆ มีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาที่มีการศึกษาในระดับเดียวกัน ได้แก่ ท่ำกว่า ป.4 มีร้อยละ 10.9 กับร้อยละ 7.7 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีร้อยละ 2.7 กับร้อยละ 1.7 สูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 0.4 กับร้อยละ 0.2 ปริญญาตรี มีร้อยละ 0.4 กับ 0.3 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มระดับการศึกษาที่มีนักเรียนที่ต้องการศึกษาที่มารดาที่มีการศึกษาในระดับต่าง ๆ มีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่มีมารดาที่มีการศึกษาในระดับเดียวกัน ได้แก่ ป.7 หรือ ม.3 เดิม มีร้อยละ 0.1 กับร้อยละ 9.9 ป.4 มีร้อยละ 68.2 กับร้อยละ 69.9, ม.๓.3 หรือ ม.6 เดิม มีร้อยละ 7.2 กับร้อยละ 3.2 และ ม.๓.5, ม.๓.6 หรือ ม.๖ เดิม หรือเทียบเท่า มีร้อยละ 1.9 กับร้อยละ 2.1 ตามลำดับ แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนใกล้เคียงกันในทุกระดับการศึกษาของมารดา และบ่งชี้ว่านักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาในระดับต่ำและปานกลาง มีความต้องการศึกษาสูงและได้โอกาสศึกษาสูงด้วย เช่นเดียวกับระดับการศึกษาของบิดา

9. จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา จำแนกตามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการและการได้โอกาสศึกษา ปรากฏว่า ในกลุ่มของประเภทปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษามากกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ได้แก่ บิดามารดา มีร้อยละ 16.5 กับร้อยละ 12.6 ครูอาจารย์ มีร้อยละ 3.4 กับร้อยละ 2.6 ความมีหนี้มีตาทางอาชีพ มีร้อยละ 4.6 กับร้อยละ 3.4 ความยากง่ายในการเรียน มีร้อยละ 15.8

กับร้อยละ 9.6 และจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น มีร้อยละ 0.3 กับร้อยละ 3.1 ส่วนในกลุ่มของประเภทของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อว่านักเรียนที่ต้องการศึกษาน้อยกว่านักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ได้แก่ เพื่อนฝูง มีร้อยละ 0.9 กับร้อยละ 2.5 โอกาสในการหางานมีร้อยละ 36.2 กับร้อยละ 47.7 และอื่น ๆ มีร้อยละ 14.3 กับร้อยละ 18.5 แสดงว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาและการได้โอกาสศึกษาในแต่ละประเภทของปัจจัยมีจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาและการได้โอกาสศึกษามากที่สุด คือโอกาสในการหางาน ส่วนที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือ เพื่อนฝูง

10. จำนวนนักศึกษาที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีความแตกต่างกัน ในสาขาวิชาที่นักเรียนต้องการศึกษามาก แต่ได้โอกาสศึกษาน้อย ได้แก่ แพทย์ศาสตร์และพยาบาล ต้องการศึกษาร้อยละ 22.5 ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 4.0 วิทยาศาสตร์ ต้องการศึกษาร้อยละ 10.2 ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 6.7 สังคมศาสตร์ ต้องการศึกษาร้อยละ 18.3 ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 6.5 ส่วนสาขาวิชาที่นักเรียนต้องการศึกษาน้อยแต่นักศึกษาได้โอกาสศึกษามากกว่า ได้แก่ เกษตรศาสตร์ ต้องการศึกษาร้อยละ 0.9 ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 10.3 วิศวกรรมศาสตร์ ต้องการศึกษาร้อยละ 9.6 ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 21.4 การศึกษา ต้องการศึกษาร้อยละ 13.1 ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 51.1 ส่วนในสาขาวิชาที่มีความต้องการศึกษาแต่ไม่ได้โอกาสศึกษา คือ ศิลปศาสตร์ ต้องการศึกษาร้อยละ 4.7 กฎหมาย ต้องการศึกษาร้อยละ 7.8 และมนุษยศาสตร์ ต้องการศึกษาร้อยละ 3.7 แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษากับจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีจำนวนที่แตกต่างกันมากในสาขาวิชา แพทย์ศาสตร์และพยาบาล สังคมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การศึกษา ส่วนสาขาวิชาที่มีความต้องการศึกษากับได้โอกาสศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกันคือ เกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตร์

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา นักเรียนที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามเพศแล้ว มีจำนวนใกล้เคียงกันและจากการเปรียบเทียบความ

แตกต่าง เพศชายกับเพศหญิงมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยนี้ ชัดแจ้งกับการวิจัยของ แชนเนย์ (Channay. 1969 : 2959) ที่พบว่าความต้องการ ศึกษาของนักเรียนหญิงต่างจากนักเรียนชาย เพราะแนวทางไปสู่ความเป็นใหญ่ต่างกันและ จุดเด่นในความสำเร็จต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันสภาพของสังคมไทย เปลี่ยนแปลงไปมาก เพศหญิงและเพศชายมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันตามกฎหมาย เพศหญิงต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านและติดต่อกับคนในวงสังคมทั่ว ๆ ไป จึงเห็นสาเหตุหนึ่ง ที่เพศหญิงต้องการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ค่านิยมแบบเก่าที่ให้เพศหญิงต้องอยู่กับบ้านนั้นได้ เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน จากสาเหตุนี้จึงทำให้เพศหญิงและเพศชายมีความต้องการศึกษาไม่ แตกต่างกัน

นักเรียนที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามหลักสูตร ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนตาม หลักสูตร ม.ศ.5 มีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ป.วช. และ ป.กศ. (ร้อยละ 76.6, 56.7 และ 40.9 ตามลำดับ) และจากการเปรียบเทียบ ความแตกต่าง ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ม.ศ.5 มีความต้องการศึกษาแตกต่าง กับนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ป.วช. และ ป.กศ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นเพราะ ลักษณะเฉพาะของหลักสูตรที่แตกต่างกัน คือ หลักสูตรสายสามัญ นักเรียนจะเรียนทางด้าน สายวิชาสามัญเป็นหลัก เมื่อสำเร็จแล้วไม่สามารถประกอบอาชีพได้ จึงจำเป็นต้องศึกษาใน ชั้นสูงขึ้นไป ความต้องการศึกษาของนักเรียนจึงมีมาก ส่วนหลักสูตรวิชาชีพ นักเรียนนอกจาก จะเรียนวิชาสามัญแล้ว ยังเรียนวิชาชีพอีกด้วย ซึ่งเมื่อเรียนสำเร็จแล้วสามารถประกอบอาชีพ ได้ และยังมีโอกาสที่จะศึกษาต่อในชั้นสูงขึ้นไปอีก จึงทำให้ความต้องการศึกษาของนักเรียน แตกต่างกัน

นักเรียนที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามอาชีพของบิดาและมารดา ปรากฏว่า นักเรียน ที่มีบิดาและมารดามีอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าของหรือผู้ประกอบการมีส่วนทั่ว มีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีบิดาและมารดามีอาชีพเกษตรกร กสิกร ประมง และ ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน (รับราชการ มีร้อยละ 72.4 และ 77.4, พนักงาน รัฐวิสาหกิจ มีร้อยละ 82.3 และ 60.0 เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว มีร้อยละ 73.3

และ 74.6 เกษตรกร กลีกร ประมง มีร้อยละ 62.0 และ 62.6 ผู้ไม่ประกอบอาชีพ หรือทำงานบ้าน มีร้อยละ 50.0 และ 65.7) จากการเปรียบเทียบความแตกต่าง ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนที่มีบิดาและมารดามีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง เช่น รัฐบาลการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว ย่อมอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีที่มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความต้องการทางด้านการศึกษา เช่น ในตัวเมืองที่มีแหล่งวิชาการต่าง ๆ อยู่มาก ย่อมทำให้มีประสบการณ์มากกว่าในชนบท และสภาพทางเศรษฐกิจที่ดีมีส่วนสนับสนุนทางการศึกษาอีกด้วย จึงทำให้นักเรียนที่มีบิดาและมารดามีอาชีพดังกล่าวแล้วมีความต้องการการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีบิดาและมารดามีอาชีพ เกษตรกร กลีกร ประมง และผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน ซึ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ค่อนข้าง ส่วนใหญ่อยู่ในชนบทที่ห่างไกลความเจริญ มีสภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่ดีนัก ต้องช่วยเหลือผู้ปกครองประกอบอาชีพ จากสภาพเช่นนี้จึงไปช่วยส่งเสริมให้นักเรียนที่มีบิดาและมารดามีอาชีพดังกล่าวมีความต้องการศึกษาสูงขึ้น

นักเรียนที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามรายได้ของบิดาและมารดา ปรากฏว่านักเรียนที่มีบิดาและมารดามีรายได้สูง มีความต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีบิดาและมารดามีรายได้ต่ำ ยกเว้นในบางระดับรายได้ (รายได้ของบิดาตั้งแต่ 3,001 - 5,000 บาท มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ 5,001 - 7,000 บาท ร้อยละ 84.6, 2,001 - 3,000 บาท ร้อยละ 73.0, 1,001 - 2,000 บาท ร้อยละ 71.0, 500 - 1,000 บาท ร้อยละ 66.3 ไม่มีรายได้ ร้อยละ 65.0 ต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 56.3 และมากกว่า 7,000 บาท ร้อยละ 45.4 ตามลำดับ รายได้ของมารดา ตั้งแต่ 1,001 - 2,000 บาท มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 81.6 รองลงมาคือ 3,001 - 5,000 บาท ร้อยละ 77.7, 5001 - 7,000 บาท ร้อยละ 75.0, 2,001 - 3,000 บาท ร้อยละ 70.0 500 - 1,000 บาท ร้อยละ 66.1 ไม่มีรายได้และต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 63.5 และมากกว่า 7,000 บาท ร้อยละ 50.0 ตามลำดับ) จากการเปรียบเทียบความแตกต่าง ปรากฏว่า นักเรียนที่มีบิดามีรายได้ตั้งแต่ 3,001 - 5,000 บาท มีความต้องการศึกษาแตกต่าง

กับนักเรียนที่มีบิดามีรายได้ 2,001 - 3,000 บาท, 1,001 - 2,000 บาท
 500 - 1,000 บาท มีความต้องการศึกษาแตกต่างกับนักเรียนที่มีมารดามีรายได้
 500 - 1,000 บาท ต่ำกว่า 500 บาท และไม่มีรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 แสดงว่านักเรียนที่มีบิดาและมารดามีรายได้สูงมีแนวโน้มที่ต้องการศึกษาต่อบาก ส่วนนักเรียน
 ที่มีบิดาและมารดามีรายได้ต่ำมีแนวโน้มที่ต้องการศึกษาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา
 ของ ครอส (Krause, 1964 : 868) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มคนที่มีฐานะ
 ทางเศรษฐกิจต่ำกับกลุ่มคนที่มีฐานะปานกลาง พบว่า นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มคนที่มีฐานะปานกลาง
 มีแนวโน้มจะศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งมีจำนวนผู้ที่ไม่ต้องการศึกษาต่อสูง
 ถ้าครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจย่อมสนับสนุนให้บุตรได้รับการศึกษาเล่าเรียนในชั้นสูงได้
 เต็มที่ เพราะบิดาและมารดาเป็นส่วนโน้มน้าวให้บุตรมีความต้องการศึกษาอย่างยิ่ง ดังเช่น
 ผลการศึกษาของ เฟิงโจ เฟิงพระเกียรติ (เฟิงโจ เฟิงพระเกียรติ 2500 : 57 - 58)
 ที่พบว่าอิทธิพลที่โน้มน้าวความสนใจที่จะศึกษาเล่าเรียนแล้วออกไปประกอบอาชีพนั้น ๆ คือ
 ความคิดเห็นและความสนใจทางด้านอาชีพของบิดามารดา ส่วนที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีบิดา
 และมารดามีรายได้มากกว่า 7,000 บาท มีความต้องการศึกษาน้อยกว่านักเรียนที่มีบิดาและ
 มารดามีรายได้ในระดับอื่น อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีบิดาและมารดามีรายได้ระดับนี้มีเพียง
 ส่วนน้อยเท่านั้น คือ ร้อยละ 0.8 และ 0.6 ของรายได้ระดับอื่น ๆ เป็นพวกที่มีฐานะทาง
 เศรษฐกิจดีกว่ากลุ่มอื่น สามารถอยู่ในวงสังคมได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ดี
 มากไปจนเป็นต้องศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปอีก

นักเรียนที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ปรากฏ
 ว่า นักเรียนที่มีบิดาและมารดามีการศึกษา ระดับสูงมีแนวโน้มที่ต้องการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่
 มีบิดาและมารดามีการศึกษา ระดับต่ำ (นักเรียนที่มีบิดาและมารดามีการศึกษา ต่ำกว่า ป.4
 มีร้อยละ 54.3 และ 53.7, ป.4 มีร้อยละ 64.6 และ 66.4, ป.7 หรือ ม.3 เดิม
 ร้อยละ 63.3 และ 69.6, ม.3 หรือ ม.6 เดิม ร้อยละ 76.4 และ 71.0, ม.6.5
 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 56.3 และ 72.0 จบปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 69.6 และ 72.0
 ปริญญาตรี ร้อยละ 72.7 และ 50.0 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 56.3 และ 75.0

ตามลำดับ) จากการเปรียบเทียบความแตกต่างปรากฏว่า นักเรียนที่มีคามีรระดับการศึกษา ม.ศ.5 หรือเทียบเท่ามีความต้องการศึกษาแตกต่างกับนักเรียนที่มีคามีรระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม และนักเรียนที่มีคามีรระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม แตกต่างกับ นักเรียนที่มีคามีรระดับการศึกษา ป.4 และต่ำกว่า ป.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน นักเรียนที่มีคามีรระดับการศึกษา ม.ศ.5 หรือเทียบเท่ามีความต้องการศึกษาแตกต่างกับ นักเรียนที่มีคามีรระดับการศึกษา ม.ศ.3 หรือ ม.6 เดิม, ม.3 หรือ ม.6 เดิม ป.4 และต่ำกว่า ป.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน แสดงว่าระดับการศึกษาของบิดา และมารดาเป็นผลต่อความต้องการศึกษาของนักเรียน เป็นเพราะบิดาและมารดาเป็นผู้ที่ ใกล้ชิดกับบุตร การที่บิดาและมารดา มีระดับการศึกษาสูงหรือมีฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม สูง ย่อมเป็นผู้ที่ชี้แนะส่งเสริมและสนับสนุนให้บุตรได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นไปอีกด้วย ผลการวิจัย นี้ขัดแย้งกับการศึกษาของ สมุทร นุชนารถ (สมุทร นุชนารถ 2514 : 103 – 114) ที่พบว่า ความนิยมทางการศึกษาของนักเรียนที่มีคามีรระดับการศึกษาแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน สภาพสิ่งแวดล้อมและเวลาที่แตกต่างกันทำให้ผลการศึกษาค้างนี้แตกต่างกัน ส่วนที่พบว่า นักเรียนที่มีคามีรระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการศึกษาน้อย ร้อยละ 56.2 และนักเรียนที่มีคามีรระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความต้องการศึกษาน้อย ร้อยละ 50.0 อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีบิดาและมารดาที่มีการศึกษาในระดับดังกล่าวเป็นน้อย เพียงร้อยละ 1.3 และร้อยละ 0.3 เท่านั้น อาจทำให้ผลการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนี้แตกต่างกับกลุ่มระดับ การศึกษาอื่น ๆ

— ปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีมากที่สุด คือ โอกาสในการหางาน รองลงมาคือ บิดามารดา ความยากง่ายในการเรียน อื่น ๆ ที่ระบุในแบบสอบถาม จำนวนผู้ตอบคัดเลือกว่าเข้าสาขานี้ ความมีทุนทรัพย์ทางอาชีพ ครู อาจารย์ และเพื่อนฝูง ตามลำดับ จากผลการศึกษานี้แสดงว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือก สาขาวิชาที่ต้องการศึกษาของนักเรียนที่มีมากที่สุดคือ โอกาสในการหางาน ซึ่งเป็นเพราะว่า ในการเลือกเข้าศึกษานั้น นักเรียนจะต้องคิดถึงอนาคตด้วยว่าเมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะมีงานทำ

หรือไม่ เพราะในสภาพปัจจุบัน นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ และวิชาต่าง ๆ มีเป็นจำนวนมาก ในขณะที่หน่วยราชการและหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ รับเข้าทำงานในจำนวนจำกัด ทำให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วต้องว่างงานเป็นจำนวนมาก และจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของนักเรียนในการเรียนก็คือเพื่อประกอบอาชีพ ดังนั้นการเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาก็เท่ากับการเลือกอาชีพด้วย จึงทำให้โอกาสในการหางานทำมีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาของนักเรียนมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ

สาขาวิชาที่ต้องการศึกษา ที่ตัดสินใจเลือกมากที่สุดคือ แพทย์ศาสตร์ รองลงมาคือ สังคมศาสตร์ การศึกษา วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ กฎหมาย ศิลปศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญใจ พึ่งพระเกียรติ (เพ็ญใจ พึ่งพระเกียรติ 2500 : 57 - 58) ที่สำรวจพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการมีอาชีพแพทย์มากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของ วารุณี อัสธีรวัฒน์ (วารุณี อัสธีรวัฒน์ 2512 : 120) ที่ศึกษาพบว่า ความสามารถทางการเรียนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ นักเรียนที่สอบได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป จะเลือกอาชีพแพทย์ วิศวกร และเภสัชกร นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 70 จะเลือกอาชีพเหล่านั้นเล็กน้อย นอกจากนั้นจะเลือกอาชีพครู นักบัญชี นักสังคมสงเคราะห์ และนักธุรกิจ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. ลักษณะสถานภาพของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา การได้โอกาสศึกษาเมื่อพิจารณาตามเพศแล้ว ปรากฏว่า เพศชายได้โอกาสศึกษามากกว่าเพศหญิง คือเพศชายมีร้อยละ 56.9 เพศหญิงมีร้อยละ 43.1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในต่างประเทศของ โวลเฟิล (Wolfe, 1969 : 234) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างเพศว่าสัดส่วนที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยปรากฏว่านักเรียนชายสูงกว่านักเรียนหญิง

การได้โอกาสศึกษาเมื่อพิจารณาตามประเภทของหลักสูตรที่จบการศึกษา ปรากฏว่า นักศึกษาที่จบจากหลักสูตร ป.วช. มีร้อยละ 45.7, ม.ศ.5 มีร้อยละ 33.4 ป.กศ. มีร้อยละ 20.5 และหลักสูตรอื่น ๆ ร้อยละ 0.4 ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะสภาพทางการศึกษาของเขตนี้อาจมีลักษณะที่ทำให้ให้นักเรียนที่จบจากหลักสูตรต่างกันมีโอกาสศึกษาต่างกัน เช่น เหตุที่

นักศึกษาที่จบจากหลักสูตร ป.วช. มีโอกาสศึกษาถึงร้อยละ 45.7 ก็เพราะว่าในเขต การศึกษานี้ สถาบันอุดมศึกษาจะมีเฉพาะวิทยาลัยต่าง ๆ ที่รับนักเรียนที่จบจากหลักสูตร ป.วช. โดยตรงเข้าศึกษามากกว่าหลักสูตรอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีและ อาชีวศึกษา 2 แห่ง วิทยาลัยอาชีวศึกษา 6 แห่ง วิทยาลัยเกษตรกรรม 4 แห่ง รวม 12 แห่ง จากสถาบันอุดมศึกษาที่มีในเขตนี้ทั้งสิ้น 17 แห่ง นอกจากนี้ นักศึกษาที่จบจาก หลักสูตร ป.วช. ยังมีโอกาสศึกษาในวิทยาลัยครู วิทยาลัยพลศึกษาอีกด้วย ส่วนนักศึกษาที่ จบจากหลักสูตร ม.ศ.5 นั้น มีโอกาสเข้าศึกษาต่อลงมาในวิทยาลัยที่ไม่จำกัดหลักสูตร ได้แก่ วิทยาลัยครู 3 แห่ง วิทยาลัยพลศึกษา 1 แห่ง วิทยาลัยพยาบาล 1 แห่ง และในวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในบางสาขาวิชา ส่วนนักศึกษาที่จบหลักสูตร ป.กศ. นั้นจะมี โอกาสศึกษาในวิทยาลัยครู วิทยาลัยพลศึกษาเท่านั้น

การได้โอกาสศึกษาเมื่อพิจารณาตามอาชีพของบิดาและมารดา ปรากฏว่า นักศึกษา ที่มีบิดามีอาชีพ เกษตรกร กสิกร ประมง มีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 39.9 รองลงมาคือ รับราชการ ร้อยละ 35.5 เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว ร้อยละ 16.9 ทำงานบ้าน ร้อยละ 3.1 พนักงานรัฐวิสาหกิจ 2.5 และพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่มีมารดามีอาชีพทำงานบ้านมีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 43.4 รองลงมา คือ เกษตรกร กสิกร ประมง ร้อยละ 34.1 เจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจส่วนตัว ร้อยละ 15.2 รับราชการ ร้อยละ 6.0 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน ร้อยละ 0.9 และ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ ผลการศึกษานี้ จึงน่าจะขัดแย้งกับผลการวิจัย ของ อุดม เกิดพิบูลย์ (อุดม เกิดพิบูลย์ 2516 : 77 - 78) ที่พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มา จากครอบครัวนายจ้างและเจ้าของกิจการ รองลงมาคือ ครอบครัวข้าราชการ และที่มี จำนวนน้อยที่สุดมาจากครอบครัว กสิกร และลูกจ้าง และจากการวิจัยเรื่องระบบอุดมศึกษา แห่งประเทศไทยโดยคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ บ.ป.ป : 14) ที่พบว่า ผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีกิจการส่วนตัวสอบเข้าได้มากที่สุด ที่เป็นเช่นนั้น เป็นเพราะเป็นการศึกษาเฉพาะในเขตการศึกษา 11 เท่านั้น ลักษณะกลุ่มประชากรแตกต่างกัน ทั้งสองกรณีดังกล่าวศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นนิสิตมหาวิทยาลัย ส่วนการศึกษาค้างนี้

เนื่องจากเขตการศึกษานี้มีเฉพาะวิทยาลัยจึงศึกษาเฉพาะนักศึกษาในวิทยาลัยในเขตพื้นที่นั้น จึงทำให้สภาพของประชากรทั้งสองพวกนี้แตกต่างกัน เนื่องจากในเขตการศึกษานี้ มีเฉพาะวิทยาลัยต่าง ๆ เท่านั้น และส่วนมากเป็นสถาบันที่มีหลักสูตรวิชาชีพโดยเฉพาะ เช่น ป.กต.สูง ป.วส. เป็นต้น ซึ่งใช้ระยะเวลาศึกษาเพียง 2 ปีการศึกษาเท่านั้น ซึ่งน้อยกว่ามหาวิทยาลัยซึ่งมีหลักสูตรการศึกษานานอย่างน้อย 4 ปีการศึกษา และเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในท้องถิ่น ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่ำกว่าและระยะเวลาที่ศึกษาน้นกว่า จึงทำให้นักศึกษาที่มาจากครอบครัว เกษตรกร กสิกร ประมง ซึ่งส่วนมากมีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไม่มั่นคงได้มีโอกาสเข้าศึกษามากกว่าอาชีพอื่น ๆ และประชากรส่วนมากในเขตการศึกษานี้ประกอบอาชีพเกษตรกร กสิกร จึงทำให้นักศึกษาที่มีบิดาและมารดามีอาชีพนี้ มีโอกาสเข้าศึกษามากกว่าอาชีพอื่น ๆ ส่วนอาชีพอื่น ๆ ที่มีสภาพทางเศรษฐกิจดี เช่น รับราชการ หรืออยู่ประกอบกิจส่วนตัว มักจะส่งบุตรเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยที่อยู่ในส่วนกลางมากกว่าที่จะให้ศึกษาในวิทยาลัยต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่ ส่วนในกรณีที่มีบิดาที่มีมารดามีอาชีพทำงานบ้านได้โอกาสศึกษาสูงก็เพราะว่า เป็นลักษณะเฉพาะของเขตการศึกษานี้ ถึงแม้มารดานี้อาชีพทำงานบ้าน แต่ก็ช่วยเหลือครอบครัวซึ่งมีอาชีพ เกษตรกร กสิกร เป็นหลัก จึงทำให้นักศึกษาที่มีมารดามีอาชีพทำงานบ้านได้โอกาสศึกษามากกว่าอาชีพอื่น ๆ ด้วย เช่นเดียวกับอาชีพเกษตรกร กสิกร และประมง

การได้โอกาสศึกษา เมื่อพิจารณาตามรายได้ของบิดาและมารดา ปรากฏว่า นักศึกษาที่มีบิดาและมารดามีรายได้ต่ำมีแนวโน้มที่ได้โอกาสศึกษามากกว่านักศึกษาที่มีบิดาและมารดามีรายได้สูง (ไม่มีรายได้ ร้อยละ 9.5 และ 34.2, ต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 17.3 และ 24.0, 500 - 1,000 บาท ร้อยละ 20.2 และ 20.5, 1,000 - 2,000 บาท ร้อยละ 22.6 และ 11.3, 2,001 - 3,000 บาท ร้อยละ 20.9 และ 6.7, 3,001 - 5,000 บาท ร้อยละ 6.0 และ 1.7, 5,001 - 7,000 บาท ร้อยละ 1.5 และ 0.6 และมากกว่า 7,000 บาท ร้อยละ 1.4 และ 0.5) ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ ฮาร์บิสัน และ ไมเออร์ (Harbison and Myer, 1964 : 11) ที่พบว่านักเรียนที่มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี จากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะมีโอกาสศึกษาต่อโดยไม่หยุดชะงัก

นักเรียนที่มาจากการอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำส่วนใหญ่ไปไม่ได้ศึกษาต่อ เพราะต้องออกจากโรงเรียนมาทำงานเพื่อหารายได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าสภาพทางการศึกษาในเขตนี้ไม่มีมหาวิทยาลัย มีเฉพาะวิทยาลัยต่าง ๆ คือ วิทยาลัยครู และวิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นต้น ซึ่งส่วนมากจัดสอนหลักสูตรวิชาชีพที่ใช้เวลาเรียนน้อย เช่น ป.กบ.สูง, ป.วส. ใช้เวลาเรียน 2 ปีการศึกษา สำเร็จแล้วประกาศอาชีพได้ เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่ามหาวิทยาลัย ซึ่งมีหลักสูตรที่ใช้เวลาเรียนอย่างน้อย 4 ปีการศึกษา และเป็นสถาบันการศึกษาที่อยู่ในท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนที่อยู่ในเขตนี้ ซึ่งส่วนมากเป็นเกษตรกร มีรายได้ต่ำ โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 3,141 บาทต่อปี หรือประมาณ 231 บาทต่อเดือน ได้ส่งบุตรหลานเข้าศึกษามากจากสาเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาส่วนมากมีบิดาและมารดามีรายได้ต่ำและปานกลาง ส่วนบิดามารดาที่มีรายได้สูงจะนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยและในส่วนกลาง

การได้โอกาสศึกษาเมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ปรากฏว่า นักศึกษาที่มีบิดาและมารดามีระดับการศึกษาต่ำ มีแนวโน้มว่าได้โอกาสศึกษามากกว่านักเรียนที่มีบิดาและมารดามีระดับการศึกษาที่สูง ยกเว้นในกรณีที่มีบิดาและมารดามีการศึกษาต่ำกว่า ป.4 ได้โอกาสศึกษาน้อย (ป.4 มีร้อยละ 46.1 และ 69.9, ป.7 หรือ ม.3 เกือบมีร้อยละ 14.6 และ 9.9, ม.ศ.3 หรือ ม.6 เกือบมีร้อยละ 20.2 และ 3.2, ม.ก.5 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 69. และ 2.1, อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีร้อยละ 4.7 และ 1.7 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีร้อยละ 3.0 และ 0.3 สูงกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 1.3 และ 0.2 ต่ำกว่า ป.4 มีร้อยละ 3.1 และ 7.7) ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของเอลเดอร์ (Elder. 1965 : 35) ที่พบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการได้โอกาสศึกษาของบุตร กล่าวคือ บิดามารดาที่ได้รับการศึกษาสูง บุตรก็มักจะได้รับการศึกษาในระดับสูงและผลการศึกษาของ อะดัมส์ (Adams. 1967 : 364 - 367) ที่พบว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาสูง บุตรก็จะได้รับการศึกษาในระดับสูงด้วย ส่วนบิดามารดาที่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำจะมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรในเขตการศึกษานี้ต่ำกว่าในส่วนกลาง ทำให้

บิดามารดาส่วนมากไม่มีโอกาสที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสวนกลาง ซึ่งมีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่มีคุณภาพดีกว่าจำนวนมาก จากสภาพแวดล้อมที่ด้อยกว่าเช่นนี้จึงทำให้เด็กที่ศึกษาที่เป็นลูกเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ป.4 มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ซึ่งเป็นประชากรส่วนมากมีโอกาสดำเนินการศึกษาในวิทยาลัยที่อยู่ในเขตการศึกษา ซึ่งมักใช้รายถูก ระยะเวลาที่ศึกษาสั้นกว่าและสามารถประกอบอาชีพได้ ส่วนบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูง ฐานะทางเศรษฐกิจดี ส่วนมากนิยมส่งบุตรหลานไปศึกษาในสวนกลาง ซึ่งมีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่สนองความต้องการมากกว่าในเขตการศึกษา และนักศึกษาส่วนมากจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจากสถานศึกษาในเขตนี้ ซึ่งมีคุณภาพด้อยกว่าในสวนกลาง ดังเช่นจากการศึกษาของ วรวิทย์ วทินสรากร (วรวิทย์ วทินสรากร 2514 : 252) ที่พบว่า โรงเรียนในสวนกลางส่วนมากมีคุณภาพดีกว่าในสวนภูมิภาค โรงเรียนในเมืองมีคุณภาพดีกว่าโรงเรียนในชนบท ดังนั้นผู้ที่เรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตนี้จึงมีโอกาสดำเนินการศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตนี้เป็นส่วนมาก มีเพียงส่วนน้อยที่มีโอกาสศึกษาในสวนกลาง ซึ่งมีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เจนส์ (Jenks. 1971 : 71) ที่พบว่า ผู้ที่ได้ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมดี จะมีโอกาสศึกษาต่อในวิทยาลัยมากกว่าผู้ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมด้อยกว่าในชนบทและผู้ที่ได้โอกาสศึกษาในวิทยาลัยที่ดีก็มีโอกาสเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปอีกมากกว่าผู้ที่ได้เข้าศึกษาในวิทยาลัยที่มีคุณภาพด้อยกว่า

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาที่มีมากที่สุด คือ โอกาสในการหางาน ซึ่งมีร้อยละ 47.7 ส่วนปัจจัยอื่น ๆ มีเพียงส่วนน้อย ได้แก่ บิดามารดา ความยากง่ายในการเรียน ความมีทุนมีค่าทางอาชีพ จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น ครูอาจารย์และเพื่อนฝูง ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษาของบิดามารดาของนักศึกษาที่อยู่ในเขตการศึกษาไม่ค้ำนัก นักศึกษาจึงต้องศึกษาเพื่อไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและช่วยเหลือครอบครัว การเลือกศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ จึงคำนึงถึงโอกาสในการหางาน มากกว่าปัจจัยอื่น ๆ สถาบันอุดมศึกษาในเขตการศึกษาส่วนมากจะเปิดหลักสูตรวิชาชีพ ใช้ระยะเวลาศึกษาน้อยกว่ามหาวิทยาลัย เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าจึงสนองความต้องการการศึกษาของ

นักศึกษาในเขตพื้นที่มาก เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว โอกาสในการหางานทำทั้งในส่วนราชการ ธุรกิจเอกชนและประกอบอาชีพส่วนตัวได้มากกว่ามหาวิทยาลัย

3. สาขาวิชาที่ได้โอกาสศึกษาเมื่อจำแนกตามสาขาวิชาของ ยูเนสโก 9 สาขา วิชา สาขาวิชาที่ได้โอกาสศึกษามากที่สุดคือ การศึกษา ร้อยละ 51.1 รองลงมาคือ วิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 21.4 เกษตรศาสตร์ ร้อยละ 10.3 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 6.7 สังคมศาสตร์ ร้อยละ 6.5 และแพทยศาสตร์และพยาบาล ร้อยละ 4.0 ตามลำดับ เนื่องจาก เขตการศึกษานี้มีสถานอุดมศึกษาระดับวิทยาลัยเท่านั้น ดังนั้นการได้โอกาสศึกษาของนักศึกษา ในสาขาวิชาต่าง ๆ จึงมีจำกัด สาขาวิชาที่มีมากที่สุด คือ การศึกษา เพราะในเขตพื้นที่ วิทยาลัยครู 3 แห่ง วิทยาลัยพลศึกษา 1 แห่ง นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในสาขานี้มีมากที่สุด รองลงมาคือวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเปิดสอนในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และวิทยาลัย อาชีวศึกษา 6 แห่ง เกษตรศาสตร์เปิดสอนในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาและวิทยาลัย เกษตรกรรม มี 5 แห่ง สาขาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ วิชาคหกรรมศาสตร์ ซึ่งเปิดสอนใน วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และวิทยาลัยอาชีวศึกษาบางแห่ง ส่วนสาขาวิชา สังคมศาสตร์ เปิดสอนบางวิชาเฉพาะในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเท่านั้น สาขาวิชา แพทย์ศาสตร์และพยาบาล มีวิทยาลัยพยาบาล 1 แห่ง ที่เปิดสอนเฉพาะสาขาพยาบาลเท่านั้น ส่วนสาขาวิชาที่ไม่มีในเขตพื้นที่คือ มนุษยศาสตร์ กฎหมาย และศิลปะศาสตร์ จึงอาจกล่าวได้ ว่าสาขาวิชาที่เปิดโอกาสให้เข้าศึกษาในเขตการศึกษานี้ยังมีไม่ครบทุกสาขาวิชา จึงน่าจะ เป็นการจำกัดโอกาสในการศึกษาต่ออีกด้วย

3. เปรียบเทียบค่าร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษากับค่า ร้อยละของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามสถานภาพ

การเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามเพศ ปรากฏว่า จำนวนประชากรเพศชายมีมากกว่า เพศหญิง และจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาเพศชายมีมากกว่าเพศหญิง เช่นเดียวกัน แต่ก็ไม่ แตกต่างกันมากนัก (ประชากรเพศชาย มีร้อยละ 50.2 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีร้อยละ 56.9 และประชากรเพศหญิง มีร้อยละ 49.3 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีร้อยละ 43.1) แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว เพศหญิงมีความแตกต่างกันมากกว่าเพศชาย จึงอาจกล่าวได้ว่า

เพทหญิงมีประชากรมากแต่ได้โอกาสศึกษาน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โวลเฟิล (Wolfe, 1969 : 234) ที่พบว่าสัดส่วนในการ เข้าศึกษาในวิทยาลัยปรากฏว่านักเรียนชายสูงกว่านักเรียนหญิง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทางการศึกษาจึงควรสนับสนุนให้เพทหญิงมีโอกาสเข้าศึกษามากกว่านี้ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับประชากร เพทหญิงและนักศึกษาเพทชาย

การเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามอาชีพของบิดา ปรากฏว่า อาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีประชากร ร้อยละ 4.5 มีนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 37.6 จึงอาจกล่าวได้ว่าจำนวนประชากรที่มีอาชีพนี้ค่อนข้างน้อย แต่จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามีมากกว่าอาชีพอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบกัน เพราะนักเรียนที่มีบิดามีอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ย่อมส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรได้มีโอกาสศึกษาในชั้นสูงได้เป็นอย่างดี อาชีพเกษตรกร มีประชากรร้อยละ 66.1 มีนักศึกษาได้โอกาสศึกษาร้อยละ 39.9 แม้ว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาที่บิดามีอาชีพนี้จะมีจำนวนมากกว่าอาชีพอื่น ๆ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรที่มีอาชีพนี้ มีจำนวนที่แตกต่างกันมาก กล่าวคือจำนวนประชากรมีมากแต่ได้โอกาสศึกษาน้อย ดังนั้นจึงควรสนับสนุนส่งเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้ นักศึกษาที่บิดามีอาชีพเกษตรกร กลสิกร ประมง ได้มีโอกาสศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามากขึ้น ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับจำนวนประชากรที่มีอาชีพนี้ ส่วนอาชีพอื่น ๆ มีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

การ เปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามอาชีพของมารดา ปรากฏว่า อาชีพเกษตรกร กลสิกร ประมง มีประชากร ร้อยละ 23.2 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา มีร้อยละ 34.1 ซึ่งมีจำนวนที่แตกต่างกันมาก คือจำนวนนักศึกษามีจำนวนมากกว่าประชากร อาชีพพนักงานหรือลูกจ้าง บริษัทเอกชน มีประชากรร้อยละ 14.4 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 0.9 จึงอาจกล่าวได้ว่าในอาชีพนี้มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่มีมารดาอาชีพเดียวกัน จึงควรสนับสนุนให้นักศึกษาที่มีมารดาอาชีพนี้ได้โอกาสศึกษามากขึ้น ส่วนอาชีพอื่น ๆ จำนวนประชากรและจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาไม่แตกต่างกันมากนัก

การเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามรายได้ของบิดาและมารดา ปรากฏว่า ระดับรายได้ที่มีจำนวนประชากรน้อยแต่จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษามากคือ ระดับรายได้ต่ำกว่า 500 บาท มีประชากร ร้อยละ 41.1 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 42.3, 500 - 3,000 บาท มีประชากรร้อยละ 49.6 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 51.3 ส่วนระดับรายได้ที่มีจำนวนประชากรมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา คือ ระดับรายได้สูงกว่า 3,000 บาท มีประชากร ร้อยละ 9.3 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา ร้อยละ 5.9 เมื่อพิจารณาถึงจำนวนร้อยละของประชากรและนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับรายได้ต่ำกว่า 500 บาท และ 500 - 3,000 บาท แล้วไม่แตกต่างกันมากนัก จึงน่าจะกล่าวได้ว่า นักเรียนที่มีบิดาและมารดาที่มีรายได้ระดับนี้มีความเป็นธรรมได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาใกล้เคียงจำนวนประชากร ส่วนสาเหตุที่นักศึกษาที่มีบิดาและมารดาที่มีรายได้ สูงกว่า 3,000 บาท ได้โอกาสศึกษาน้อยกว่าจำนวนประชากร เพราะว่า บิดามารดาที่มีรายได้สูงนิยมส่งบุตรหลานเข้าในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในส่วนกลาง จึงทำให้นักศึกษาที่มีบิดามารดาที่มีรายได้ระดับนี้ มีโอกาสศึกษาน้อยกว่าจำนวนประชากร

การเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ปรากฏว่า ระดับการศึกษาที่มีจำนวนประชากรมากแต่ได้โอกาสศึกษาน้อยกว่า คือ ไม่รู้หนังสือ ป.4 หรือต่ำกว่า (มีประชากร เพศชายร้อยละ 30.2 เพศหญิงร้อยละ 30.2 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษา เพศชายร้อยละ 3.1 เพศหญิงร้อยละ 7.7 และประชากรชายที่มีระดับการศึกษา ป.4 ร้อยละ 80.2 นักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 46.1) ส่วนระดับการศึกษานั้น ไม่แตกต่างกันมากนัก เมื่อความเป็นธรรมทางการศึกษาจึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาที่มีบิดาและมารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า ป.4 และ ป.4 โอกาสศึกษามากขึ้น ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น อาจให้ทุนเล่าเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบค่าร้อยละของนักเรียนที่ต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษากับค่าร้อยละของนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามสถานภาพหรือตัวแปร

ผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามเพศ ปรากฏว่า เพศชายจำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาร้อยละ 54.4 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาได้โอกาสศึกษาร้อยละ 56.9 เพศหญิง

จำนวนนักเรียนที่ต้องการศึกษาร้อยละ 45.6 จำนวนนักศึกษาที่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 43.1 ผลการศึกษานี้แสดงว่าความต้องการศึกษาของนักเรียนและการได้โอกาสศึกษาของนักศึกษา มีจำนวนใกล้เคียงกัน จึงอาจกล่าวได้ว่ามีความเป็นธรรมทางการศึกษาในเรื่องเพพพอสถการ

ผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามประเภทของหลักสูตร ปรากฏว่า นักเรียนและ นักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตร ป.กศ. ต้องการศึกษาร้อยละ 13.5 แต่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 20.5 และนักเรียนและนักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตร ป.วช. ต้องการศึกษาร้อยละ 21.0 แต่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 45.7 ผลการศึกษานี้แสดงว่านักเรียนและนักศึกษาที่เรียนตาม หลักสูตร ม.ศ.5 มีความต้องการศึกษามากแต่ได้โอกาสศึกษาน้อย ควรหาทางสนองความ ต้องการของนักเรียนให้ได้โอกาสศึกษามากขึ้น เนื่องจากวิทยาลัยต่าง ๆ ในเขตการศึกษานี้ ส่วนมากรับนักศึกษาที่สำเร็จวิชาชีพ ได้แก่ ป.กศ. และ ป.วช. เข้าศึกษา ทำให้นักเรียน ที่เรียนจบตามหลักสูตร ม.ศ.5 ซึ่งมีจำนวนมากแต่ได้โอกาสศึกษาน้อย จึงควรเปิดมหาวิทยาลัย เพิ่มขึ้นในเขตการศึกษานี้ หรือขยายสาขาวิชาต่าง ๆ และรับจำนวนเพิ่มขึ้นในมหาวิทยาลัย ใกล้เคียง เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขาวิชาที่ยังไม่มีและควรเปิดใหม่ได้แก่ กฎหมาย ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และแพทยศาสตร์ เพื่อสนองความต้องการของนักศึกษาโดยคำนึง ถึงความต้องการกำลังคนในสาขาวิชาต่าง ๆ ส่วนนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร ป.กศ. และ ป.วช. นั้น มีโอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างเพียงพอสนองความต้องการแล้ว

ผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามอาชีพของบิดาและมารดา ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ ความต้องการศึกษาของนักเรียนและการได้โอกาสศึกษาของนักศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกันในทุก ๆ อาชีพของบิดาและมารดา อาชีพที่มีความแตกต่างกันมากได้แก่ เกษตรกร กสิกร ประมง นักเรียนและนักศึกษาที่บิดาและมารดามีอาชีพนี้มีความต้องการศึกษาร้อยละ 43.4 และ 47.6 แต่ได้โอกาสศึกษาร้อยละ 39.9 และ 34.1 ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ทางการศึกษาจึงควรหาวิธีการสนับสนุนให้นักเรียนที่บิดาและมารดา มีอาชีพดังกล่าวแล้ว ได้ โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษามากขึ้น ส่วนในประเภทอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ เจ้าของหรือ ผู้ประกอบกิจการส่วนตัว รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันย่อมมีความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาพอสมควร

ผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามรายได้ของบิดาและมารดา ปรากฏว่า นักเรียน นักศึกษาที่มีบิดาและมารดามีรายได้ในระดับต่าง ๆ มีความต้องการศึกษาและได้โอกาสศึกษา

ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน จึงกล่าวได้ว่า นักเรียนและนักศึกษาที่มีบิดาและมารดา มีรายได้ในระดับต่าง ๆ ได้รับความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาพอสมควร

ผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ปรากฏว่า นักเรียนและนักศึกษาที่มีบิดาและมารดา มีการศึกษาในระดับต่าง ๆ มีความต้องการศึกษาและได้โอกาสศึกษาในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน จึงกล่าวได้ว่า ได้รับความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาพอสมควร เช่นเดียวกัน

ผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามปัจจัยที่มีอิทธิพล ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาและการได้โอกาสศึกษา เป็นจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากในทุก ๆ ประเภท และพบว่าที่มีอิทธิพลมากที่สุดได้แก่ โอกาสในการหางานทำ และที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือ เพื่อนฝูง เช่นเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่าโอกาสในการหางาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความต้องการศึกษาและการได้โอกาสศึกษา

ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสาขาวิชา สาขาวิชาที่มีความต้องการศึกษามากแต่ได้โอกาสศึกษาน้อย ได้แก่ แพทย์ศาสตร์และพยาบาล และสังคมศาสตร์ ควรหาวิธีการต่าง ๆ เช่น เปิดสาขาวิชาดังกล่าวเพิ่มขึ้น หรือรับจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอสนองความต้องการศึกษาของนักเรียน ส่วนสาขาวิชาที่มีความต้องการศึกษาน้อยแต่ได้โอกาสศึกษามากกว่า ได้แก่ การศึกษา วิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งมีเปิดในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาอย่างเพียงพอแล้ว แต่ส่วนใหญ่เป็นการฝึกอบรมระดับอนุปริญญาและช่างเทคนิคต่าง ๆ ควรจำกัดจำนวนรับศึกษาในบางสาขาวิชา เช่น การศึกษา หรือวิศวกรรมศาสตร์ในบางแผนกวิชาที่ไม่จำเป็นต่อความต้องการพัฒนากำลังคนและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และควรคำนึงถึงโอกาสในการหางานทำอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ ๘ ๒๐๗/๐๖

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการศึกษา

1.1 ในเรื่องความต้องการศึกษา จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานภาพทางด้านการต่าง ๆ ของนักเรียนได้แก่ ประเภทของหลักสูตร อาชีพของบิดาและมารดา ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาของนักเรียนอย่างยิ่ง ดังนั้น

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาซึ่งได้แก่ ครูอาจารย์ โรงเรียนหรือสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ในระดับต่าง ๆ เป็นต้น ควรที่จะให้การช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้การแนะแนวทางการศึกษาให้นักเรียนได้เลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษา กับสาขาวิชาที่ได้โอกาสศึกษา ให้ตรงกับความรู้ความสามารถและความต้องการของนักเรียน ในกรณีที่นักเรียนที่มีสถานภาพที่ต้องการศึกษาน้อย เช่น บิดาและมารดามีอาชีพเกษตรกร กลสิกร ประมง มีระดับรายได้ต่ำ ปีการศึกษาในระดับต่ำ เป็นต้น อาจเป็นเพราะสาเหตุต่าง ๆ ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาหรือสถาบันที่จะศึกษา หรือเป็นเพราะสถานภาพนั้น ๆ มีส่วนสนับสนุนให้นักเรียนที่มีบิดามีสถานภาพดังกล่าวต้องการศึกษาน้อย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาอาจช่วยเหลือได้ เช่น จัดประชุมอบรมหรือแนะนำผู้ปกครองนักเรียน จัดกิจกรรมทางวิชาการ จัดวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพต่าง ๆ มาบรรยายให้นักเรียนได้ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อไปประกอบอาชีพ การจัดกิจกรรมการแนะแนวทางการศึกษา การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคล การประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียน การให้ทุนทางการศึกษา การรับจำนวนนักเรียนเข้าศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นต้น วิธีการดังกล่าวนี้อาจกระตุ้นให้นักเรียนที่มีสถานภาพต่าง ๆ ที่มีความต้องการศึกษาน้อย ให้ต้องการศึกษาเพิ่มขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือ การจัดสถานศึกษาและเปิดสาขาวิชาต่าง ๆ ให้สนองตอบความต้องการอย่างเพียงพอ โดยคำนึงถึงคุณภาพทางการศึกษา แผนพัฒนาอัตรากำลังและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน้าที่ดังกล่าวนี้ผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ จะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษาให้การศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ในเรื่องการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา จากการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาที่มีบิดาและมารดามีสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ซึ่งได้แก่ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา อยู่ในระดับต่ำและระดับปานกลาง ได้โอกาสศึกษามากกว่านักศึกษาที่มีบิดาและมารดามีสถานภาพสูง ซึ่งเป็นเพราะประชากรส่วนมากมีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำอยู่แล้ว จึงได้โอกาสศึกษามาก แต่เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของประชากรแล้ว ในบางอาชีพยังได้โอกาสศึกษาน้อยกว่า ได้แก่ เกษตรกร กลสิกร ประมง เป็นต้น จึงควรให้การช่วยเหลือนักศึกษาดังกล่าวให้ได้โอกาสศึกษาเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดสรรจำนวนเข้าศึกษาในสัดส่วนที่เหมาะสม การให้ทุนการศึกษาแก่ผู้มีรายได้น้อย เป็นต้น

1.3 ในเรื่องการเปรียบเทียบความต้องการการศึกษาและการได้โอกาสศึกษาจากการศึกษาพบว่า สถานภาพของนักเรียนที่ต้องการศึกษาและสถานภาพของนักเรียนที่ได้โอกาสศึกษามีจำนวนที่ใกล้เคียงกันในทุก ๆ สถานภาพ ซึ่งได้แก่ อาชีพของบิดาและมารดา รายได้ของบิดาและมารดา ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา จึงกล่าวได้ว่ามีความเป็นธรรมชาติทางการศึกษาพอสมควร

1.4 ในเรื่องการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพล ปรากฏว่า โอกาสในการหางาน มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาและการได้โอกาสศึกษามากที่สุด จึงกล่าวได้ว่าในการวางแผนการศึกษา การเปิดวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่ การรับนักศึกษาเข้าศึกษาผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาคงคำนึงถึงเรื่องนี้ให้มากที่สุด มิฉะนั้นแล้ว ผลิตภัณฑ์การศึกษาขึ้นมาจะไม่มีงานทำก่อให้เกิดปัญหาทางกานต่าง ๆ ต่อไป

1.5 ในเรื่องการเปรียบเทียบสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาและสาขาวิชาที่ได้โอกาสศึกษา ในสาขาวิชาที่นักเรียนต้องการศึกษามากแต่ได้โอกาสศึกษาน้อย ได้แก่ แพทย์ศาสตร์และพยาบาล ควรเปิดสาขาวิชานี้เพิ่มขึ้น อาจตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่หรือเพิ่มจำนวนการรับเข้าในมหาวิทยาลัยใกล้เคียงได้แก่ ขอนแก่น ทั้งนี้เพราะสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเขตการศึกษานี้ต่ำ ยังขาดบุคลากรทางสาขาการแพทย์ เช่น ทันตแพทย์ เภสัชกร เทคนิคแพทย์ และพยาบาล จึงควรรับนักศึกษาเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับโอกาสในการหางานอีกด้วย ส่วนสาขาวิชาที่นักเรียนต้องการศึกษาน้อยแต่ได้โอกาสศึกษามากกว่า ได้แก่ การศึกษา และวิศวกรรมศาสตร์ เป็นเพราะว่าในเขตการศึกษานี้มีเฉพาะวิทยาลัยครู วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเกือบทั้งหมด จึงทำให้ได้โอกาสศึกษามาก ในวิทยาลัยครูที่เปิดสอนสาขาการศึกษานั้นมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการและการได้โอกาสศึกษาแล้ว ควรปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น ส่วนในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ แม้จะได้โอกาสศึกษามาก แต่เป็นระดับช่างเทคนิคและอนุปริญญาเท่านั้น ยกฐานะให้สูงขึ้นถึงระดับปริญญาตรีแล้วอาจจะทำให้นักเรียนมีความต้องการศึกษามากขึ้น แทนที่จะมุ่งเข้าศึกษาเฉพาะในมหาวิทยาลัย และควรเปิดสาขาเฉพาะในระดับปริญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาภาคนี้ เช่น วิศวกรรมชลประทาน วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมการเกษตร เป็นต้น ซึ่งอาจมี

นักศึกษที่จบการศึกษาในระดับและสาขาคงกล่าวแล้วไปช่วยพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของ
 ภาคนี้ ซึ่งมีความแข็งแรง คงไม่คื สภาพภูมิศาสตร์ไม่อำนวย เป็นต้น ในด้านสาขา
 การเกษตรแม้ว่าความต้องการของนักศึกษาจะมีจำนวนใกล้เคียงกับการได้โอกาสศึกษาที่ตาม
 แต่ก็ควรหาวิธีการสนับสนุนให้มีความต้องการศึกษาและเปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น
 เพราะจำเป็นต่อการพัฒนา เศรษฐกิจในภาคนี้เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรวม
 และควรยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้นถึงขั้นปริญญาในสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาอาชีพ เช่น
 ชลประทาน พืชไร่ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น และควรปรับปรุงให้การศึกษาที่มีประสิทธิภาพนำ
 ไปใช้ประโยชน์ได้จริง ๆ ส่วนสาขาวิชาที่ไม่มีในเขตการศึกษานี้ได้แก่ ศิลปศาสตร์
 กฎหมาย และมนุษยศาสตร์นั้น มหาวิทยาลัยเปิดอาจจะช่วยได้ในการสนองความต้องการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพื่อที่จะได้ข้อมูลละเอียดมากขึ้น ควรแยกศึกษาเฉพาะเรื่อง เช่น
 ความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น ม.ก.5 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
 รัศมีรายได้ของบิดาและมารดากับความต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น
 ม.ก.5 เป็นต้น และควรเป็นการศึกษาแบบติดตามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเพื่อที่จะได้ข้อมูลที่
 ละเอียดทุกด้าน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาอย่างยิ่ง

2.2 ควรวิจัยติดตามนักเรียนที่สำเร็จชั้น ม.ก.5 หรือเทียบเท่าที่สำเร็จ
 จากเขตการศึกษานี้ ไปศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีมากน้อย
 เพียงใด มีสถานภาพอย่างไร

2.3 วิธีการวิจัยนอกจากจะใช้วิธีให้ตอบแบบสอบถามแล้ว ควรจะใช้วิธี
 อื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ประกอบด้วย เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่เพิ่มขึ้นประกอบการพิจารณา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี 2520, 197 หน้า
- _____. รายงานการวิจัยเรื่องระบบอุดมศึกษาไทย โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี กรุงเทพฯ 2522, 210 หน้า
- _____. รายงานผู้ไม่รู้นั่งสี่ในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี 2517, 47 หน้า
- _____. สถิติการศึกษานี้การศึกษา 2520 เอกสารอัดสำเนา ไม่ใส่เลขหน้า
- _____. สรุปรายงานการวิจัยระบบอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี เอกสารอัดสำเนา ม.ป.ช. 25 หน้า
- คณะกรรมการวางแผนการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ รายงานการวิจัยสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในชั้นอุดมศึกษา พ.ศ. 2505 - 2509 คณะกรรมการวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2510, 300 หน้า
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ. 2520 - 2524 บริษัทตะวันออกจำกัด กรุงเทพฯ 2520, 365 หน้า
- _____. การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาสมบูรณ์แบบจังหวัดนครราชสีมา ฉบับแปล - สรุป 2520, 353 หน้า อัดสำเนา
- แกรฟท์, ริชาร์ด เจ. นิสทัศน์เกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัย สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2511, 84 หน้า
- ชาวลิต บางณรงค์ การเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในพระนครและต่างจังหวัด ปีการศึกษา 2514 วิทยานิพนธ์ ค.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 38 หน้า
อัดสำเนา

- ถนน อินทระกานี ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใน 14 จังหวัดภาคใต้ ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 149 หน้า
 อักสำเนา
- ทัศนีย์ บุศราธิจ ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดภาคเหนือ
 ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 140 หน้า อักสำเนา
- พรรณราย นิมขุนทด ความมีนัยสำคัญของบุคลิกภาพในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดราชบุรี วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513, 76 หน้า อักสำเนา
- เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ การสำรวจความสนใจของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 วิทยานิพนธ์ ค.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2500, 63 หน้า อักสำเนา
- มณฑิยา วุฑฺฒิณ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปีการศึกษา 2514 ระหว่างโรงเรียนเทศบาล โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารนครหลวง
ในเขตนครหลวงกรุงเทพมหานครกับเขตพื้นที่ระดับชาติ ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2516, 60 หน้า อักสำเนา
- มหาดไทย, กระทรวง จำนวนราษฎรรายจังหวัดตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎร เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2521 กระทรวงมหาดไทย 2522, 3 หน้า อักสำเนา
- มหาวิทยาลัย, ทบวง แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524)
 โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด 2520, 242 หน้า
- มหาวิทยาลัยของรัฐ, ทบวง รายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาปีการศึกษา 2517 - 2518 โครงการทดลองหน่วยผลิตเอกสารมหาวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 65 หน้า
- รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ "การลงทุนทางการศึกษา" ใน อุดมศึกษาและการฝึกหัดครู
 หน้า 3 - 21 โรงพิมพ์เทียนวัฒนา 2519
- วรวิทย์ วศรีนสรการ การศึกษาของไทย โรงพิมพ์สยาม 2516, 393 หน้า

วราณี วัชรวิวัฒน์ ทั่วไปประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ในภาคเหนือของประเทศไทย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512,
135 หน้า อักสาเนา

ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่สี่ (2520 - 2524)
(เฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาและสังคม) 2519, ม.ป.ท., 61 หน้า

เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม ภาวะเศรษฐกิจและสังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ
ประเทศไทย โรงพิมพ์ชาวพาณิชย์ 2521, 305 หน้า

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานผลการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร (รอบที่ 2)
กรกฎาคม - กันยายน 2519 ม.ป.ท., ม.ป.ป., 208 หน้า

สนิท สนิทศักดิ์ "การศึกษาในทัศนะนักสังคมวิทยา" มนุษยศึกษา 10 (8) : 34 - 42
สิงหาคม 2506

สภาการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการสอบคัดเลือกเข้าในสถาบันอุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2512 - 2513 โรงพิมพ์การศาสนา 2513, 151 หน้า

_____. รายงานการสอบคัดเลือกเข้าในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2513 - 2514
ศรีเมืองการพิมพ์ 2514, 57 หน้า

_____. "สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกกับผลการศึกษาในชั้นปีที่ 1
ของสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2510 และ 2511" วารสารวิจัยทางการศึกษา
3 (1) : มกราคม - เมษายน 2516 หน้า 28 - 38

สมุทร นุชนารถ กานิยมทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2513 ปรินซ์นิพนธ์ ค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2514, 144 หน้า อักสาเนา

อุดม เกิดพิบูลย์ "ผลการเรียบเรียงของนิสิตที่มาจากครอบครัวในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และผลทาง
สังคมบางประการ จากกรณีตัวอย่างในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์" มนุษยศึกษา 19 (3) :
77 - 78 เมษายน - มิถุนายน 2516

อนันต์ ศรีโสภณ สถิติเบื้องต้น ไทยวัฒนาพานิชย์ พรชนกร 2521, 396 หน้า

- Adam, Bert N. "Occupation position-Mobility and the Orientation," American Sociological Review. Official Journal of American Sociological Association, Vol.32 No.3 1967,p.364 - 367.
- Blackburn, Salah Pauline Sturdivant. "Relationship of Selected to Occupational and Educations and Expectation of Female High School Seniors," Dissertation Abstracts. 35 (7):4152 January 1975.
- Channay, Reece. "Vocational Values of Children as they Relate to Economic Community Grade Level, Sex and Parental Occupational Level," Dissertation Abstracts. A.69:2957 - 2959, March - April, 1969.
- Charl E. Wert. "A Comparision of the Male VS Female College Attendance Probabilities," in Sociology of Education. p.71,1968
- Chong Wong Yew. "The Correlation of Value Profiles and Vocational Choice," Dissertation Abstracts International. 37 (7):2128-A January, 1977.
- Cochran, John R.,& Wise David M. "An Evaluation of Two Carreer Exploration Programs in 1970 - 1971, Education Resources Information Center. 9 (6): 140 June, 1973.
- Deutsch, Martin and Brow, Bert. "Social Influences in Negro - White Intelligence Differences," Journal of Social Issues. 20:24 - 35, April, 1964.
- Edminstion, R.W. and Rhoades, Betty Jame. "Pridiction Achievement," The Journal of Educational Research. 52 : 177 - 180, 1959.
- Erdman, Robert Lee. "Vocational Choices of Adolescent Mentally Relarded Boys," Dissertation Abstracts. 17 (11):2492 November, 1957.

Garrison, Karl C., Kinston, Albert J. and McDougal, Arthur S.
Educational Psychology. 2nd ed., Appleton-Century-Croft.
 New York, 1964. 544 p.

Glen H. Elder. "Family structure and Educational Attainment,"
American Sociological Review. Vol. 30 No. 1, February, 1965. p. 85.

Gibbons, Warren D., & Lohnes, Paul R. "Shift in Adolescents
 Vocational Value," The Personal and Guidance Journal 84:248-
 252 November, 1965.

Harbison, and C.A., Myers. Education-Manpower, and Economic Growth.
Strategies of Human Resource Development. New York McGraw-Hill.
 (1964) p. 11.

Jencks, Christopher. "Stratification and Higher Education," in
Financing Higher Education. p. 71, The American College Testing
 Program, 1971.

Krause, Irving. "Sources of Educational Aspirations Among Working-
 Class Youth," American Sociological Review. Vol. 29 December, 1964.

McNeese, Betty Allison. "Factor Influencing College Choice of
 University of Mississippi," Dissertation Abstracts. 29 (4) :
 1048, October, 1968.

Moser, W.E. "Vocational Preference as Related to Mental Ability,"
Occupation. 28 . 460-461, April, 1965.

UNESCO. "Asia, Arab States," in Africa Education and Progress.
 (Paris), p. 5, 1961.

Wolfe, Deal. "Educational Opportunity, Measured Intelligence and
 Social Background," in Education, Economy and Society. p. 217
 5th ed, New York. The Free Press of Glencoe Inc, 1969.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเกี่ยวกับความถ่วงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

ข้อคำถามในแบบสอบถามมี 2 ประเภท

ประเภทที่ 1 มีคำตอบให้นักเรียนเลือก เมื่อนักเรียนเลือกข้อใดขอให้ใช้ตัวเลขหน้าข้อนั้นกรอกลงในช่องสี่เหลี่ยม ตัวเลขที่อยู่หลังช่องสี่เหลี่ยมเฉพาะเจ้าหน้าที่เท่านั้น

ตัวอย่าง ∴ เพศ 1. ชาย 2. หญิง ☐ 8

ถ้าท่านเป็นเพศชาย ใช้ตัวเลข 1 กรอกลงในช่องดังนี้ ☐ 8

ตัวอย่าง ∴ อายุ (กิกเป็นปี) 9-10

ถ้าท่านอายุ 18 ปี ใช้ตัวเลข 1 และ 8 กรอกลงในช่องว่างดังนี้

1 8 9-10

ประเภทที่ 2 เติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ เช่น ข้อ 5, ข้อ 9

รายชื่อสาขาวิชาต่าง ๆ (สำหรับตอบข้อ 22)

1. แพทย์	13. ศิลปศาสตร์ อักษรศาสตร์
2. ทันตแพทย์	14. รัฐศาสตร์
3. เทคนิคการแพทย์	15. เศรษฐศาสตร์
4. สาธารณสุขศาสตร์	16. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์
5. สัตวแพทย์	17. พยาบาล
6. เกษศาสตร์	18. กฎศาสตร์ การศึกษาหรือพลศึกษา
7. วิทยาศาสตร์	19. กนกรรมศาสตร์
8. วิศวกรรมศาสตร์	20. นิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์
9. สถาปัตยกรรมศาสตร์	21. นาฏศิลป์ ดนตรี
10. ศิลปกรรม จิตรกรรมหรือประติมากรรม	22. เกษตร วนศาสตร์หรือประมง
11. กฎหมาย	23. อื่น ๆ (ระบุ).....
12. พาณิชย บัญชี บริหารธุรกิจ	

รายชื่อสถาบันอุดมศึกษา (สำหรับตอบข้อ 24)

มหาวิทยาลัย

1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. มหาวิทยาลัยมหิดล
7. มหาวิทยาลัยศิลปากร
8. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสงขลา
9. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
10. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
11. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
12. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
13. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
14. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
15. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
16. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
17. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
18. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี
19. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
20. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาดกระบัง
21. สถาบันเทคโนโลยีทางการเกษตร
22. มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วิทยาลัยของรัฐ

23. วิทยาลัยครู
24. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
25. วิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา
26. วิทยาลัยพาณิชยการ
27. วิทยาลัยเกษตรกรรม
28. วิทยาลัยพลศึกษา
29. วิทยาลัยนาฏศิลป์
30. วิทยาลัยพยาบาล
31. โรงเรียนทหารตำรวจ

วิทยาลัยเอกชน

32. วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ
33. วิทยาลัยกรุงเทพ
34. วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
35. วิทยาลัยการค้า
36. วิทยาลัยเกริก
37. วิทยาลัยพายัพ
38. วิทยาลัยแสงธรรม
39. วิทยาลัยเทคนิกสยาม
40. วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
41. วิทยาลัยศรีปทุม
42. อื่น ๆ (ระบุ)

16. ข้างล่างนี้เป็นระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่า ป.4
 - 2) ป.4
 - 3) ป.7 หรือ ม.3 เกิม
 - 4) ม.ศ.3 หรือ ม.6 เกิม
 - 5) ม.ศ.5, ม.ศ.6 หรือ ม.8 เกิม
หรือเทียบเท่า
 - 6) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 - 7) ปริญญาตรี
 - 8) สูงกว่าปริญญาตรี
- ถ้าบิดาและมารดาของท่านจบการศึกษา
ในระดับใด ให้ใส่หมายเลขนั้นลงในช่อง
บิดาและมารดา

การศึกษาบิดา ☐ 41

การศึกษามารดา ☐ 42

17. ข้างล่างนี้เป็นระดับรายได้ต่อเดือน

- 1) ไม่มีรายได้
 - 2) ต่ำกว่า 500 บาท
 - 3) 500-1,000 บาท
 - 4) 1,001-2,000 บาท
 - 5) 2,001-3,000 บาท
 - 6) 3,001-5,000 บาท
 - 7) 5,001-7,000 บาท
 - 8) มากกว่า 7,000 บาท
- ขอให้ท่านประมาณรายได้ของบิดาและมารดา
ของท่านแล้วใส่หมายเลขให้ตรงกับช่องบิดา
และมารดา

รายได้ต่อเดือนของบิดา ☐ 43

รายได้ต่อเดือนของมารดา ☐ 44

18. ท่านได้รับอุปการะด้านการเงินจาก

- 1) บิดาหรือมารดา
- 2) ญาติ
- 3) อื่น ๆ (ระบุ)..... ☐ 45

หมวดที่ 2

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อ

19. การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้แก่

การศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
มีความหมายต่อท่านมากน้อยเพียงใด

- 1) มากที่สุด
- 2) มาก
- 3) น้อย
- 4) น้อยที่สุด ☐ 46

20. ท่านมีความต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย
หรือวิทยาลัยมากน้อยเพียงใด

- 1) มากที่สุด
- 2) มาก
- 3) เฉย ๆ
- 4) ไม่อยากศึกษา ☐ 47

21. หลังจากจบ ม.ศ.5 ม.ศ.6 หรือ ป.กศ. แล้วท่านมีแผนในการดำเนินชีวิตอย่างไร
- 1) เรียนต่อในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
 - 2) หางานทำไม่ศึกษาต่อ
 - 3) หางานทำและหาทางเรียนต่อไปด้วย
 - 4) ไม่ทราบ ☐ 48

22. รายชื่อสาขาวิชาต่าง ๆ ในหน้า 1 ขอให้ท่านเลือกหมายเลขสาขาวิชาที่ท่านมุ่งหวังศึกษาต่อเรียงอันดับ 3 อันดับ โดยใส่หมายเลขที่เลือกลงในช่องสี่เหลี่ยม ถ้าสาขาวิชาที่ท่านเลือกไม่มีในหน้า 1 ให้ท่านใส่หมายเลข 23 พร้อมทั้งระบุชื่อสาขาวิชานั้น ๆ ด้วย ถ้าท่านไม่ต้องการศึกษาไม่ต้องตอบข้อนี้

อันดับแรก ☐ 49-50

อันดับสอง ☐ 51-52

อันดับสาม ☐ 53-54

23. จงระบุว่าข้อใดมีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาในข้อ 22
- 1) บิคมารดา
 - 2) เพื่อนฝูง
 - 3) ครูอาจารย์
 - 4) ความมีหน้าที่ทางอาชีพ
 - 5) ความยากง่ายในการเรียน
 - 6) จำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น
 - 7) โอกาสในการหางาน
 - 8) อื่น ๆ (ระบุ) ☐ 55

24. ตามรายชื่อของสถาบันอุดมศึกษาในหน้า 2 ขอให้ท่านเลือกหมายเลขสถาบันอุดมศึกษาที่ท่านต้องการศึกษาเรียงอันดับ 3 อันดับ โดยใส่หมายเลขในช่องสี่เหลี่ยม ถ้าท่านเลือกหมายเลข 23-30 ให้ท่านระบุชื่อจังหวัดหรือชื่อวิทยาเขตที่ท่านเลือกด้วย ถ้าท่านไม่ต้องการศึกษาไม่ต้องตอบข้อนี้

อันดับแรก ☐ 56-57

อันดับสอง ☐ 58-59

อันดับสาม ☐ 60-61

25. ถ้าท่านศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย บิการมารดาหรือผู้ปกครองท่าน สามารถสนับสนุนการเงินของท่านในขณะที่ศึกษาต่อมากน้อยเพียงใด

- 1) ใกล้เคียงที่ไม่มีปัญหาเลย
- 2) ใกล้เคียงแต่ต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด
- 3) ใกล้เคียงแต่หารายได้พิเศษหรือได้ทุน
- 4) ไม่ได้เลยถ้าจะเรียนต่อต้อง

ช่วยตัวเอง

☐ 62

26. ในกรณีที่ท่านไม่ต้องการศึกษาต่อ

โปรดเลือกเหตุผลที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว
ที่ท่านต้องการศึกษาต่อไม่ต้องการตอนนี้

- 1) ไม่ต้องการศึกษาต่อเพราะค่าใช้จ่ายสูงมาก
- 2) ไม่สนใจศึกษาต่อเพราะคะแนนไม่ดี
- 3) บิการมารดาหรือผู้ปกครองไม่ต้องการให้ศึกษาต่อ
- 4) คิดว่าจบ บ.ศ.5 หรือ ม.ศ.6 หรือ ป.กศ. ก็มีความรู้เพียงพอสำหรับประกอบอาชีพ
- 5) สนใจการทำงานมากกว่าการเรียนต่อ

6) จำเป็นต้องหางานทำเพื่อช่วย

เหลือครอบครัว

7) อื่น ๆ (ระบุ) ☐ 63

27. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการสำเร็จ ม.ศ.5 หรือ ม.ศ.6 ก็มีความรู้เพียงพอสำหรับประกอบอาชีพ

- 1) เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 2) เห็นด้วย
- 3) ไม่ค่อยเห็นด้วย
- 4) ไม่เห็นด้วยเลย

☐ 64

28. ถ้าท่านต้องการทำงานมากกว่าศึกษาต่อ ท่านคิดว่าท่านจะเพิ่มพูนความรู้ใน

การประกอบอาชีพโดยวิธีใด

- 1) ทำงานไปเรื่อย ๆ หาประสบการณ์จากงาน
- 2) ศึกษาทางไปรษณีย์
- 3) หาทางอบรมหลักสูตรระยะสั้นหรืออบรมพิเศษตอนเย็น เช่น หลักสูตรวิชาชีพ
- 4) สมัครเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงและทำงานไปด้วย
- 5) ทำงานไปก่อนแล้วหาทางลาศึกษาต่อ

☐ 65

29. ขณะนี้ท่านตัดสินใจหรือยังว่าจะศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ

- 1) ตัดสินใจแล้วว่าเรียนต่อ
- 2) ตัดสินใจแล้วว่าจะไม่เรียนต่อ
- 3) ยังไม่ตัดสินใจ

☐ 66

แบบสอบถามสำหรับการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

ข้อความถามในแบบสอบถามมี 2 ประเภท

ประเภทที่ 1 มีคำตอบให้ท่านเลือก เมื่อท่านเลือกข้อใดขอให้ใส่ตัวเลขหน้าข้อนั้น
กรอกลงในช่องสี่เหลี่ยมขวามือ ตัวเลขที่อยู่หลังช่องสี่เหลี่ยมเฉพาะเจ้าหน้าที่เท่านั้น

ตัวอย่าง : เพศ 1) ชาย 2) หญิง ☐ 6

ถ้าท่านเป็นเพศชาย ใส่ตัวเลข 1 กรอกลงในช่องดังนี้ ☐ 6

ตัวอย่าง : อายุ (คิดเป็นปี) ☐ 18 7-8

ประเภทที่ 2 เติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ ได้แก่วข้อ 4, ข้อ 6 และข้อ 10

ชื่อวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

จังหวัด

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง ☐ 6

2. อายุ(คิดเป็นปี) ☐ 7-8

3. เชื้อชาติของบิดา

1) ไทย 2) จีน

3) อื่น ๆ (ระบุ) ☐ 9

4. ภูมิลำเนาของบิดาอยู่จังหวัด

.....

5. ศาสนา

1) พุทธ 2) อิสลาม

3) คริสต์

4) อื่น ๆ (ระบุ) ☐ 12

6. ท่านจบ ม.ศ.3

จากโรงเรียน

จังหวัด

7. คะแนนเฉลี่ยเมื่อจบ ม.ศ.3 ☐ 15-17

8. ขณะนี้ท่านจบการศึกษาระดับ

1) ม.ศ.5 2) ม.ศ.6

3) ป.กศ.

4) อื่น ๆ (ระบุ) ☐ 18

9. ตามข้อ 8 ท่านจบการศึกษาระดับนั้น

เมื่อ พ.ศ. ☐ 19-20

10. ตามข้อ 8 ท่านจบการศึกษาระดับนั้น

จากโรงเรียน

จังหวัด

11. คะแนนเฉลี่ยเมื่อท่านจบการศึกษา

ตามข้อ 8 ☐ 23-25

12. ข้างล่างนี้เป็นรายชื่ออาชีพ

การศึกษาของบิดา

☐ 28

1) รับราชการ

การศึกษาของมารดา

☐ 29

2) พนักงานรัฐวิสาหกิจ

14. ข้างล่างนี้เป็นระดับรายได้ต่อเดือน

3) พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน

1) ไม่มีรายได้

4) เจ้าของหรือผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว

2) ต่ำกว่า 500 บาท

5) เกษตรกร ประมง

3) 500-1,000 บาท

6) ผู้ไม่ประกอบอาชีพหรือแม่บ้าน

4) 1,001-2,000 บาท

ถ้าบิดามารดาของท่านประกอบอาชีพ

5) 2,001-3,000 บาท

ประเภทใดให้ใส่หมายเลขนั้นในช่อง

6) 3,001-5,000 บาท

บิดาและมารดา

7) 5,001-7,000 บาท

อาชีพบิดา

☐ 26

8) มากกว่า 7,000 บาท

อาชีพมารดา

☐ 27

ขอให้ประมาณรายได้ของบิดาและมารดา

13. ข้างล่างนี้เป็นระดับการศึกษา

ของท่านแล้วใส่หมายเลขให้ตรงกับช่องของ

บิดาและมารดา

1) ต่ำกว่า ป.4

รายได้เดือนของบิดา

☐ 30

2) ป.4

รายได้เดือนของมารดา

☐ 31

3) ป.7 หรือ ม.3 เกิม

15. ผู้ดูแลท่านในการศึกษาต่อขณะนี้คือ

4) ม.ศ.3 หรือ ม.6 เกิม

1) บิดาหรือมารดา 2) ครู

5) ม.ศ.5 ม.ศ.6 หรือ ม.8 เกิม

3) คนอื่น

หรือเทียบเท่า

4) อื่น ๆ (ระบุ) ☐ 32

6) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

7) ปริญญาตรี

16. ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับ

8) สูงกว่าปริญญาตรี

1) บิดาหรือมารดา 2) ครูหรือคนรู้จัก

ถ้าบิดาหรือมารดาของท่านจบการศึกษา

3) หอพักวิทยาลัย 4) บ้านเช่าหรือ

ระดับใดให้ใส่หมายเลขนั้นในช่องบิดา

5) วัด หองเช่า

และมารดา

6) อื่น ๆ (ระบุ) ☐ 33

17. ท่านเข้าศึกษาต่อโดย

1) ได้รับการคัดเลือกเรียนต่อ

2) สอบแข่งขันได้

3) อื่น ๆ (ระบุ) ☐ 34

18. สาขาวิชาที่ท่านศึกษาคอขณะนี้

1) การศึกษา คุรุศาสตร์ คุรุศาสตร์-
อุตสาหกรรม

2) เกษตร

3) พาณิชย บัญชี บริหารธุรกิจ

4) วิศวกรรมศาสตร์ ช่างเทคนิค

5) นาฏศิลป์ ดนตรี

6) กหกรรมศาสตร์

7) แพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์

8) นิติศาสตร์

9) อื่น ๆ (ระบุ) ☐ 35

19. ท่านเป็นนักศึกษา

1) ภาคปกติ (เช้า)

2) ภาคสมทบ (บ่าย) ☐ 36

20. จงระบุว่า ข้อใดมีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาในข้อ 18

1) บิดามารดา

2) เพื่อนฝูง

3) ครูอาจารย์

4) ความมีหน้ามีตาทางอาชีพ

5) ทว เมຍာกง่ายในการเรียน

6) จำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าสาขานั้น

7) โอกาสในการหางาน

8) อื่น ๆ (ระบุ) ☐ 37